

22 januari 2010

ADVOCATENBLAD 1

Hugo Smit won van rechter

'Het was een kruis'

.....
*Ex-dekenkandidaat
Cotterell: 'Me niet
kandidaat stellen had
ik zwak gevonden'*

.....
*Kroniek
pensioenrecht
2008-2009*

.....
*Even opfrissen:
de twee-wegenleer*

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

Ieder z'n vak...

We kunnen er geheimzinnig over doen, maar het moet maar eens hardop gezegd worden: als advocaat loopt u een hoger dan gemiddeld risico dat u in een situatie belandt waarin een beroepsaansprakelijkheidsverzekering noodzakelijk is. Hoe zorgvuldig en professioneel u ook opereert, als het fout gaat kan dit grote financiële gevolgen hebben. Daarmee komt u op ons vakgebied. We zijn financiële dienstverleners, gespecialiseerd op het gebied van de advocatuur.

Dus als er iemand is die weet aan welke eisen een beroepsaansprakelijkheidsverzekering in uw specifieke geval moet voldoen, dan zijn wij het!

www.nwk.nl

Advocaat Hugo Smit werd vijf jaar geleden door rechter Westenberg gedagvaard, omdat hij de laatste had beschuldigd van bellen met advocaten. Na lange procedures won Smit, en ging de rechter met vervroegd pensioen. 'Sinds die dagvaarding voelde ik me een paria.'

In de **Kroniek pensioenrecht 2008-2009** worden de ontwikkelingen bij pensioenovereenkomst, uitvoeringsovereenkomst, pensioenreglement, pensioenfondsen, gelijke behandeling, VUT en scheiding op een rij gezet.

Herbert Cotterell vertrekt als Ordebestuurder. De ex-dekenkandidaat evalueert de verkiezing en praat over zijn passie voor het vak, over toezicht op advocaten ('kan niet centraal, met circulaires') en de zaak-Enait: 'een rimpel in de rechtsstaat'.

.....
De Commissie Huydecoper onderzoekt de **bestuursstructuur van de Orde**, en wil iets doen aan de scheve getalsverhouding in het College. **2**

.....
Columnist Kaaks wordt omver gelopen door ootmoedige advocaten die als eerste **willen opstaan voor de rechter**. **3**

.....
Heeft een uitspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven nu wel of niet de **Wwft-meldplicht beperkt**? **4**

.....
De **implementatie van de EVRM-waARBorgen** voor verdachten in diverse EU-lidstaten is een ratjetoe, zegt Taru Spronken. **5**

.....
Wat is de juridische status van de 'vonnissen' van de eerste, snelle **digitale 'rechtbank'**? **7**

.....
In de nieuwe rubriek **Even oprissen** halen we praktische juridische leerstukken naar boven die net iets te ver zijn weggezakt in het geheugen. **15**

.....
Verder...

Brieven over de zaak-Enait 10 » Vietnamese advocaat krijgt mogelijk doodstraf 6 »

Agenda 8 » Nooit kijken in Rotterdam 32 » In Memoriam Lowik Eykman 34 »

Rechter schrijft terug 37 » Recensie *Zeden, Strafprocessen van de eeuw* 39

Familiejournaal digitaal beschikbaar 9 » Salaris curatoren 9 »

Permanente opleiding 40 » Personalialia 41 » Tucht recht 44

Omslagfoto:
Jiri Büller

De commissie bij haar installatie in oktober. Van links naar rechts: de leden Ruth van Andel, Frans Knüppe en Lotje van den Puttelaar, voorzitter Toon Huydecoper, Peter van Alkemade (lid), Adrienne Hoever en Jan Suyver (lid-secretaris). Hoever is beleidsadviseur bij het bureau van de Orde en voert samen met Suyver het secretariaat.

Commissie-Huydecoper zoekt balans tussen slagvaardigheid en draagvlak

'We moeten wat doen aan de scheve getalsverhouding in het college'

De besluitvorming op landelijk niveau is stroperig. Het beleid van de lokale ordes loopt te sterk uiteen. De zetels in het College van Afgevaardigden zijn niet goed verdeeld. Deze geluiden klinken binnen de Orde, maar wat zijn nou de echte knelpunten, en hoe los je die op? Hierover buigt zich de Orde-Commissie bestuurlijke vernieuwing, onder voorzitterschap van Toon Huydecoper.

.....
Trudeke Sillevius Smitt
vakredacteur
.....

De leden van de commissie bestuurlijke vernieuwing vormen volgens Huydecoper een aardige afspiegeling van de balie. Ruth van Andel zit bij een groot kantoor, Frans Knüppe is oud-deken in Arnhem en maakt deel uit van een middelgroot kantoor. Peter van Alkemade heeft een sociale praktijk bij een kleiner kantoor en Lotje van den Puttelaar is net afgetreden als lid van de Algemene Raad. Jan Suyver zit in de commissie als algemeen secretaris van de Orde.

Huydecoper: 'Eigenlijk is het een verkeerde benadering om te kijken waar de leden vandaan komen. We praten niet met elkaar als vertegenwoordigers van een bepaalde achterban, maar vanuit de ge-

dachte: wat is de beste oplossing voor de samenleving?' Huydecoper zelf was dertig jaar advocaat, zat in de Algemene Raad en was twee jaar algemeen deken. Sinds 2001 is hij A-G bij de Hoge Raad, maar hij volgt de ontwikkelingen in de advocatuur nog altijd met veel belangstelling. Na vijftig jaar Advocatenwet is het volgens hem wel tijd voor een 'winterbeurt'.

Scheve verhoudingen

Vooruitlopen op de conclusies van de commissie kan natuurlijk niet, maar à titre personnel wil Huydecoper wel wat gedachten delen. Veel knelpunten vragen volgens hem om flexibele oplossingen, en daar leent de wet zich niet voor. Beleidsnotities kun je desgewenst zelf weer aanpassen. Versoepeling van de samenwerking kun je bijvoorbeeld regelen met (huishoudelijke) reglementen en formatieaf-

Column

Matthijs Kaaks

Hier sta ik, uw ootmoedigste dienaar

Opstaan voor een rechter is mij nog steeds niet gelukt. Bij elke nieuwe zitting hoop ik op een lege zaal, geladen met de spanning van afwezige rechters die in een belendend zaaltje staan opgesteld en die na enkele minuten tevoorschijn komen. Maar nee hoor, de dames (soms zitten er heren tussen) zitten er al.

En we willen zo graag. Vooral sinds confrère Enait, de opstandige zitactivist, onze magistraten voor het hoofd heeft gestoten, grijpen advocaten alles aan om hun grote achting te tonen. Voor het recht, jaja, maar vooral voor de rechter in de eigen zaak, van wie je het moet hebben.

Het is me al een paar keer overkomen. Heeft de bode ons net genodigd de zittingszaal te betreden, of de advocaat van de wederpartij wurmt zich voor mij in de deuropening, buigt naar het zittende college, stijf, als kneep hij een euro tussen zijn billen, de armen strak omlaag, luid groetend en oogst de welwillende glimlach van de zittende rechters. En daarna stap ik binnen. Wat rest mij nog? Alleen de spontane, ongedwongen buiging heeft effect. Ik kan slechts knikken en mompel mijn groet.

Op elke rechtbank waar ik kom lijken de rechters de hele dag aan hun zetels te kleven. Geen advocaat kan vertellen hoe rechters geschoeid gaan. Dragen ze broeken met hoog water? Zijn er rechters met witte sportsokken, of geitenwol? Wie is er slecht ter been of zwanger? Feiten die dringend tot aanpassing van een pleidooi kunnen nopen. De statische magistratuur maakt eerbetoon en gediensstigheden verdraaide lastig. Een stoel aanschuiven, deur openhouden, glaasje water inschenken is er allemaal niet bij.

Binnen de kleine ruimte die ons is gegeven ontstaat verkrampt en overdreven gedrag. Ik heb advocaten meegemaakt die als een baltsende woerd voor de rechter te keer gingen. Wiegend met hun bovenlijf, knikkend met hun hoofd. Flemende confrères ter comparitie, 'meneer de voorzitter dit', 'meneer de voorzitter dat'. Vrouwelijke tegenvoeters toga's omhoog zien schuiven. Steeds als eerbetoon.

Nee, ik juich het van harte toe dat de wetswijziging van Albayrak hier een nieuwe orde gaat scheppen. Met één kanttekening. Dat advocaten niet worden verplicht om op te staan, maar rechters worden verplicht na elke zitting hun stoel te verlaten. Laat ze dat loopje maar maken naar de tafel. Gun de advocaat zijn lege zaal. De advocaten gaan dolgraag staan. Sterker nog, de meesten zullen zich inspannen nog sneller op te springen en dieper te buigen dan hun confrère. Schreeuwend in door toga gesmoorde lichaamstaal: 'Hier sta ik, uw ootmoedigste dienaar'.

Opdracht aan Commissie

De Algemene Raad heeft de Commissie bestuurlijke vernieuwing gevraagd een analyse te maken van de knelpunten in de huidige bestuursorganisatie van de landelijke en lokale ordes. De analyse moet resulteren in voorstellen ter oplossing van die knelpunten, bij voorkeur in de vorm van een concept van een nieuwe paragraaf 3 Advocatenwet met toelichting.

De Raad geeft de Commissie daarbij de volgende vraagpunten mee:

- Voldoet de huidige verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de landelijke respectievelijk de arrondissementale Ordes nog steeds, of vereist deze tijd verschuiving daarin?
- Dient de congruentie van arrondissementale Orde met de rechterlijke indeling – mede gelet op de stand van denken daarover – te worden gehandhaafd?
- Dient de vertegenwoordiging van de balie in het College van Afgevaardigden te worden aangepast (niet alleen door aan de huidige aantallen advocaten aangepaste getalsverhoudingen, maar ook de vraag of programmatische vertegenwoordiging bijvoorbeeld naar kantoorsoort wenselijk is)?

spraken tussen de Algemene Raad en het College van Afgevaardigden. 'Er is behoefte om het proces vlotter te laten lopen, en de kritiek op dit punt herken ik ook uit mijn tijd als deken. Anderzijds kost besluitvorming met "regering en parlement" nu eenmaal veel tijd. Het is zoeken naar de juiste balans tussen slagvaardigheid en draagvlak.'

Hoewel Huydecoper zuinig wil zijn met wettelijke maatregelen, zal de commissie naar zijn verwachting wel met een voorstel voor wetswijziging komen. Dat geldt in elk geval voor de samenstelling van het College van Afgevaardigden. De huidige opzet leidt er bijvoorbeeld toe dat minder dan 200 advocaten uit het arrondissement Middelburg drie vertegenwoordigers in het college hebben, terwijl Amsterdam met 4500 advocaten er zeven heeft. Huydecoper: 'Die verhoudingen liggen zo scheef, daar moeten we wat aan doen.' Welk kiesstelsel de commissie aanbeveelt, zal nog moeten blijken. Natuurlijk kijkt men daarbij ook naar de nieuwe gerechtelijke kaart die eraan komt.

Geen bedrijf

Naast de structuur op landelijk niveau buigt de commissie zich ook over de verhouding tussen de lokale ordes en de landelijke. De term 'centrale sturing' staat Huydecoper niet zo aan. De landelijke orde moet op nationaal niveau met één stem spreken om politiek gewicht in de schaal te leggen. Interne aangelegenheden die landelijk spelen moeten landelijk worden geregeld. Maar de advocatuur is geen organisatie die een product maakt en door een centraal, professioneel management gestuurd moet worden. 'Het gaat om de bevordering van de goede praktijkuitoefening, de stem van de balie in de samenleving. Dat is niet iets wat je stuurt.' Over de bevoegdheden op lokaal niveau zegt de wet niet veel. Het is mooi dat de wet hier losjes in is, vindt Huydecoper, maar soms ontstaat spanning als bijvoorbeeld stage-eisen of heffingen uiteenlopen. Er gaan ook stemmen op dat de handhaving in sommige arrondissementen te wensen overlaat. Hier valt te denken aan een regeling die botsing van bevoegdheden voorkomt, aldus Huydecoper.

Reikwijdte meldplicht blijft onduidelijk

Moet de zakelijke dienstverlener volgens de huidige wetgeving ook ongebruikelijke transacties uit het verleden melden die losstaan van zijn dienstverlening? Het ministerie van Financiën vindt van wel, maar advocaten van niet.

.....
Lex van Almelo

De belastingadviseur van een ondernemer c.q. restaurant treft in 2005 een schikking met de belastingdienst over omzet uit 1989 tot 2003. Die heeft de cliënt verzwegen voordat hij de adviseur inschakelde. In 2006 doet het Bureau Financieel Toezicht een nalevingscontrole bij het advocatenkantoor waaraan de belastingadviseur destijds verbonden was. Volgens het BFT had de belastingadviseur de kwestie moeten melden bij FIU Nederland. De toezichthouder sommeert het kantoor dit alsnog te doen.

De belastingadviseur vecht het meldbevel uiteindelijk met succes aan. Het College van Beroep voor

het bedrijfsleven vindt dat hij geen lijken uit de kast hoeft te melden als die geen verband houden met de diensten die hij aanbiedt aan zijn cliënt (LJN: BK4209). In art. 9 lid 1 Wet MOT staat 'dat een ieder die beroeps- of bedrijfsmatig een dienst verleent, een daarbij verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie' moet melden. En volgens art. 1 lid 1 sub c Wet MOT is een transactie 'een handeling of samenstel van handelingen (...) in verband met het afnemen of het verlenen van één of meer diensten'. Volgens het College is de gewraakte handeling of transactie niet verricht bij de dienst die de belastingadviseur in 2005 verleende, maar dateert deze van voor die tijd. De adviseur hoeft dus niet te melden.

'Stap terug'

De uitspraak van het College zou duidelijk geweest zijn als de Wet MOT niet op 1 augustus 2008 was vervangen door de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). In die wet is de 'daarbij'-eis namelijk vervallen. Wel gaat de definitie van transactie nog uit van een 'verband met het afnemen of het verlenen van diensten'.

Hoogleraar forensische accountancy en oud-FIOD-medewerker Marcel Pheijffer vindt de uitspraak van het college 'een stap terug'. Aan de andere kant roept die

onder meer de vraag op of de strafrechter het met het college eens is. Ook de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs heeft na de uitspraak behoefte aan meer duidelijkheid.

Het BFT heeft de minister van Financiën daar met zoveel woorden om gevraagd. Volgens het ministerie krijgt het BFT op korte termijn een brief waarin wordt uitgelegd wat de wetgever heeft bedoeld. Persvoorlichter Jaap Schurer zegt dat de Nederlandse wetgever de meldingsplicht voor zakelijke dienstverleners ruim heeft willen uitleggen. Met het oog op de wensen die de Europese wetgever heeft verwoord in de Tweede en Derde Anti-Witwasrichtlijn en de aanbevelingen van de internationale werkgroep FATF. De woorden 'in verband met' betekenen dat een zakelijke dienstverlener of andere instelling al moet melden als deze bij de normale uitoefening van diens werkzaamheden kennis neemt van een ongebruikelijke transactie. Schuler: 'Het is niet noodzakelijk dat de instelling actief over de ongebruikelijke transactie heeft geadviseerd of faciliterend is geweest aan de transactie.'

'Wie roept BFT tot de orde?'

Volgens advocaat Rob van der Hoeven zijn de Europese anti-witwasbepalingen bedoeld 'om te voorkomen dat

de vrije beroepsbeoefenaren betrokken raken bij criminaliteit'. Daarom kan het volgens hem niet gaan om enige betrokkenheid van de instelling bij transacties die in het verleden zijn uitgevoerd. In de wetgeschiedenis van de Wwft (TK 2007-2008 31 237 nr. 3, p. 5) zegt de wetgever bovendien dat de reikwijdte van de meldingsplicht onveranderd blijft: 'De keuze van de instelling als uitgangspunt voor de inrichting van de meldingsplicht, heeft geen gevolgen voor de omvang en reikwijdte van de meldingsplicht.' De strikte uitleg door het CBb geldt dus ook voor de Wwft.

Van der Hoeven meent verder dat de wetgever zich in de toelichting op de indicatorenlijst van de Wwft richt op tegenwoordige of toekomstige transacties. 'Voor alle indicatoren geldt dat melding verplicht is van transacties of voorgenomen transacties indien de transactie is verricht of voorgenomen bij het verlenen van een dienst (...)' (Staatsblad 2008, 305).

Advocaat Hans Hertoghs: 'De zaak illustreert eens te meer dat het BFT bezig is zijn hand te overspelen. Keer op keer blijkt dat het afdwingen van meldingen en informatie van de kant van beroepsgeheimhouders berust op een onvoldoende adequate legitimatie. Wie roept het BFT tot de orde? De Orde?'

Implementatie EVRM-waarborgen voor verdachten is ratjetoe

.....
Olga van Ditzhuijzen
 journalist

Het komt een beetje pijnlijk over: in het rapport *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings* lijkt Nederland binnen Europa te vallen in de categorie bananenrepubliek – tenminste, waar het aankomt op elementaire proceswaarborgen. Nederland is een van de weinige lidstaten die weigert te garanderen dat een raadsman de verdachte kan bijstaan tijdens het politieverhoor en ook de onmiddellijke toegang tot een raadsman is pas sinds kort mogelijk omdat het EHRM daarover een uitspraak heeft gedaan in de Salduz-zaak. Maar het waren andere zaken die de Maastrichtse professor strafrecht Taru Spronken verbaasden: 'De politie in Frankrijk hoeft de verdachte niet te wijzen op zijn zwijgrecht, dat zwijgrecht is daar sowieso niet wettelijk vastgelegd. Dat is wel zeldzaam, hoor.'

Geen kratjes bier

In opdracht van de Europese Commissie onderzocht Spronken met collega's Gert Vermeulen, Dorris de Vocht en Laurens van Puyenbroeck de status van vier proceswaarborgen in Europa: het recht op geïnformeerd te worden, het recht op juridisch advies, recht op juridische bijstand en het recht op een tolk. Aanleiding voor de Europese Commissie om

dit rapport te willen, vormt de steeds verdere vervaging van nationale grenzen, ook binnen het strafrecht. Het Europees Arrestatiebevel maakt mogelijk dat verdachten heel gemakkelijk worden overgeleverd naar een andere lidstaat om daar terecht te staan. 'Vergelijk het met het vrije verkeer van goederen; alleen hebben we hier te maken met mensen die rechten hebben, in plaats van kratten bier.'

Het grootste probleem is dat de meeste landen de procesrechten uit het EVRM dat een 'fair trial' eist, marginaal interpreteren. De Europese Commissie wil een minimumkader scheppen voor procedurele waarborgen. Sinds 2003 wordt onderhandeld over deze minimumrechten voor verdachten, maar de lidstaten zijn tot nu toe niet tot een compromis gekomen – niet in de laatste plaats door Nederland, dat blijft dwarsliggen om een advocaat toe te laten tot het politieverhoor.

Recht op advocaat – maar wannéér?

Menig lidstaat pareert de roep om universele waarborgen met 'we hebben toch het EVRM?' Ja, zegt Spronken, 'maar hoe zijn die EVRM-waarborgen feitelijk geïmplementeerd? Daarover gaat dit onderzoek.' Resultaat: het is een ratjetoe. Krijg je in een land wel meteen een advocaat toegewezen, dan is het niet geregeld hoe die advocaat betaald moet wor-

Taru Spronken: 'Er is nog geen EU-compromis over minimumrechten voor verdachten, ook omdat Nederland blijft dwarsliggen over de advocaat bij het politieverhoor'

den; heb je recht op bijstand van een tolk, dan is het weer niet geregeld dat dat ook geldt voor de gesprekken met de advocaat. Een veelheid aan diagrammen geeft een heldere illustratie hoe gedifferentieerd de rechtssystemen binnen de EU in elkaar zitten.

Neem nou de informatie over verdedigingsrechten. 'Dat wordt overigens niet gegarandeerd in het EVRM, maar veel landen bieden de verdachte wel een soort bro-

chure aan.' Spronken toont een map met voorbeelden van zulke 'letters of rights'. Die blijken nogal uiteen te lopen in hun opvatting van communicatie: de Poolse versie is een hermetisch drukschrift vol wetsbepalingen en voetnoten, terwijl justitie in Spanje voor hun Nederlandse vertaling lijkt te hebben volstaan met een vertaalrobot; een onleesbaar en lachwekkend lijstje 'rechten' is het resultaat.

'Eigenlijk is vooral Enge-

land en Wales een voorbeeld van hoe het zou moeten', zegt Spronken. Ze toont het A4'tje dat de verdachte daar in de hand gedrukt krijgt. 'You have the right to a solicitor. It is free', leest het blaadje. Geen misverstanden dus. 'En via internet worden die rechten in 46 talen voorgelezen.' Dolgraag zou Spronken zo'n blaadje ook in Nederland introduceren. Hoe moeilijk is het om zulke papertjes in de EU te verspreiden? Ze weet het antwoord eigenlijk al; er zal in de lidstaten geen consensus komen over de tekst. Dat de verdachte recht heeft op een advocaat, daarover is men het wel eens. Maar wanneer? Een compromiszinnetje als 'u heeft *spoedig* recht

op een advocaat' maakt het voor de verdachte ook niet duidelijker.

Geen uniform strafproces

Het kan toch niet zo ingewikkeld zijn om procesrechten binnen de EU te harmoniseren? 'Probleem is', zegt Spronken, 'dat het strafproces heel cultureel bepaald is. Een uniform of geharmoniseerd Europees strafproces zie ik dan ook niet zo gauw komen – om niet te zeggen nooit. Want zou Nederland bijvoorbeeld de juryrechtspraak uit Groot-Brittannië willen overnemen? Lijkt me niet. Daarnaast willen de overheden hun opsporing efficiënt regelen zonder al te veel lastige rechten van

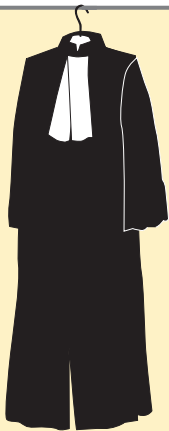
Onderzoek naar mimumeaarborgen in EU

Taru Spronken, Gert Vermeulen, Dorris de Vocht en Laurens van Puyenbroek, *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*, Maklu 2009. De onderzoeksgegevens zijn te vinden op: <http://arno.unimaas.nl/show.cgi?fid=16315>

verdachten. En ten slotte is er de weerzin tegen een hoge macht in Brussel die wel even zal bepalen hoe een land zijn strafproces inricht.' De diversiteit in rechtssystemen is de oorzaak dat het Hof in Straatsburg meestal

geen uitspraak doet of een strafproces als zodanig in overeenstemming is met het EVRM. Bij het Salduz-arrest zie je wat dit betreft een koerswijziging.

'Dat heeft er vooral mee te maken dat vooronderzoek in alle processystemen steeds belangrijker wordt. Bewijs wordt niet op de zitting, maar in het vooronderzoek door de politie verkregen. Dat speelt voor Straatsburg een rol om nu toch de verdachte tijdens het politieverhoor meer in bescherming te nemen.'

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Vietnamese advocaat krijgt mogelijk doodstraf

Rond deze tijd vindt in Vietnam het proces tegen de advocaat Le Cong Dinh plaats. De vooraanstaande mensenrechtenadvocaat stond de afgelopen jaren tal van journalisten, schrijvers, mensenrechtenactivisten, bloggers en advocaten bij. Daarnaast publiceerde hij zelf regelmatig via media die door de Vietnamese regering als 'subversief' werden aangemerkt. Nu hangt hem de doodstraf boven het hoofd. Op 13 juni 2009 drongen leden van de Vietnamese veiligheids-

dienst het kantoor van Le Cong Dinh binnen en arresteerden hem wegens het 'samenspannen met binnen- en buitenlandse reactionairen met als doel het saboteren van de Vietnamese staat'. Na zijn aanhouding werd hij wekenlang in eenzaamheid opgesloten. In deze periode verklaarde het ministerie van Openbare Veiligheid dat Le Cong Dinh een bekentenis had afgelegd, die later werd uitgezonden op televisie. Mensenrechtenorganisaties vermoeden echter dat deze bekentenis onder druk is

afgelegd. Daarnaast werd hij in juli door de Vietnamese Orde van Advocaten van het tableau geschrapt, waardoor hij niet meer als advocaat mag optreden. Sindsdien wacht Le Cong Dinh in gevangenschap op het begin van zijn proces, dat waarschijnlijk deze maand plaatsvindt. Aanvankelijk werd hij aangeklaagd voor het verspreiden van staatsondermijnende propaganda, waarop volgens artikel 88 van het Wetboek van Strafrecht twintig jaar gevangenisstraf staat. In december 2009 werd daar echter 'poging tot het ten val brengen van de regering' aan toegevoegd. Hierop staat volgens artikel 79 de doodstraf.

De vervolging van Le Cong Dinh is exemplarisch voor de wijze waarop Vietnam omgaat met critici en dissidenten: ze worden beschuldigd van het verspreiden van propaganda tegen de staat en op basis van het zeer breed en vaag geformuleerde artikel 88 tot zeer lange gevangenisstraffen veroordeeld. Om deze reden

riepen meerdere staten in de VN Mensenrechtenraad Vietnam in juni 2009, nog vóór de arrestatie van Le Cong Dinh, op om dit wetsartikel te hervormen. Het is echter maar de vraag in hoeverre Vietnam bereid is om dit effectieve wapen tegen afwijkende meningen uit handen te geven. Het is van groot belang om aan de Vietnamese autoriteiten kenbaar te maken dat het proces door de internationale gemeenschap op de voet gevolgd wordt. Wij verzoeken u dan ook om uw steun aan uw confrère te betuigen en deel te nemen aan de schrijfactie van L4L. Voorbeeldbrieven vindt u op de website www.advocatenvooradvocaten.nl.

- Voor informatie over de situatie in Vietnam, de schrijfactie, of over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u contact opnemen met Adrie van de Streek via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl of bezoek de website www.advocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

e-Court: innovatief, maar misleidend

Het is een mooi initiatief, en zal zeker een leemte opvullen: e-Court [www.e-court.nl], de eerste Nederlandse online rechtbank, zoals juridisch ondernemer Henriëtte Nakad haar site presenteert. Maar wat is de status van de 'vonnissen' van deze 'rechtbank'?

.....
Tatiana Scheltema
 Orderredacteur

e-Court richt zich op geschillen tussen burgers en bedrijven met een relatief klein belang. Nakad: 'De stichting krijgt van partijen een opdracht en een onherroepelijke volmacht om de eindafpraak neer te leggen in een notariële akte. Tegelijkertijd krijgt de notaris van partijen de opdracht om aan elk van hen een grosse af te geven.'

Daarmee kan een geschil tussen partijen binnen acht weken worden beslecht, althans als partijen de mogelijkheid om in week 7 beroep aan te tekenen onbenut laten. Daarmee is de procedure veel sneller dan in de reguliere rechtspraak, schrijft e-Court op haar site.

Nakad: 'Wij denken dat het voor bedrijven, met name in het mkb, niet de moeite is om eindeloos door te procederen. We bieden partijen de mogelijkheid tot een snelle oplossing voor een geschil tegen een redelijke prijs.' Een procedure kan al gevoerd worden voor € 375 excl. btw – een aantrekkelijke prijs voor met name het mkb, dat vaak moeite heeft met de hoge tarieven in de reguliere rechtspraak. Nóg een voordeel: ook juristen die geen advocaat zijn kunnen procederen bij E-Court. 'Hiermee is het procesmonopolie van de advocatuur afgeschaft', staat te lezen op de site.

Ongelukkig

Maar welke status heeft zo'n privévonnis nu eigenlijk? Het vonnis is technisch gesproken een bindend advies, gegrond op art. 7:900 BW, neergelegd in een notariële akte, volgens de site. Artikel 430 Rv bepaalt dat dat een executoriale titel is, en dat het daarom dezelfde rechtskracht heeft als een overheidsvonnis.

De Raad voor de rechtspraak juicht het initiatief toe, maar is ongelukkig met het gebruik van termen als 'rechtspraak', 'rechtbank', en 'rechter', zegt woordvoerder Michiel Boer. 'Dat suggereert toch overheids-

Henriëtte Nakad

rechtspraak, en dat is het niet. We hebben mevrouw Nakad vorig jaar verzocht om terughoudend te zijn met het gebruik van die termen. De bijzondere rechtskracht van een rechterlijke uitspraak komt niet toe aan een bindend advies, ook niet als dat is opgenomen in een notariële akte. Door zich nadrukkelijk als rechtbank te manifesteren scheidt E-court verwarring.'

Overigens nuanceert de raad het beeld dat e-Court schetst omtrent de doorlooptijden van eenvoudige zaken bij de gewone staatsrechtbank: 'Die is voor eenvoudige zaken, dezelfde die e-Court zal gaan behandelen, elf weken en niet 61 zoals e-Court meldt op de site.'

Niet lichtzinnig

De claim van E-court dat het gaat om échte 'vonnissen' is misleidend, vindt ook hoogleraar burgerlijk procesrecht en raadsheer bij de Hoge Raad Daan Asser. 'Daarmee suggereer je dat beroep bij een

overheidsrechter niet mogelijk is. Dat is niet waar. Er zijn wel wat beperkingen, maar je kunt zo'n vonnis te niet laten doen.'

Ook de KNB verwelkomt nieuwe initiatieven, maar waarschuwt Nakad vorig jaar om het gebruik van de notariële akte 'niet lichtzinnig' op te vatten, zegt KNB-voorzitter Erna Kortlang: 'De executoriale kracht van de akte heeft alleen toegevoegde waarde als de notaris er werkelijk van overtuigd is dat mensen het willen. Zoniet, dan kan dat gemakkelijk tot klachten leiden.'

Nakad begrijpt de huiverigheid van de beroepsorganisatie voor aansprakelijkheidsproblemen heel goed, maar zegt: 'Onze procedure is met veel waarborgen omgeven, en beroep is mogelijk. De innovatie ligt meer in de combinatie van wetsartikelen en de presentatie, en niet zozeer in de juridische techniek. Die is in Nederland al tientallen jaren standaardpraktijk.'

.....
 (advertentie)

Weer nieuwe kantoorgenoten nodig in 2010?

Wij hebben gevoel voor de juiste match!
www.letableau.nl

Le Tableau
 VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Le Tableau bemiddelt exclusief in functies voor de advocatuur en het notariaat

agenda

'HET SPRINGENDE PUNT. REFLECTIES OP FISCAALRECHTELIJKE OORDEELSVORMING'

Op donderdag **28 januari 2010** organiseert de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) het symposium 'Het springende punt. Reflecties op fiscaalrechtelijke oordeelsvorming'. Het is de vierde in een serie ontmoetingen onder auspiciën van het Platform Belastingrechtspraak, waar professionals uit de fiscale rechtspraak elkaar op een informele manier ontmoeten.

Inleiders zijn mr. dr. H. Gommer (Fysiologische aspecten van rechterlijke oordeelsvorming), prof. dr. A.O. Lubbers (Fiscale rechtsvinding) en mr. J.J. Kluit/ mr. W.A. Ruiter (Praktijkbeoefening en fiscale rechtsvinding). De dagvoorzitter is mr. C.B. Bavinck.

Het symposium vindt plaats in de Mauritszaal van Het Koninklijk Instituut voor de Tro-

pen in Amsterdam en begint om 15.00 uur. Ontvangst met koffie/thee vanaf 14.30 uur. De kosten bedragen € 175 (excl. btw). Voor meer informatie zie www.nob.net.

STRAFRECHTGAME 2010 NEDERLANDSE VERENIGING VAN JONGE STRAFRECHT-ADVOCATEN

De NVJSA organiseert in samenwerking met De Roos & Pen advocaten op **vrijdag 9 en zaterdag 10 april 2009** de Landelijke Strafrechtgame. In deze tweedaagse cursus zullen alle fases van het strafproces worden doorlopen van de voorgeleiding, via de raadkamer tot en met de inhoudelijke behandeling, onder toezicht van daadwerkelijke rechters-commissarissen, officieren van justitie en zittingsrechters. In een aantal fictieve strafzaken zullen 45 deelnemers uit verschillende arrondissementen hun cliënt van

bijstand voorzien. Om een zo realistisch mogelijke situatie te creëren wordt opgetreden voor daadwerkelijke rechters-commissarissen, officieren van justitie en zittingsrechters. Tussen de zittingen en voorgeleidingen door worden lezingen verzorgd over een actueel straf(proces)rechtelijk onderwerp. De Strafrechtgame wordt gehouden in Amsterdam. De kosten van deelname zijn 400 of 450 euro. De sluitingsdatum voor de voor-aanmelding is **1 februari 2010**, de definitieve sluitingsdatum is **31 januari 2010**. Voor inschrijving en meer informatie zie: <http://strafrechtgame.nvjsa.nl/>.

AANPAK JEUGDIGE VEELPLEGERS

Op **16 februari 2010** organiseert congresbureau Logacom in samenwerking met het Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen van de Universiteit Utrecht het congres

'Aanpak jeugdige veelplegers'. Er bestaat een kleine categorie jeugdige delinquenten die niet een- of tweemaal maar heel geregeld met politie en justitie in aanraking komt en waarmee niemand zich goed raad weet. Deze groep, eerder gelabeld als 'harde kern' en 'draaideurcriminelen', wordt tegenwoordig aangeduid als jeugdige veelplegers. Wie zijn deze jeugdige veelplegers? Wat werkt bij hen? Wat doet jeugdige veelplegers stoppen? Tijdens dit congres wordt een antwoord gegeven op deze vragen. U verneemt de resultaten van een onderzoek naar deze lastige groep, aan de hand van uitvoerig dossieronderzoek. Verder krijgt u tijdens de deelsessies van professionals uit de praktijk informatie over effectieve aanpakken voor de vier verschillende groepen. Het congres vindt plaats in de Jaarbeurs in Utrecht van 9.00 tot 17.00 uur. Voor meer informatie zie: www.veelplegers-jeugd.nl.

(advertentie)

OpMaat_voor het Notariaat Uw digitale notariële basisbibliotheek

Bent u veel tijd kwijt met het lezen van vakliteratuur en het zoeken naar notariële vakinformatie in uw papieren tijdschriftarchieven? Met **OpMaat_voor het Notariaat** zoekt én vindt u eenvoudig en snel in de meest complete digitale bron van informatie voor het notariaat. Op elk gewenst moment en op elke locatie. Met de dagelijkse *Notamail/Notafax* en de wekelijkse *Notariële Documentatie* wordt u snel op de hoogte gebracht van alle actualiteiten. Kortom een zeer compleet systeem!

Neem nu vrijblijvend een **gratis proefabonnement** en ervaar 1 maand het gemak van **OpMaat_voor het Notariaat**. Kijk voor meer informatie op: www.sneltotdekern.nl

OpMaat
SNEL TOT DE KERN VAN DE ZAAK

Sdu UITGEVERS

Berichten van de orde

Familiejournaal via het Digitaal loket rechtspraak beschikbaar

Met ingang van 1 februari 2010 zal ook het Familiejournaal via het Digitaal loket rechtspraak worden opengesteld voor de advocatuur. Hierdoor kunnen advocaten en medewerkers van het advocatenkantoor sneller en beter worden geïnformeerd over de stand van zaken rond familiezaken.

Door het Familiejournaal via het Digitaal loket

rechtspraak aan te bieden kan door advocaten en hun medewerkers informatie worden verkregen over verzoeken tot uitstel van verweer, tot aanhoudingen en de beslissingen over uitstel van beschikkingen en vervoegde uitspraken. In eerste instantie zal het Familiejournaal zich beperken tot echtscheidingszaken, verdelings- en verrekeningszaken, voorlopige voorzieningen en alimentatiezaken. Onderzocht wordt of op termijn ook zaken op het gebied van gezag en omgang aan het Familiejournaal worden toegevoegd.

De werkwijze van het Familiejournaal is voor zover

mogelijk gelijk aan de werkwijze rond de reeds bestaande Roljournalen.

Het Digitaal loket rechtspraak biedt de advocatuur inmiddels verschillende diensten, zoals de Roljournalen Handelszaken, bestuursrecht-dossiers, de Deskundigenindex en het Centraal Inschrijfbureau Vreemdelingenzaken.

- Meer informatie over de diensten van en toegang tot het Digitaal loket rechtspraak is te vinden op <http://loket.rechtspraak.nl>.

Salaris curatoren

Het uurtarief curatoren en bewindvoerders is per 1 januari 2010 vastgesteld op € 194.

De Recofa-richtlijnen voor faillissementen en surseances van betaling, opgesteld door het landelijk overleg van rechters-commissarissen insolventies (Recofa) na overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de Vereniging Insolventierecht Advocaten (Insolad), sluiten aan op het Procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken.

Dit procesreglement behandelt de indiening en behandeling van verzoekschriften die strekken tot faillietverklaring en het verlenen van surseance van betaling. De Recofa-richtlijnen voor faillissementen en surseances van betaling bevatten regels voor de verdere behandeling van faillissementen en surseances van betaling. De salarisbepaling vindt plaats overeenkomstig de Richtlijnen in faillissementen en surseances van betaling. Het uurtarief wordt jaarlijks per 1 januari (voor het eerst per 1 januari 1997) aangepast met een percentage dat overeenkomt met het procentuele verschil tussen het indexcijfer cao-
lonen per uur inclusief bijzondere beloningen, reeks voor de Overheid (juli-publicatie) van enig jaar en het overeenkomstige indexcijfer in het voorgaande jaar.

In verband met wijzigingen die met enige regelmaat in de tekst van de Richtlijnen worden aangebracht, is de meest recente versie van het brondocument te vinden op: <http://www.rechtspraak.nl/Naar+de+rechter/Landelijke+regelingen/>

(advertentie)

Wij zoeken ambitieuze collega's die onze dynamische (proces) praktijk komen versterken!

- **(GEVORDERDE) ADVOCAAAT – STAGIAIRE**
- **ADVOCAAAT MEDEWERKER**

voor de commerciële civiele rechtspraktijk

De werkzaamheden - welke zowel advisering als het voeren van civiele procedures inhouden - zullen onder meer binnen de volgende rechtsgebieden liggen:

- Algemeen verbintenissenrecht
- Ondernemingsrecht
- Vastgoedrecht

Geïnteresseerd? Stuur dan uw sollicitatie voorzien van curriculum vitae, cijferlijst en eventuele stagebeoordelingen naar:

Kaiser Advocaten & Belastingadviseurs, t.a.v. mr. M.H.J. Langerak, Groenewoudsedijk 41, 3528 BG, Utrecht of per e-mail: mlangerak@kaisercs.nl
www.kaisercs.nl

(advertentie)

De theorie in praktijk brengen

Onze cursussen zijn gericht op de praktijk en gebaseerd op de wetenschap. Zo haalt u maximaal rendement uit uw opleiding. En uw cliënt uit uw advies. **Met het CPO bent u zeker van uw zaak.**

Het CPO is onderdeel van de Radboud Universiteit Nijmegen

U vindt ons VSO- en PAO-cursusaanbod bij het katern **Orde** elders in dit blad en op www.cpo.nl

.....
over de zaak-Enait

Gebrekkig historisch inzicht

Wat Harry Veenendaal stelt in zijn column van 24 december 2009 (Mohammed locutus, causa finita) is minder pienter dan hij denkt. Hij verwijft het Hof van Discipline een schokkend gebrek aan historisch inzicht. Dat zou moeten blijken uit het 'Roma locuta, causa finita' van katholieke politici uit de jaren vijftig van de vorige eeuw. Om het 'Hier sta ik, ik kan niet anders' van Luther als het protestantse equivalent daarvan op te voeren, vind ik nou weer niet getuigen van historisch inzicht.

'Hier sta ik, ik kan niet anders' is eigenlijk de tegenhanger van 'Befehl ist Befehl'. Wat de eerste formule erkent, ontkent de tweede, namelijk de persoonlijke verantwoordelijkheid, die maakt dat het individu enerzijds bepaalde onvervreembare rechten heeft (*among which are life, liberty and the pursuit of happiness*) en anderzijds de persoonlijke verantwoordelijkheid voor zijn gepleegde misdaden niet kan ontlopen (Neurenberg, Joegoslavië-tribunaal). 'Roma locuta, causa finita' is eigenlijk een variant van de tweede formule.

Het probleem van Roma locuta is niet zozeer of een katholiek de leerstellingen van de kerk als hoogste waarheid mag erkennen in aangelegenheden van geloof en moraal, maar of de leerstellingen van de kerk in aangelegenheden van geloof en moraal door middel van wereldlijke wetgeving bindend moeten worden gemaakt voor niet-katholieken. 'Enait moet opstaan voor de rechter, omdat Harry Veenendaal, Jeroen Pauw en Sybrand van Haersma Buma dat een passende uiting van respect voor de rechterlijke autoriteit vinden', heeft dus in historisch perspectief een veel groter Roma locuta-gehalte dan: 'Enait weigert zijn respect voor de rechter te uiten door op te staan, omdat dat in zijn geloofsovertuiging een eerbetuiging is die een wereldlijk ambtenaar niet toe-

komt'. Zo bijt collega Veenendaal zich historisch in zijn eigen staart.

Ook zijn verwijft aan collega Enait dat die de rechter uiteindelijk niet als hoogste gezag erkent, staat op gespannen voet met zijn eigen bewering dat de rechter, in dit geval het Hof van Discipline, de uitspraak van de Raad van Discipline niet had mogen vernietigen. Het opstaan van de rechter zou symboliseren dat beide partijen het rechterlijke college accepteren als hoogste gezagsorgaan, belangrijker: het zou symboliseren dat partijen zich neerleggen bij een voor hen nadelige uitspraak. Maar het hof mag intussen geen uitspraak doen die collega Veenendaal onwelgevallig is. Veenendaal locutus, causa finita.

Volgens mij kan collega Veenendaal volgende keer beter blijven zitten als de rechter binnenkomt. Dat is minder schijnheilig.

Voorts ben ik van mening dat de minachting waarmee Jeroen Pauw collega Enait in het programma Pauw & Witteman heeft bejegend een talkshow host niet betaamt en: dat de Orde geen regels moet stellen die advocaten verplichten om op te staan voor de rechter.

(W.A. Verbeek, advocaat te Groningen)

.....
1 Niet locuta maar locutus, want Veenendaal is manlijk, net als Mohammed. Roma daarentegen is vrouwelijk, vandaar locuta.

Er is vast dringender regelgeving

Staatssecretaris Albayrak overweegt advocaten wettelijk te verplichten om op te staan voor de rechter. Vraag 1: is er behoefte aan zo'n wetsbepaling? Vraag 2: wat bereik je er mee?

Ad 1) Art. 5 lid 1 van de Ereregelen voor advocaten van 1968 bepaalde: 'De advocaat moet in al zijn gedragingen tegenover de Rechterlijke Macht blijk geven van het respect dat hij aan deze als zodanig behoort toe te dragen.' Deze bepaling komt niet meer voor in de nu geldende Gedragsregels voor advocaten. Regel 1 schrijft gedrag voor dat het vertrouwen in de advocatuur niet schaadt. Met de eed – of belofte – die advocaten voor hun inschrijving afleggen, zweren/beloven zij eerbied voor de rechterlijke autoriteiten. Tot die eerbied verplicht het wetboek ook bij pleidooien in burgerlijke zaken. Ook bepaalt de Advocatenwet nog dat advocaten staande pleiten.

Al die voorschriften geven voldoende houvast om advocaten respect voor justitie in te scherpen. Opstaan als de rechter de zittingszaal betreedt, schrijft geen wet voor. Dat opstaan, en ook de lichte buiging van de advocaat als hij de zaal betreedt waar de rechter zitting houdt, is een kwestie van eerbied voor het recht, van hoffelijkheid jegens de rechter, en overigens van een goede gewoonte. Evenals trouwens van de rechter mag worden verwacht dat hij de advocaten en hun cliënten hoffelijk en respectvol bejegt.

Ad 2) Wat bereik je met een expliciete verplichting tot opstaan? Als een advocaat blijft zitten, de rechter het nodig vindt daarover een klacht in te dienen en de advocaat zich beroept op zijn geloofsovertuiging, zal de tuchtrechter van geval tot geval moeten toetsen of dat beroep opgaat. Ter vergelijking: een gehandicapte advocaat in een rolstoel kan niet worden verplicht op te staan, noch om staande te pleiten. Er zijn dus incidenteel uitzonderingen.

Kortom staatssecretaris: er is vast dringender werk te doen dan dit soort ad hoc regelgeving, rennend van incident naar incident.

(A.H. Trijbits, oud-advocaat, oud-rechter, oud-voorzitter van het Hof van Discipline)

Geen plaats voor feodale machtsverhoudingen

Staatssecretaris Nebahat Albayrak (Justitie) komt eventueel met een wetsvoorstel om advocaten te dwingen op te staan voor de rechter. Waar bemoeit dat mens zich mee? Sommige etiketteregels in de rechtszaal zijn niet gebaseerd op eerbied voor rechterlijke autoriteiten, zoals het arme schaap Albayrak gelooft, maar op pure macht. Om deze reden stond koningin Beatrix tijdens haar werkbezoek aan de Hoge Raad niet op en omgekeerd. Zij vermeden het machtsconflict door tegelijk de rechtszaal te betreden.

In het begin van de achttiende eeuw werd dit machtsconflict tussen advocaten en de Franse koning manifest. Karel V probeerde dit te winnen door advocaten te benoemen tot 'chevaliers ès lois' (wetsridders). En in de tijd van Lodewijk XIV deden advocaten hun uiterste best om niet uit de gratie van de koning én zijn rechters te vallen. Totdat op 5 juli 1720 de Parijse advocaat Louis Gin het waagde een kledings-

bevel van de rechter te negeren. In die tijd was het gebruik dat Franse advocaten met een baret op pleidooien hielden, maar deze afdeden bij het voorlezen van bewijsmateriaal. Dat bewijsmateriaal was namelijk vergaard door justitiële autoriteiten. Daarvoor moest eerbied betoond worden door het afnemen van het hoofddeksel. Toen Louis Gin een wettelijk voorschrift en ook rechtspraak voorlas hield hij echter zijn baret op. De president verordonneerde hem zijn baret af te doen, maar Gin negeerde dat bevel. De zitting werd onmiddellijk geschorst. Collega's van Gin organiseerden een weeklange staking. Uiteindelijk gaf de president én het Franse parlement – dat nu net als Albayrak en ons parlement zich ermee bemoeide – toe. Een machtsconflict gebaseerd op een kledingvoorschrift was daarmee ten gunste van de advocatuur opgelost.

De geschiedenis herhaalt zich gewoon. In de rechtszaal is geen plaats voor feodale, achterhaalde afgedwongen machtsverhoudingen. Daar moeten we achttiende-eeuwse Franse advocaten innig dankbaar voor zijn!

(Gerard Spong, advocaat te Amsterdam; tekst is eerder gepubliceerd als column in het AD)

90e jaargang –
22 januari 2010 – nr. 1
 Verschijnt elke drie weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie
 mr. L. Bakers
 mr. K.A. Boshouwers
 mr. A. Groenewoud
 dr. L. Hesselink
 mr. M.R. Maathuis
 mr. R. Malewicz
 mr. C.C. Oberman
 mr. G.J. van Oosten
 mr. M.A.R.C. Padberg
 mr. L.H. Rammeloo
 mr. drs. Th.C. van Schagen
 mr. P.H.E. Voûte

Redactionele bijdragen
 Artikelen, met een maximum van 2000 woorden, zijn van harte welkom. Ze kunnen worden gemaild naar: l.hesselink@sdu.nl, of per post naar Sdu Uitgevers, t.a.v. L. Hesselink, BU Legal and Tax, Postbus 20025, 2500 EA Den Haag. Informatie: Linus Hesselink, 070-3789359, 070-3353595.

Opleidingspunten verdienen
 Het schrijven van 500 woorden 'rechtsliteratuur' levert 1 opleidingspunt op.

Eindredactie
 Linus Hesselink

Beeldredactie
 Charlotte Helmer

Orderredacteur
 Tatiana Scheltema

Vormgeving
 Dimdim, Dimitry de Bruin

Illustratie
 Floris Tilanus

Correctie
 Sandra Braakmann
 Carlijn Urlings

Druk
 Senefelder Misset, Doetinchem

Digitaal archief
Advocatenblad sinds 1996
 www.advocatenorde.nl,
 voor houders van het (gratis)
 Balienetcertificaat

Orde van de dag
 Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@advocatenorde.nl met als onderwerp Inschrijven Orde van de dag.

Advertenties
 Zie het mediaportal van Sdu Uitgevers, voor informatie over de totale portfolio, diverse advertentiemogelijkheden, doelgroepkoppelingen en onderzoeksgegevens: www.bereikdejurist.nl
 Meer informatie: Veerle Sanderink, Accountmanager v.sanderink@sdu.nl, Tel. 070-378 03 50 of 06-229 480 84
 Inzendtermijn:
 afl. 2: 29 januari 2010
 afl. 3: 19 februari 2010

Abonnementen
 Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Adreswijzigingen: Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag, tel. 070-3353535, fax 070-3353531.

Niet-leden betalen
 € 222,60 per jaarabonnement (incl. btw en verzendkosten) en voor de jaarband € 40 (incl. btw). Studenten 50% korting. Losse nummers: € 31,80 (incl. btw).

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Opgave via www.reedbusiness.nl of bij onze Klantenservice. Abonnementen lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum bij onze Klantenservice wordt opgezegd. Dit kan schriftelijk, telefonisch of per e-mail.

Sdu klantenservice
 Telefoon: 070-3789880
 Postbus 20014, 2500 EA Den Haag
 www.sdu.nl/service

ISSN 0165-1331

Nederlands
uitgeversverbond
 Groep uitgevers voor
 vak en wetenschap

Advocaat Hugo Smit blikt

‘Het was

Vijf jaar geleden werd advocaat Hugo Smit door rechter Hans Westenberg gedagvaard, omdat Smit hem had beschuldigd van bel- len met advocaten. Smit verloor deze zaak voor de rechtbank, maar won in hoger beroep. Nog één keer blikt hij terug. ‘Ik heb eigenlijk van niets spijt.’

‘De Raad voor de rechtspraak moet me rehabiliteren en zijn brief, mét excuses, intrekken’

Foto: Jiri Büller

.....
Michel Knapen
journalist
.....

Als Hugo Smit (62), dan nog senior partner bij Simmons & Simmons Trenité, op 6 december 1994 wordt gebeld door de Haagse vicepresident Hans Westenberg, kan hij niet bevroeden dat dit telefoontje tien jaar later zijn leven zal gaan bepalen.

Smit is in die tijd advocaat van Chips- hol, een bedrijf dat procedeert tegen huisaccountant Coopers & Lybrand en tegenpartij Harry van Aniel. Die heeft, geheel tegen de afspraken in, op het laatste moment bij de Rechtbank Den Haag een karrenvracht aan nieuwe stuk- ken ingediend. Smit wil extra pleittijd en belt daarover met de secretaresse van Westenberg. De rechter zelf belt later Smit terug.

Smit: ‘Op mijn verzoek werd heel bot nee gezegd. “U hebt toch geen zaak”, zei Westenberg. “U gaat dit verliezen. Dus

waarom die extra spreektijd?’ Het werd een ongekend twistgesprek. Ik was to- taal overrompeld, total loss. Vervolgens heb ik met adviseurs en kantoorgenoten overlegd wat te doen. Wraking was geen serieuze optie: je wint de wraking, maar je verliest de zaak.’

Dat telefoontje, dat ongeveer tien minuten duurde, is niet eens het cruciale element in deze ‘volstrekt unieke’ (Smit)- affaire. Twee dagen later vindt de zitting plaats. ‘Een compleet idiote zitting’, herinnert Smit zich. ‘Westenberg bekte mij steeds af, al voordat ik zelf iets had

terug op zaak-Westenberg

een kruis'

gezegd. Hij ontspoorde volledig, in mijn beleving.' Anderen hebben die lezing later bevestigd. De toenmalige landelijk deken Von Schmidt auf Altenstadt stuurt een brief op poten naar de president van de Haagse Rechtbank, Bert van Delden. Die neemt Westenberg echter in bescherming.

Paria

Toch begint de affaire pas goed in 2004, wanneer het boek *Topadvocatuur* van Micha Kat verschijnt. Daarin staat een interview met Smit, die terugblijkt op de Chipsholzaak en terloops opmerkt dat Westenberg in deze zaak met advocaten heeft gebeld. Het boek is koud van de drukpers wanneer Westenberg Smit dagvaardt. Westenberg ontkent te hebben gebeld: Smit is een leugenaar. De dagvaarding is voor Smits kantoor reden om de samenwerking te beëindigen. Sindsdien heeft hij zijn eigen kantoor, in samenwerking met Conway & Partners, waar hij counsel is.

Smit: 'Vóór die dagvaarding voelde ik me altijd senang in mijn contacten met advocaten, rechters en andere juristen. Maar sindsdien voelde ik me een paria. Ik werd genegeerd, zeker toen in 2006 de Raad voor de rechtspraak openlijk Westenberg ging steunen, ook financieel. Ik werd beschuldigd van leugens en als zo'n beschuldiging van een rechter komt, dan wordt die per definitie geloofd. Logisch. Een rechter wordt geacht onkreukbaar te zijn. Het heeft me enkele cliënten gekost, wat ik vanuit hun positie ook weer begrijpelijk vind. Mijn *inner circle* en een aantal leden van de rechterlijke macht – van wie ik enkelen tot vrienden mag rekenen – geloofden mij echter.'

.....
'Sinds die
dagvaarding
voelde ik me
een paria'
.....

Tegen een overmacht

Maar dat geloof dreigt in januari 2008 verder af te brokkelen, als Smit de zaak voor de rechtbank verliest. 'Dramatisch en stuitend. Een mokerslag. Mijn vertrouwen in de rechterlijke macht wankelde. Als procespartij ervoer ik het als een onrechtvaardig vonnis.' Maar zijn vechtlust is niet gebroken, en hij herinnert zich de woorden van zijn leermeester Kalf: niets is mooier dan winnen in appèl.

'Ik wist dat ik de feiten en het algemeen belang aan mijn kant had: Westenberg had wel degelijk met advocaten gebeld, zoals hij al in 1997 in *NRC Handelsblad* had bevestigd. Ik vertrouwde op het Hof Den Haag dat de zaak in beroep zou behandelen. Maar tegelijk dacht ik ook: gaat het wel echt om de feiten? Kán ik deze zaak wel winnen, omdat ik tegen een systeem strijd? Omdat ik het moet opnemen tegen een overmacht, die Westenberg mogelijk de hand boven het hoofd houdt?'

Dat de Raad voor de rechtspraak Westenberg in bescherming neemt, kan Smit overigens wel verklaren. Westenberg, zegt Smit, is een stoere vent, hij dwingt

gezag af en heeft intern zijn pr goed op orde. 'Maar wat die man op zittingen deed, daar had niemand weet van. Advocaten wel, maar die durfden niets te zeggen. Het leek wel of Westenberg iedere advocaat als een vijand van de rechter zag.'

Toch zet Smit door. 'Ik was ervan overtuigd: hoe hoger je komt, des te moeilijker het voor de Raad voor de rechtspraak is om invloed uit te oefenen op de rechterlijke macht. Het hof zou zich niet zo gemakkelijk laten sturen door Van Delden, voorzitter van de raad.'

Dat blijkt, want op 23 juni 2009 beslist het Hof Den Haag in het voordeel van Smit. Geëmotioneerd belt hij zijn vrouw. 'Ik heb geloof ik gewonnen, maar ik moet het eerst nog goed lezen.' Daarna springt hij op zijn paard en maakt een lange rit door de bossen. 'Een geweldig gevoel van opluchting.'

Tweeënhalve ton

Uw naam is in rechte gezuiverd. Wat wilt u nog meer?

'Mijn rehabilitatie was in nog te bedekte termen. De serieuze pers heeft nauwelijks aandacht aan de kwestie besteed, terwijl het om veel méér gaat dan de zaak-Smit/Westenberg. Het gaat hier over principiële zaken die onze rechtsstaat raken. De kwestie rond Chipshol is in de media uitvergroot, waardoor mijn zaak is ondergesneeuwd. De Raad voor de rechtspraak moet me rehabiliteren. De brief die Van Delden in mei 2006 naar SP-Kamerlid Jan de Wit stuurde, moet worden teruggetrokken, mét excuses. Daarin schrijft Van Delden – letterlijk – dat mijn uitlating over het bellen door Westenberg niet door de beugel kan en schadelijk is voor het aanzien van de rechtspraak. Om die reden, schreef

'Winnen van de Raad voor de rechtspraak, hoger kan het bijna niet'

Van Delden, betaalde de raad de advocaatkosten van Westenberg, bij elkaar, inclusief pensioensuppletie, bijna 2,5 ton. Zou ik dat niet minstens ook moeten krijgen? Dit is toch de wereld op zijn kop, gezien het verloop van de zaak? Ik heb overigens veel meer schade geleden; sinds mijn vertrek bij Simmons in 2004 is mijn inkomen gehalveerd.'

Wat verwijt u uzelf?

'Daar heb ik over nagedacht en het antwoord is: eigenlijk niets. In het interview in *Topadvocatuur* heb ik weloverwogen een kritische noot bij Westenberg gezet. Het moest maar eens gezegd. Ik had daar geen hoogdravende bedoelingen mee. En had ik Westenberg willen afbranden, dan had ik een hele waslijst kunnen opsommen. Zoals de vreselijke wijze waarop hij die zitting voorzat en hoe hij het verbaal van de zitting manipuleerde. Het was totaal niet te voorzien dat hij over mijn uitspraak ging procederen. Als iemand mij dat van tevoren had gezegd, had ik het weggewuifd: het was voor Westenberg een kansloos avontuur. Maar had ik geweten wat later over me heen is gekomen, dat hij zou worden gesteund door de raad, zonder welke de procedure niet was gevoerd, en zeker tot en met de uitspraak van de rechtbank, dan had ik in dat interview niets gezegd.'

Vindt u dat er binnen de gerechtelijke organisatie adequaat op deze zaak is gereageerd?

'Westenberg is vervroegd met pensioen gestuurd, dat is zonder meer terecht. Hij heeft op basis van een onwaarheid ("Ik heb niet gebeld") geprocedeerd en in de procedure onwaarheid gesproken, hetgeen erger is dan bellen met advocaten.'

Respect moet wederzijds zijn

U hebt gewonnen. Maar wát hebt u eigenlijk gewonnen?

'Ik heb mijn eer en reputatie gewonnen.

Nee – ik heb ze herwonnen. Verder heb ik van niets spijt. Winnen van de Raad voor de rechtspraak, hoger kan het bijna niet. Het is misschien wel de mooiste overwinning in mijn 36-jarige loopbaan als advocaat in een rechtsstrijd die ik niet heb gezocht en die de raad is begonnen. Maar tjonge, het was een zwaar kruis. Ik denk er nu minder vaak aan. Het leven heeft zich hernomen.'

Wat betekent de uitspraak van het hof voor de rechterlijke macht?

'De rechterlijke macht kan hiervan leren, dat indien er een conflict is tussen een rechter en een derde, niet a priori moet worden aangenomen dat de rechter gelijk heeft. Van Delden en de raad hebben tegen beter weten in Westenberg gesteund. De bewijzen tegen Westenberg lagen boven op de stapel, maar zijn weggemoffeld. Soms functioneren advocaten niet, soms functioneren rechters niet. Ik vind dat rechters advocaten mogen aanspreken op hun gedrag, maar andersom ook. Dan moet de rechterlijke macht openheid geven en niet de gelederen sluiten. Rechters moeten, zoals omgekeerd advocaten, openstaan voor kritiek. Nu is de rechterlijke macht daarin

'Mijn toekomst stond op het spel'

te krampachtig. Het hof dat uiteindelijk positief over mij oordeelde, met Peter Ingelse als voorzitter, heeft daarmee zijn visitekaartje afgegeven.'

Welke lering kan de advocatuur uit deze kwestie trekken?

'Eerbied voor de rechterlijke macht is niet hetzelfde als angst voor de rechterlijke macht. Respect moet wederzijds zijn. Soms zijn advocaten bang voor bepaalde rechters en houden ze hun mond. Die angstcultuur heb ik durven doorbreken. Het zou goed zijn als presidenten van rechtbanken een spreekuur houden waar advocaten discreet hun verhaal kwijt kunnen. Dat kan veel kou uit de lucht halen en kwaliteitswinst opleveren. De rechterlijke macht kan dan signalen eerder oppikken, anders gaat een kwestie eindeloos zeuren en uiteindelijk rotten.'

Hoe is het gesteld met uw vertrouwen in de rechterlijke macht?

'De rechterlijke macht klopt als een bus. Dat vond ik overigens niet toen de rechtbank vonnis wees. Maar mijn vertrouwen in de rechterlijke macht was altijd groot en is met het arrest van het hof opnieuw groot. Wel zou ik het nog eens graag met de Rotterdamse Rechtbank uitpraten.'

Wat hebt u persoonlijk geleerd van deze affaire?

'Het morele principe wint altijd. Eerlijkheid duurt het langst. Met oneerlijkheid loop je uiteindelijk tegen de lamp. Ook heb ik geleerd hoe het is om als advocaat te luisteren naar je eigen advocaat. Harro Knijff, mijn advocaat van De Brauw Blackstone Westbroek, nam nadrukkelijk de *lead* en wilde weleens linksaf als ik zelf liever rechtsaf wilde. Een uitstekend advocaat. Uiteindelijk hebben we beiden voor het hof gepleit, het was dus een coproductie. Maar ik moest wel: mijn toekomst stond op het spel.'

Even opfrissen

De twee-wegenleer

In deze rubriek worden de bijna vergeten juridische zaken opgediept die voor de rechtspraak net het verschil kunnen maken.

MAG DE OVERHEID IN AANVULLING OP HAAR PUBLIEKRECHTELIJKE BEVOEGDHEDEN GEBRUIJKMAKEN VAN HET PRIVAATRECHT?

De Hoge Raad ontwikkelde in een serie arresten de 'twee-wegenleer' (of 'doorkruisingsleer'): de overheid is vrij om de privaatrechtelijke weg te volgen tenzij een publiekrechtelijke regeling zich daartegen uitdrukkelijk verzet of daardoor op onaanvaardbare wijze wordt doorkruist.

.....
Anneke Groenewoud
redactielid
.....

Voorbeelden van gevallen waarin de (bestuursrechtelijke) regeling expliciet aangeeft of de privaatrechtelijke weg al dan niet is afgesloten, zijn het recentelijk ingevoerde art. 4:124 Awb (niet afgesloten bij invordering van publiekrechtelijk geldschulden) en art. 122 Woningwet (afgesloten als een AMvB op basis van het Bouwbesluit of het wettelijk vergunningenregime erin voorziet). Meestal geeft de wettelijke publiekrechtelijke regeling hierover geen expliciete vingerwijzing. Dan is – aldus de Hoge Raad in het Windmill-arrest¹ – beslissend of het gebruik van de privaatrechtelijke regeling de publiekrechtelijke op onaanvaardbare wijze doorkruist.

Uit de rechtspraak en literatuur blijkt dat de Hoge Raad bij de beoordeling onaanvaardbare doorkruising vooral rekening houdt met de volgende aspecten:²

.....
¹ HR 26 januari 1990, AB 1990, 408 en NJ 1991, 393 (Staat/Windmill).
² Ook andere maatstaven kunnen een rol spelen, bijvoorbeeld misbruik van bevoegdheid (art. 3:13 BW) en misbruik van feitelijke machtspositie (artikel 3:44 leden 1 en 4 BW).

- inhoud en strekking van de regeling, die mede kan blijken uit de wetsgeschiedenis;
- bescherming van de belangen van burgers;
- de vraag of de overheid met de publiekrechtelijke regeling een vergelijkbaar resultaat kan bereiken.

Wetshistorie

In Kunst- en Antiekstudio Lelystad³ oordeelde de Hoge Raad dat de gemeente Lelystad in haar verkoopvoorwaarden in bepaalde gevallen gebruik van de grond mocht beperken of verbieden. De Hoge Raad vond dat de inhoud en strekking van de WRO (oud) daaraan niet in de weg stond.⁴

In het Brandweerkostenarrest⁵ (ook wel 'Ritze K.' genaamd) kwam aan de orde of de kosten die de gemeente Vlissingen had gemaakt omdat haar brandweer de brand op

.....
³ HR 8 juli 1991, AB 1991, 659 en NJ 1991, 691.
⁴ Zie ook HR 24 december 2004, AB 2005, 58 (Chidda c.s. of Amstellino): de gemeente Amsterdam had in 1970 een perceel grond verkocht en in de akte van levering heel specifiek opgenomen waarvoor de verkochte grond mocht worden gebruikt. In een veel later vastgesteld bestemmingsplan was dat gebruik veel ruimer. Onder verwijzing naar Kunst- en Antiekstudio Lelystad overwoog de Hoge Raad dat de WRO (oud) niet in de weg stond aan het opnemen van voorwaarden omtrent grondgebruik in overeenkomsten.
⁵ HR 11 december 1992, AB 1993, 301 en NJ 1994, 639.

het schip 'Ritze K.' had geblust, langs privaatrechtelijke weg mochten worden verhaald. De Brandweerwet 1985 bevatte geen regeling voor kostenverhaal. De Hoge Raad vond het niet geoorloofd om kostenverhaal (toch) langs privaatrechtelijke weg mogelijk te maken: dit zou neerkomen op een onaanvaardbare doorkruising van de publiekrechtelijke regeling. Uit de parlementaire geschiedenis volgde namelijk dat de wetgever deze kosten niet aan de burger in rekening wilde brengen. Bovendien is het blussen van branden een kerntaak van de overheid die van oudsher door haar wordt uitgeoefend zonder dat kosten in rekening worden gebracht.

De wetsgeschiedenis was ook van belang in Gemeente Heerde/Goudsmid.⁶ Een woonwagenbewoner had daar zonder (privaatrechtelijke) toestemming van de gemeente en zonder huisvestingsvergunning een caravan op een leegstaande standplaats neergezet. De gemeente vorderde in kort geding de ontruiming van de standplaats. De verdelingsregels voor woonwagenstandplaatsen waren – anders dan ten tijde van het De Pina/Helmondarrest⁷ – geïntegreerd in het normale woonruimteverdelingsregime van de Huisvestingswet. De HR overwoog dat de Huisvestingswet, zoals deze sinds 1 maart 1999 van kracht is, eraan niet in de weg stond dat een gemeente gebruikmaakte van aan haar eigendomsrecht verbonden bevoegdheden ten aanzien van een woonwagen die zonder privaatrechtelijke of publiekrechtelijke toestemming op een aan de gemeente in eigendom toebehorende, legale stand-

6 HR 7 mei 2004, AB 2004, 247, NJ 2005, 23.

7 Door Heerde/Goudsmid is De Pina/Helmond achterhaald. In dit arrest (HR 9 juli 1990, AB 1990, 547 en NJ 1991, 394) oordeelde de Hoge Raad dat de gemeente als eigenaar van een woonwagenterrein in kort geding voor de civiele rechter geen ontruiming van dat terrein kon vorderen, omdat de regeling van de (toen geldende) Woonwagenwet daardoor onaanvaardbaar werd doorkruist.

plaats staat. Uit de wetsgeschiedenis viel niet af te leiden dat de gemeente tegen het innemen zonder recht of titel van een aan haar in eigendom toebehorende standplaats slechts zou mogen optreden door middel van bestuursdwang.

Ook in een zeer recent arrest van de Hoge Raad ten slotte, waarin de Belastingdienst had gekozen voor de privaatrechtelijke weg van een civiel kort geding⁸ ter nakoming van art. 47 Algemene Wet Rijksbelastingen (AWR), kwam de parlementaire geschiedenis aan de orde in rechtsoverweging 3.3.4: daaruit bleek volgens de Hoge Raad dat de mogelijkheid van het volgen van de privaatrechtelijke weg uitdrukkelijk was erkend als bestaande weg. Dus was er geen sprake van onaanvaardbare doorkruising van het fiscaalwettelijk systeem.

Bescherming en resultaat

Dan de wijze waarop en de mate waarin in het kader van die regeling de belangen van de burgers zijn beschermd. In het Windmillarrest werd het door de Hoge Raad in het bijzonder onaanvaardbaar geacht dat de Staat door via de privaatrechtelijke weg een vergoeding te eisen, de publiekrechtelijke regeling zou kunnen ontgaan omtrent de grondslag, de maatstaf en het bedrag van de heffing. Ook vond de Hoge Raad het onaanvaardbaar dat het krachtens de WVO bij vergunningverlening en heffing voorziene stelsel van rechtsbescherming (de belastingrechter) – dat de burger meer waarborgen zou bieden dan het privaatrecht – buiten toepassing zou blijven.

In het arrest Staat/Magnus⁹ overwoog de Hoge Raad – nadat hij had geoordeeld dat er op het punt van het vergelijkbaar resultaat geen sprake was van een onaanvaardbare doorkruising – ook nog dat 'op het stuk van de rechtsbescherming niet zodanige verschillen bestaan dat

8 HR 18 september 2009, RvdW 2009/1045.

9 HR 22 oktober 1993, AB 1994, 1 en NJ 1995, 717.

hierover in andere zin zou moeten worden geoordeeld'.

Als met de publiekrechtelijke regeling een vergelijkbaar resultaat kan worden geboekt als met de privaatrechtelijke bevoegdheid, is dit een belangrijke aanwijzing dat de privaatrechtelijke weg niet mag worden gevolgd. In het hiervoor genoemde arrest van 18 september 2009 overwoog de Hoge Raad bijvoorbeeld dat met de strafrechtelijke vervolging of bestuurlijke beboeting die in de AWR zijn voorzien, geen resultaat kan worden bereikt dat vergelijkbaar is met het civielrechtelijk kort geding.

In het Windmillarrest heeft de Hoge Raad geoordeeld dat voor de vaststelling van het resultaat de publiekrechtelijke weg weliswaar mogelijk moet zijn, maar dat het niet noodzakelijk is dat deze weg ook is benut. De op de Wet verontreiniging oppervlaktewateren te baseren publiekrechtelijke regeling waarover het in dat arrest ging, was nooit vastgesteld. Dat deed niet ter zake, aldus de Hoge Raad. Het ging om een omstandigheid die de Staat was toe te rekenen: de WVO ging ervan uit dat de voorschriften korte tijd na de inwerkingtreding van de wet zouden worden uitgevaardigd.¹⁰

Het werkt

In de literatuur wordt geregeld over de zin van de twee-wegenleer gediscussieerd. Gezien de duidelijke criteria en de overzichtelijke jurisprudentie blijkt de Hoge Raad, en dus de rechtspraak, er wel degelijk mee uit de voeten te kunnen. De vraag of het leerstuk zin heeft, mogen de rechtswetenschappers beantwoorden: intussen werkt het wel.

10 Zie ook HR 13 oktober 1995, NJ 1996, 430 (Kallenkoot/Steenwijk), waar het gemeentebestuur naliet zijn op de Woonwagenwet gebaseerde bevoegdheid te benutten om een publiekrechtelijke vergoedingsregeling vast te stellen.

**Optijd
Opdehoogte**

OpMaat

OpMaat_Premium

Vind alle relevante juridische informatie. Binnen 1 muisklik.

Steeds meer juridische professionals ontdekken de voordelen van OpMaat. Met **OpMaat_Premium** hebt u 24 uur per dag toegang tot de meest uitgebreide, overzichtelijke én actuele juridische database. Alle Sdu Jurisprudentie, wet- en regelgeving, officiële publicaties en Europese richtlijnen en verordeningen, zijn onderling gekoppeld. Zo behoudt u steeds het overzicht. Dankzij een e-mailattending wordt u automatisch op de hoogte gehouden van de laatst verschenen jurisprudentie en officiële publicaties, volledig afgestemd op uw informatiebehoefte en interessegebied. U geeft zelf aan wanneer u de e-mailattending wil ontvangen, dagelijks, drie keer per week of wekelijks.

Nu gratis 2 maanden op proef. Kijk voor meer informatie op: www.sneltotdekern.nl

OpMaat_

SNEL TOT DE KERN VAN DE ZAAK

Sdu UITGEVERS

Kroniek Pensioen- recht

kroniek
2008-2009

Inhoud

Pensioenovereenkomst

- Uitleg pensioenovereenkomst
- Dwaling bij aangaan beëindigingsovereenkomst
- Pensioenontslag
- Wijzigen pensioenovereenkomst; algemeen
- Wijziging pensioenovereenkomst; (ontbreken van) eenzijdig wijzigingsbeding

Wijziging pensioenovereenkomst;
wetswijziging

Uitvoeringsovereenkomst

- Garanties in uitvoeringsovereenkomst
- Zorgverplichtingen

Pensioenreglement

- Uitleg
- Evenredige opbouw en financiering van pensioen

Pensioenfondsen

- Gebruik van merknaam
- Vrijstelling van verplichte

deelneming

- Governance van pensioenfondsen

Gelijke behandeling

- Direct onderscheid tussen mannen en vrouwen
- Indirect onderscheid tussen mannen en vrouwen
- Onderscheid op basis van handicap of chronische ziekte

VUT

Echtscheiding

- Pensioenverevening
- Pensioen en alimentatie

- Draagkracht; pensioenopbouw

- door alimentatieplichtige
- Draagkracht; vermindering inkomen als gevolg van pensionering
- Draagkracht; berekening wettelijke indexering
- Behoefte; ontvangen AOW en betalingen uit pensioenverevening
- Behoefte; premie risicoverzekering
- Behoefte; afbouw
- Behoefte; dwaling in verband met 'vergeten' pensioen

In deze editie van de Kroniek Pensioenrecht worden eerst de ontwikkelingen in verband met de pensioenovereenkomst, de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement behandeld. Vervolgens komen de positie van pensioenfondsen, gelijke behandeling, VUT en de ontwikkelingen rond pensioen bij scheiding aan de orde.¹

.....
B.J. Bodewes, A.W. Cramer, J.A. van de Hoef, W.P.M. Thijssen, J.A. Jessurun²
.....

Pensioen- overeenkomst

De terminologie van de Pensioenwet is in zoverre verwarrend, dat onder 'het pensioenreglement' vóór invoering van de Pensioenwet de pensioenovereenkomst werd bedoeld indien een verzekeraar als pensioenuitvoerder optrad. Ook momenteel wordt de pensioenovereenkomst in de praktijk nog vaak met de termijn 'pensioenreglement' of 'pensioenbrief' aangeduid. Soms wordt sinds de invoering van de Pensioenwet met een summierere pensioenovereenkomst volstaan waarin verwezen wordt naar het pensioenreglement 'nieuwe stijl'. In dat geval spreekt men van incorporatie

van het pensioenreglement in de pensioenovereenkomst.

Uitleg pensioenovereenkomst

Bij de uitleg van een pensioenovereenkomst komt betekenis toe aan de wijze waarop in het concrete geval is vormgegeven aan de driepartijenverhouding. Dit bleek in Hof Leeuwarden 12 maart 2008, PJ 2008/66 waarin het oordeel luidde dat een pensioenreglement dat in de pensioenovereenkomst was geïncorporeerd, aan de hand van de Haviltex-norm diende te worden uitgelegd. Dit ondanks het feit dat het pensioenreglement 'nieuwe stijl' eenzijdig door de pensioenuitvoerder was vastgesteld. Aangezien de betekenis van het pensioenreglement naar objectieve maatstaven duidelijk was en

.....
¹ In de systematiek van de Pensioenwet bevat de pensioenovereenkomst wat tussen werkgever en werknemer over pensioen is overeengekomen. De uitvoeringsovereenkomst is de overeenkomst tussen werkgever en de pensioenuitvoerder in verband met de uitvoering van de pensioenovereenkomst. Het pensioenreglement is in de systematiek van de Pensioenwet de door de pensioenuitvoerder opgestelde regeling waarin de rechtsverhouding tussen de pensioenuitvoerder en de deelnemer is geregeld.
² Mr. B.J. Bodewes is advocaat bij Bodewes Pensioenrechtadvocatuur te Vries. Mr. A.W. Cramer is senior pensioenjurist, mrs. J.A. van de Hoef CPL en W.P.M. Thijssen zijn advocaat en mw. J.A. Jessurun LL.B. is wetenschappelijk medewerkster/documentatiemedewerkster, allen bij Thijssen Pensioen Advocaten te Amstelveen.

de Haviltex-uitlegnorm volgens het hof vloeiend overliep in de cao-uitlegnorm, leidde toepassing van de voor uitleg van arbeidsovereenkomsten/pensioenovereenkomsten gebruikelijke Haviltex-norm tot het resultaat dat grammaticale uitleg kon worden gevolgd, temeer daar werknemer en werkgever niet over de inhoud van het pensioenreglement hadden onderhandeld en de werknemer niet bij de totstandkoming van het pensioenreglement was betrokken.

In Hof 's-Hertogenbosch 3 maart 2009, *PJ* 2009/70 betrof het de uitleg van een 'maatwerk'-pensioenovereenkomst tussen werkgever en werknemer in het kader van beëindiging van een arbeidsovereenkomst. Deze overeenkomst werd in lijn van de jurisprudentie aan de hand van de Haviltex-norm uitgelegd. Hetzelfde gold voor de uitleg van bepalingen over VUT en prepensioen opgenomen in een cao, een pensioenreglement 'nieuwe stijl' en een VUT-reglement door Hof 's-Hertogenbosch bij arrest van 28 april 2009, *PJ* 2009/129 waar steeds de geobjectiverde cao-uitlegmethode werd gevolgd.

Dwaling bij aangaan beëindigingsovereenkomst

Het Hof 's-Gravenhage oordeelde op 20 januari 2009, *PJ* 2009/89 over de vraag of sprake was geweest van dwaling bij het aangaan van een beëindigingsovereenkomst. Een werknemer beëindigde zijn arbeidsovereenkomst na 23 jaar en verkreeg recht op een VUT-uitkering. De VUT-uitkering bleek echter lager te zijn dan verwacht. De werknemer deed een beroep op dwaling en vorderde een schadevergoeding van de werkgever. Het beroep op dwaling slaagde niet omdat het causaal verband tussen de dwaling en het beëindigen van de arbeidsovereenkomst niet vaststond en de werknemer was tekortgeschoten in zijn onderzoeksplicht.

Pensioenontslag

In een aantal procedures, waaronder Rechtbank Den Haag op 23 april 2009, *PJ* 2009/113 werd geoordeeld dat een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, waarin niets was vastgelegd over het einde van die arbeidsovereenkomst, niet van rechtswege eindigde op grond van het enkele feit dat de pensioengerech-

tigde leeftijd werd bereikt. Niet zonder meer voldoende is dat in de pensioenregeling een pensioenleeftijd van 65 jaar is opgenomen. Deze uitspraak wijkt af van eerdere rechtspraak waarin werd geoordeeld dat partijen met het opnemen van de pensioenleeftijd van 65 in de arbeidsovereenkomst of de pensioenovereenkomst zouden hebben beoogd dat de arbeidsovereenkomst op die (pensioen)leeftijd van rechtswege zou eindigen. Het is onder de gewijzigde rechtspraak noodzakelijk om een pensioenontslagbeding in de arbeidsovereenkomst op te nemen om onzekerheid over het van rechtswege eindigen van de arbeidsovereenkomst te voorkomen.

Wijzigen pensioenovereenkomst; algemeen

De uit het arbeidsrecht bekende discussie over de wijzigingsleer van arbeidsvoorwaarden blijft voortduren. Het gaat met name om de verhouding tussen de artt. 7:613 BW (eenzijdig wijzigingsbeding), 6:248 lid 2 BW (derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid) en 7:611 BW (waarop de 'Taxi Hofman'-regel is gebaseerd). Zie specifiek voor pensioenovereenkomsten art. 19 Pensioenwet. Deze normen zijn ook richtinggevend voor het wijzigen van de pensioenovereenkomst.

De Hoge Raad heeft de Taxi Hofman-regel verduidelijkt in het arrest Stoof/Mammoet van 11 juli 2008, *JAR* 2008/204. Het oordeelde dat in het kader van een wijzigingsvoorstel dient te worden onderzocht of de werkgever aanleiding

heeft voor de beoogde wijziging en of het wijzigingsvoorstel redelijk is. Vervolgens dient te worden onderzocht of aanvaarding van het wijzigingsvoorstel in redelijkheid van de werknemer kan worden gevergd. Bij het ontbreken van een eenzijdig wijzigingsbeding is de werknemer in beginsel niet gehouden voorstellen van de werkgever tot wijziging van de arbeidsvoorwaarden te aanvaarden. Daarover moet tussen hen overeenstemming worden bereikt, met inachtneming van de verplichting uit art. 7:611 BW. De Hoge Raad heeft ook aangegeven dat art. 7:613 BW 'veeleer' betrekking heeft op wijzigingsvoorstellen die niet slechts voor één werknemer gelden, maar voor meerdere werknemers.

Wijziging pensioenovereenkomst; (ontbreken van) eenzijdig wijzigingsbeding

De Kantonrechter Nijmegen 30 juni 2006, *PJ* 2008/48 oordeelde dat in de arbeidsrelatie een eenzijdig wijzigingsbeding gold, aangezien het pensioenreglement een wijzigingsbeding inhield en de werknemers een verklaring hadden getekend dat zij akkoord gingen met de inhoud van het reglement. Het reglement was daardoor geïncorporeerd. De ondernemingsraad en de meeste werknemers hadden ingestemd met de wijziging. Hierdoor werd aannemelijk geacht dat sprake was van een zwaarwichtig belang als bedoeld in art. 7:613 BW, waarvoor het belang van de werknemers bij handhaving van de pensioenovereenkomst moest wijken. Vgl. Kantonrechter Zutphen 12 maart 2008, *PJ* 2009/65. Hof Arnhem 26 augustus 2008, *PJ* 2009/47 oordeelde dat een regeling voor vervroegde pensionering die als gevolg van de inwerkingtreding van gewijzigde fiscale wetgeving voor pensioenen niet meer aan de fiscale vereisten voor pensioenregelingen voldeed, eenzijdig mocht worden gewijzigd door de werkgever. Het belang van de werknemer bij ongewijzigde handhaving van de regeling moest in die situatie wijken voor het belang van de werkgever bij wijziging, gezien de financiële gevolgen die voortzetting van de regeling zou hebben. Dit gold temeer nu ook hier de ondernemingsraad met de wijziging had ingestemd.

Kantonrechter Haarlem 17 december 2008, *PJ* 2009/18 betrof een eenzijdige wijziging waarbij een eenzijdig wijzigingsbeding in de arbeidsovereenkomst ontbrak. De werkgever wenste een in het verleden gemaakte fout bij de berekening van de werkgeverspremie te herstellen. De wijziging werd getoetst aan art. 6:248 lid 2 BW en mocht worden hersteld.

In de hiervoor behandelde rechtspraak over toepassing van het eenzijdig wijzigingsbeding ging het om collectieve wijzigingen van pensioenovereenkomsten. Dit sluit aan bij de woorden van de Hoge Raad in het Stoof/Mammoet-arrest, dat art. 7:613 BW 'veeleer' ziet op een wijziging ten opzichte van meerdere werknemers. In het geval waarbij er geen eenzijdig wijzigingsbeding was overeengekomen en de wijziging getoetst moest worden aan art. 6:248 lid 2 BW, ging het eveneens om een collectieve wijziging. In Kantonrechter Utrecht 13 mei 2009, *PJ* 2009/115 was in een individuele pensioenovereenkomst het pensioensysteem gewijzigd van een uitkeringsovereenkomst ('middelloon') naar een premieovereenkomst (zie art. 10 Pensioenwet). De werknemer vorderde nakoming van de oorspronkelijke overeenkomst. De rechter stelde de werknemer in het gelijk na toetsing aan de artt. 6:258 BW, 6:248 lid 2 BW en 7:611 BW. De toetsing aan art. 7:611 BW deed de rechter aan de hand van het Mammoet-arrest.

Wijziging pensioenovereenkomst; wetswijziging

In Kantonrechter Bergen op Zoom 12 maart 2008, *PJ* 2008/68 was de werkgever genoodzaakt de pensioenovereenkomst te wijzigen op grond van gewijzigde wet- en regelgeving. Instemming van de werknemer met de wijziging was niet vereist omdat deze een verklaring had afgelegd die erkenning inhield van de gebondenheid aan de gewijzigde pensioenovereenkomst. De werkgever was niet gehouden tot compensatie, aangezien de werknemer geboden alternatieven had afgewezen. Wanneer een alternatieve voorziening moet worden getroffen, blijkt uit Kantonrechter Amsterdam 28 oktober 2008, *PJ* 2009/13.

Uitvoeringsovereenkomst

De rechtspraak in de periode 2008-2009 over uitvoeringsovereenkomsten gaf antwoord op al lang onder pensioenspecialisten levende vragen.

Garanties in uitvoeringsovereenkomst

In de opzienbarende zaak Hof's-Gravenhage 25 maart 2008, *PJ* 2008/47 ging het om collectieve waardeoverdracht bij wisseling van pensioenuitvoerder na het beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst. De vraag waar het om draaide, was of de 'oude' pensioenverzekeraar de aanvullende premiebetaling die de werkgever diende te doen aan de nieuwe pensioenuitvoerder voor haar rekening moest nemen. De aanvullende premiebetaling was noodzakelijk omdat de overdrachtswaarde ontoereikend bleek te zijn voor om gelijke pensioenaanspraken bij de 'nieuwe' pensioenuitvoerder te verzekeren. De oorzaak van het tekort was gelegen in het achterhouden van een uit de premiebetaling gevormde reserve door de 'oude' pensioenuitvoerder. Het hof oordeelde dat de 'oude' pensioenuitvoerder ongerechtvaardigd werd verrijkt door het achterhouden van de reserve. Het bedrag dat de werkgever aan de 'nieuwe' pensioenuitvoerder betaalde, diende de 'oude' pensioenuitvoerder aan de werkgever te vergoeden. De 'oude' pensioenuitvoerder diende de verworven rechten te garanderen door een vol-

doende overdrachtswaarde beschikbaar te stellen.

Op 9 januari 2008, *PJ* 2009/1 oordeelde Rechtbank Zutphen in een procedure waarin het ook draaide om het garantiarakter van pensioenverzekeringen. De pensioenuitvoerder had ten laste van middelen die de werkgever bij de pensioenuitvoerder aanhield, reserves gevormd die de pensioenuitvoerder in het kader van het sluiten van opvolgende uitvoeringsovereenkomsten als premie in rekening wilde brengen voor het verzekerd houden van de in het verleden verzekerde pensioenen. De werkgever stelde dat deze handelwijze onder thans art. 23 Pensioenwet niet was toegestaan. De pensioenuitvoerder stelde dat dit slechts dan niet zou zijn toegestaan, indien de werkgever niet meer in staat is om te betalen. De Pensioenwet zou volgens de pensioenuitvoerder niet werkgevers, maar uitsluitend deelnemers aan een pensioenregeling beschermen. De rechtbank stelde de pensioenuitvoerder in het gelijk.

Zorgverplichtingen

In Hof Amsterdam 20 januari 2009, *PJ* 2009/128 werd de verzekeraar (en de assurantietussenpersoon) aangesproken voor de uitkering van een nabestaandenpensioen. Als gevolg van een wijziging van werkgever was door een werknemer aan een assurantietussenpersoon verzocht de pensioenregeling voort te doen zetten door een andere werkgever. Per abuis was door de assurantietussenpersoon aan de verzekeraar doorgegeven dat de pensioenverzekering diende te worden geroyeerd. De werknemer kwam te overlijden nog voordat de assurantietussenpersoon de fout kon herstellen. De verzekeraar weigerde uit te keren, omdat beleid was dat slechts wijzigingen tijdens het leven van de verzekerde werden doorgevoerd. De verzekeraar kreeg het gelijk aan zijn zijde. De assurantietussenpersoon kon worden aangesproken, aangezien door de rechtbank was geoordeeld dat de assurantietussenpersoon aansprakelijk zou zijn, indien de verzekeraar niet tot uitkering zou zijn gehouden.

Een deelnemer verzocht zijn pensioenfonds zijn vroegpensioen uit te ruilen voor een hoger ouderdompensioen. Deze uitkering viel hoger uit dan eerder

aangekondigd. Het pensioenfonds kwam hier na anderhalf jaar achter en verlaagde de uitkering, waarbij het over het verleden te veel betaalde niet behoefde te worden terugbetaald. De deelnemer vorderde doorbetaling van de hogere betaling op grond van gewekte verwachtingen. Het Hof 's-Gravenhage 16 december 2008, *PJ 2009/122* wees de vordering af. De deelnemer wist of had moeten weten dat de uitgekeerde bedragen te hoog waren.

De Kantonrechter Amsterdam overwoog in een vonnis van 2 oktober 2007, *PJ 2008/86* dat door een deelnemer mocht worden vertrouwd op een onjuiste offerte van een vroegpensioenstichting, ondanks het feit dat de fouten binnen korte tijd waren gecorrigeerd. De reden was dat door de deelnemer een onherroepelijke beslissing was genomen op grond van de offerte en de offerte niet kon worden nagerekend.

Hof Amsterdam 3 februari 2009, *PJ 2009/108* betrefte de vraag of een bedrijfstakpensioenfonds in brochures en pensioenoverzichten de indruk had gewekt dat deelnemers recht hadden op een overbruggingsuitkering. Ook al zou die indruk zijn gewekt, de overbruggingsuitkering behoefde niet te worden toegekend, omdat de betreffende deelnemers niet in een nadeliger positie verkeerden dan het geval zou zijn geweest wanneer zij vanaf het begin juist waren geïnformeerd.

De Kantonrechter Haarlem 17 december 2008, *PJ 2009/18* stelde een werkgever in het gelijk in de wens een in het verleden gemaakte fout bij de berekening van zijn bijdrage in de pensioenpremie te herstellen. Weliswaar gold de pensioenvoorziening als arbeidsvoorwaarde, maar het betrof een verplicht gestelde pensioenregeling met verplichte bijdragen.

Een bedrijfstakpensioenfonds werd in Hof 's-Gravenhage 28 maart 2008, *PJ 2008/41* verplicht tot het betalen van een partnerpensioen ondanks dat de overleden deelnemer niet conform de pensioenregeling had gekozen voor voortzetting van de verzekering van partnerpensioen. De deelnemer was niet op deze consequentie geweest. Het pensioenfonds had rekening moeten houden met de standaardverwachting van deelnemers dat in partnerpensioen zou zijn voorzien.

Pensioenreglement

Zoals hiervoor bleek: het 'pensioenreglement' regelt de rechtsverhouding tussen pensioenuitvoerder en werknemer/deelnemer.

Uitleg

Hof 's-Hertogenbosch 21 oktober 2008, *PJ 2008/136* betrefte het pensioenreglement van het ABP dat gold in de rechtsverhouding ABP-werknemer. Het hof volgde conform de gebruikelijke lijn de geobjectiverde cao-uitlegmethode. De Kantonrechter Rotterdam oordeelde in een vonnis van 7 april 2009, *PJ 2009/92* dat voor de uitleg van een pensioenreglement niet historische uitleg, maar grammaticale uitleg de aangegeven methode is en oordeelde, echter niet met zoveel woorden, conform de geobjectiverde cao-uitlegmethode, in lijn met de vaste jurisprudentie.

Evenredige opbouw en financiering van pensioen

Op 17 juli 2008, *PJ 2008/96* oordeelde het CBB over de vraag of De Nederlandsche Bank (DNB) bevoegd was om een aanwijzing te geven aan een pensioenuitvoerder tot aanpassing van de pensioenregeling. Het betrof een premieovereenkomst waarbij een rendementsgarantie gold op de pensioendatum. De aanwijzing van DNB zag er op dat de rendementsgarantie niet slechts op de pensioendatum, maar eveneens bij beëindiging van de deelneming vóór de pensioendatum diende te gelden. Het CBB oordeelde dat deze pensioenregeling niet alleen werd bepaald door de beschikbaar gestelde premie, maar tevens door de rendementsgarantie. Een gewezen deelnemer had daarom op grond van art. 8 lid 2 Pensioen- en spaarfondsenwet bij beëindiging van de deelneming recht op een evenredig pensioen. Het gevolg was voorts dat de verplichting van evenredige opbouw en financiering van pensioenaanspraken als bedoeld in art.

7a Pensioen- en spaarfondsenwet van toepassing was. De rendementsgarantie dient ook tussentijds te gelden.

De vraag is of dit ook onder de Pensioenwet geldt. Uit de wetsgeschiedenis (TK 2005-2006, 30 413, nr. 3) volgt dat voor zover een premieovereenkomst die een garantie inzake kapitaal of uitkering inhoudt, dat deel als kapitaal- respectievelijk uitkeringsovereenkomst moet worden behandeld. Verdedigbaar is dat een rendementsgarantie een garantie op een bepaald kapitaal inhoudt zodat het voorschrift van evenredige opbouw geldt (art. 17 Pensioenwet). De conclusie is dan dat einddatumgaranties (zonder tussentijdse garantie) niet meer zijn toegestaan.

Rechtbank Amsterdam 21 mei 2008, PJ 2009/2 betrof de vraag of gedurende de beginjaren van een pensioenverzekering de kosteninhouding hoger mocht zijn dan in opvolgende jaren. De rechtbank oordeelde dat het genoemde evenredigheidsvoorschrift weliswaar op de beschikbare premieregeling van toepassing was, maar dat niet was toegelicht waarom die evenredigheid alleen zou kunnen worden bereikt indien kosten gelijkelijk over de (beoogde) looptijd van de verzekering zouden worden gespreid. Dit oordeel is mogelijk mede ingegeven doordat aanvankelijk de eis van evenredige opbouw voor premieovereenkomsten in de Pensioenwet niet werd opgenomen. Deze verplichting is met de invoering van art. 17a van de Pensioenwet alsnog opgenomen. Het oordeel van het Hof Amsterdam in het lopende hoger beroep wordt met belangstelling afgewacht.

Pensioenfondsen

De belangrijkste rechtspraak in de periode 2008-2009 over pensioenfondsen betrof hun positie in de markt en hun interne organisatie.

Gebruik van merknaam

Verscheidende verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen zochten in de afgelopen periode naar de grenzen van de marktordeningsbepalingen uit de Wet Bpf 2000. Dat leidde tot verschillende uitspraken die (onder meer) betrekking hadden op art. 5 Wet Bpf 2000. Op grond

van dit artikel is het niet toegestaan dat de naam van een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds door een ander lichaam wordt gebruikt. Op de fondsen rust de verplichting op te treden tegen dergelijk gebruik.

DNB legde hoge boetes op aan bedrijfstakpensioenfondsen die verzuimden op te treden tegen *gelijkijdig* gebruik van hun naam door 'captives' van die fondsen. De betreffende captives boden levensloopregelingen aan. Het CBB verklaarde de verschillende beroepen tegen de besluiten van DNB ongegrond (CBB 1 april 2008, PJ 2008/42; CBB 1 april 2008, PJ 2008/43 en CBB 30 januari 2009 (drie uitspraken), PJ 2009/50.

DNB legde, tot verbazing van velen, geen boete op toen het Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW), dat tot 1 januari 2008 PGGM heette, na 1 januari 2008 niet optrad tegen gebruik van de naam PGGM door andere lichamen, zogenoemd *opvolgend* gebruik. PFZW had de naam per 1 januari 2008 overgedragen aan PGGM NV, die op haar beurt aan anderen, waaronder aanbieders van derdepijlerproducten, licentie had gegeven om deze te gebruiken. Het Verbond van Verzekeraars c.s. spande een kort geding aan tegen PFZW, dat in twee instanties werd verloren (Rechtbank Utrecht 13 februari 2008, PJ 2008/33 en Hof Amsterdam 15 juli 2008, PJ 2008/68). Het hof oordeelde dat niet onmiskenbaar duidelijk was dat art. 5 Wet Bpf 2000 ook opvolgend gebruik verbiedt, maar gaf daarbij expliciet aan dat niet valt uit te sluiten dat de bodemrechter mogelijk tot een ander oordeel zou komen over

de reikwijdte van het artikel. Voor zover de auteurs bekend, is geen bodemprocedure aanhangig gemaakt.

Vrijstelling van verplichte deelneming

In een uitspraak van het CBB van 22 januari 2008, PJ 2008/32 kwam de vraag aan de orde of een brief, waarin een werkgever protesteerde tegen de mededeling van een bedrijfstakpensioenfonds dat de werkgever verplicht was aangesloten bij dat fonds, diende te worden aangemerkt als een verzoek tot vrijstelling (als bedoeld in art. 13 Wet Bpf 2000). De rechtbank had in eerste aanleg ambtshalve geoordeeld dat het bedrijfstakpensioenfonds dat had moeten doen, zich daarbij baserend op een uitspraak van het CBB van 13 juni 2006 (LJN: AX8793). In de uitspraak van 22 januari 2008 lichtte het CBB de uitspraak van 13 juni 2006 nader toe.

De Kantonrechter Amsterdam 4 april 2008 en 6 augustus 2008, PJ 2009/16 oordeelde in een zaak tussen een werknemer en een bedrijfstakpensioenfonds dat het adagium 'geen premie, geen recht' in strijd is met de Pensioenwet. De kantonrechter overwoog dat het, bijzondere omstandigheden daargelaten, niet op de weg van de werknemer ligt om aan de bel te trekken als een werkgever de pensioenpremies niet afdraagt. Het Hof Amsterdam 28 januari 2008, PJ 2009/34 oordeelde in een andere kwestie dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar was dat het betrokken bedrijfstakpensioenfonds een werkgever hield aan de verplichting tot premiebetaling over enkele jaren. Het fonds had zich in zijn gedragingen tegenover de werkgever niet gehouden aan wat de redelijkheid en billijkheid van het fonds eisten ten aanzien van tijdige en adequate informatie.

Vermelding verdient Rechtbank Rotterdam 2 juli 2008, PJ 2008/118. In de systematiek van de Wet Bpf 2000 en het Vrijstellingsbesluit ligt besloten, dat onder 'vakorganisaties' in de zin van art. 4 van het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 vakorganisaties dienen te worden verstaan die betrokken zijn bij het arbeidsvoorwaardenoverleg binnen de bedrijfstak en die representatief zijn voor de in de bedrijfstak werkzame personen.

Governance van pensioenfondsen

Op 27 juni 2008 deed de Ondernemingskamer van het Hof Amsterdam twee sterk op elkaar gelijkende uitspraken over de wijze van besluitvorming binnen een verantwoordingsorgaan van een pensioenfonds (*PJ* 2008/80 en *PJ* 2008/115). In beide kwesties waren de betrokken deelnemersraden van mening dat het pensioenfonds te zware eisen stelde aan de gekwalificeerde meerderheid die binnen het verantwoordingsorgaan nodig is om bepaalde besluiten, zoals het besluit tot uitoefening van het enquêterecht, te kunnen nemen. De Ondernemingskamer ging niet met de deelnemersraden mee en gaf pensioenfondsen op dit punt behoorlijk wat speelruimte.

Gelijke behandeling

Over gelijke behandeling zijn in de periode 2008-2009 diverse uitspraken gedaan, onder meer in het kader van direct en indirect onderscheid tussen mannen en vrouwen, onderscheid naar burgerlijke staat en onderscheid naar handicap of chronische ziekte.

Direct onderscheid tussen mannen en vrouwen

Het standaardarrest inzake gelijke behandeling HvJ EG 17 mei 1990, *NJ* 1992, 436 inzake ‘Barber’ was in 1991 voor een werkgever aanleiding om de pensioendatum van vrouwelijke werknemers (55 jaar) gelijk te trekken met de pensioenleeftijd voor mannelijke werknemers (60 jaar). Vrouwelijke werknemers werden individueel gecompenseerd en konden ook kiezen voor een extra pensioen met een ingangsdatum vóór 60 jaar. Enkele vrouwelijke werknemers kozen voor een extra, eerder ingaand pensioen. Per 1 januari 2006 werd de pensioenleeftijd verhoogd naar 65 jaar. Een werkneemster voor wie oorspronkelijk pensioenleeftijd 55 gold, diende tot vijf maanden na de eerdere bijzondere pensioendatum door te werken om dezelfde pensioenrechten te ontvangen. De Kantonnerechter ’s-Gravenhage 28 januari 2009, *PJ* 2009/52 oordeelde dat geen sprake was van een aanbod tot een bindende overeenkomst

in het geval van de bijzondere pensioendatum en dat het reglement eenzijdig gewijzigd kon worden.

CGB 26 maart 2008, Oordeel 2007-0319, *PJ* 2008/55 betrof de vraag of sprake was van ongelijke behandeling van een vrouwelijke werkneemster door voor haar geen pensioenregeling te treffen. Naar aanleiding van deze vraag is het personeelsbestand geanalyseerd. Volgens de CGB kon niet geconcludeerd worden dat sprake was van onderscheid op grond van arbeidsduur of burgerlijke staat. Bij het afsluiten van de pensioenregeling in 1990 was geen onderscheid naar geslacht gemaakt. Een soortgelijk oordeel is te vinden in CGB 26 maart 2008, Oordeel 2008-31, *PJ* 2008/82.

Ongelijke behandeling man/vrouw en verjaring kwam ook aan de orde in Hof ’s-Gravenhage 17 maart 2009, *PJ* 2009/76. Eiseressen vorderden pensioenreparatie van de werkgever voor uitgesloten gehuwde vrouwen en parttimers. De vordering was verjaard. Het hof verwees naar HvJ 28 september 1994, zaak C-57/93, *Jur.* 1994, blz. I-4541 inzake Vroege en HvJ 28 september 1994, zaak C-128/93, *Jur.* 1994, blz. I-4583 inzake Fisscher.

Indirect onderscheid tussen mannen en vrouwen

In Hof Leeuwarden 27 januari 2009, *PJ* 2009/51 betrof het een werkneemster die stelde dat sprake was van indirecte discriminatie. Uitsluiten van docenten zonder vast contract zou meer vrouwen

benadelen dan mannen. Het vraagstuk van verjaring, de vraag of een beroep op een rechtvaardigingsgrond kon worden gedaan en de relatie tussen indirecte discriminatie en het aantonen daarvan met cijfers kwamen aan de orde. Het hof vond geen reden om aan te nemen dat sprake was van indirecte discriminatie daar de afwijking van het beleid slechts één persoon betrof. Dit in tegenstelling tot een eerder oordeel van de CGB in dezelfde kwestie (CGB 26 maart 2004, Oordeel 2005-027).

Onderscheid op basis van handicap of chronische ziekte

In CGB 10 juli 2008, Oordeel 2008-86, *PJ* 2008/120 en CGB 22 juli 2008, Oordeel 2008-96, *PJ* 2008/121 kwam de vraag aan de orde of sprake was van verboden onderscheid op grond van handicap of chronische ziekte in het geval dat een (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte werknemer een vroegpensioenuitkering bij uitstel niet in gelijke mate kon verhogen als niet-arbeidsongeschikte werknemers. Volgens de CGB was geen sprake van direct onderscheid omdat de begrippen ‘handicap en chronische ziekte’ in de WGBH/CZ niet samenvallen met het begrip ‘arbeidsongeschiktheid’ in de zin van de WAO. Wel was sprake van indirect onderscheid omdat in overwegende mate mensen met een handicap of chronische ziekte werden getroffen.

CGB 13 december 2007, Oordeel 2007-0313, *PJ* 2008/40 achtte ook onderscheid op grond van handicap of chronische ziekte aanwezig in de situatie waarin een pensioenreglement bepaalde dat bij intreden van arbeidsongeschiktheid geen premievrijstelling werd verleend wanneer een deelnemer 25% of meer arbeidsongeschikt was op de datum waarop de deelneming aan de pensioenregeling begon.

VUT

Ook de VUT hield de gemoederen in de periode 2008-2009 bezig. Dat leverde casuïstische rechtspraak op. In Hoge Raad 19 december 2008, *PJ* 2009/106 werd geoordeeld dat een VUT-CAO niet van toepassing was indien een werkgever die onder de werkingsfeer van de VUT-CAO viel over een eigen cao beschikte.

Dit gold ook indien niet aan door de VUT-Stichting gestelde voorwaarden was voldaan: dergelijke voorwaarden konden niet worden gesteld.

Het Hof 's-Hertogenbosch oordeelde in het arrest van 3 maart 2009, *PJ 2009/70* dat een regeling die met de term 'prepensioenregeling' werd aangeduid, maar als VUT-regeling werd gefinancierd, desondanks als pensioenregeling mocht worden opgevat. Dat betekende dat bij het beëindigen van het dienstverband voor de prepensioendatum rechtsevenredige prepensioenaanspraken dienden te worden toegekend (art. 55 Pensioenwet).

In Kantonrechter Dordrecht 13 december 2007, *PJ 2008/38* werd geoordeeld dat een VUT-regeling eenzijdig mocht worden ingetrokken, mede gezien de geboden compensatie, gezien het feit dat handhaving van de VUT-regeling op grond van gewijzigde wetgeving niet meer mogelijk was. Dit ondanks het feit dat in de arbeidsovereenkomst een eenzijdig wijzigingsbeding ontbrak.

Echtscheiding

Over de gevolgen van echtscheiding voor pensioenrechten is ook in de periode 2008-2009 het nodige geprocedeerd. De jurisprudentie die dit heeft opgeleverd, past op één uitspraak na in de lijnen die zijn uitgezet. Verder is de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding geëvalueerd in een rapport van de Stichting Economisch Onderzoek (de SEO) in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (het WODC) van het ministerie van Justitie. Dit rapport kwam in de Kroniek Pensioenrecht over de vorige periode niet aan de orde. Daarom wordt er hier kort bij stilgestaan.

Pensioenverevening

Het rapport *Evaluatie Wet verevening pensioenrechten bij scheiding* van de SEO van juni 2007 bevat suggesties voor nadere wetgeving. De eerste is om van conversie (art. 5 WVPS) hoofdregel te maken om op die wijze te bereiken dat de band na scheiding definitief wordt verbroken. De tweede is om bij scheiding een deel van het ouderdomspensioen om te

zetten in partnerpensioen indien geen partnerpensioen werd opgebouwd. Zo ontstaat recht op bijzonder partnerpensioen dat de alimentatie bij het overlijden van de partner bij scheiding van tafel en of bij het overlijden van de ex-partner na echtscheiding vervangt indien deze overleden (ex-)partner niet over partnerpensioen beschikte (zie art. 57 Pensioenwet en vgl. W.P.M. Thijssen, 'Pensioenverweer: terug van weggeweest?' in: *EB*, oktober 2009). De derde is dat oudedagslijfrenten onder de werking van de WVPS zouden kunnen worden gebracht om het ontwijken van de WVPS te voorkomen door in plaats van pensioen te verwerven oudedagslijfrenten te sluiten.

De uitspraak die een duidelijke lijn doorbrak, is die van het Hof 's-Gravenhage 25 juni 2008, *PJ 2008/97* waarin het hof oordeelde dat geen recht op pensioenverevening bestond in de situatie waarin huwelijkse voorwaarden, opgemaakt in 1986, pensioenverrekening uitsloten. Het hof kwam tot dit oordeel op basis van uitleg van de huwelijkse voorwaarden aan de hand van de Haviltex-formule: partijen beoogden destijds elke vorm van 'pensioendeling' uit te sluiten. De lijn in oudere rechtspraak was nu juist dat indien pensioenverrekening in huwelijkse voorwaarden, opgemaakt voor de inwerkingtreding van de WVPS (1 mei 1995), was uitgesloten, daarin geen afstand van het recht op pensioenverevening mocht worden gelezen (zie Rechtbank 's-Gravenhage 24 april 1995, *PJ 1995/7*; Hof 's-Gravenhage 10 mei 1996, *PJ 1996/64* en Hof 's-Gravenhage 30 januari 2002, *PJ 2003/10*).

De lijn uitgezet in de jurisprudentie dat een directeur-grotoaandeelhouder die zijn pensioenrechten in eigen beheer houdt na scheiding, verplicht is tot het extern doen verzekeren van het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen door de vennootschap, werd voortgezet in Rechtbank Leeuwarden 14 januari 2009, *PJ 2009/41*. Van de vereveningsgerechtigde kon niet worden gevergd afhankelijk te blijven van het beleid van de directeur-grotoaandeelhouder. In de situatie waarin afstorting werd gevorderd, uitgaande van conversie, werd deze eis echter afgewezen, daar niet bewezen kon worden dat conversie daadwerkelijk was overeengekomen (HR 20

maart 2009, LN: BG9458).

Informatieverstreking door vereveningsplichtigen is vaak een knelpunt. De Rechtbank Middelburg 18 juni 2008, *PJ 2008/88* oordeelde dat indien niet vaststaat dat de pensioenuitvoerder verplicht is pensioenverevening uit te voeren (zie art. 2 leden 2 en 5 WVPS), de meest gereede partij of partijen gezamenlijk verplicht zijn de voor het uitvoeren van pensioenverevening benodigde informatie bij de pensioenuitvoerder op te vragen. Overigens is de pensioenuitvoerder verplicht deze informatie te verstrekken op grond van art. 9 WVPS, ook nadat de 'tweejaars-termijn' (art. 2 lid 2 WVPS) is verstreken. Voor de praktijk van belang is ook dat de rechtbank oordeelde dat op grond van de redelijkheid en billijkheid bedragen verschuldigd uit hoofde van pensioenverevening niet maandelijks vooraf behoeven te worden betaald, indien het pensioen maandelijks achteraf wordt ontvangen.

In Rechtbank 's-Gravenhage 4 november 2008, *PJ 2009/11* werd geoordeeld dat geen recht bestond op de uitkering op grond van de Tijdelijke regeling eenmalige tegemoetkoming pensioenverevening (*Stb.* 2006, nr. 243, p. 33) indien niet kon worden aangetoond dat geen recht op pensioenverevening uit hoofde van art. 12 lid 2 WVPS (verevening bij scheiding voor 27 november 1981 bij lange huwelijksduur) bestond. Indien degene die de eenmalige tegemoetkoming claimt, niet kan hardmaken dat geen recht op verevening krachtens art. 12 lid 2 WVPS bestond omdat betrokkene voldoende zou zijn gecompenseerd voor het ontbreken daarvan, bestaat de mogelijkheid dat het recht op pensioenverevening is prijsgegeven. Dan wordt ook het recht op de eenmalige tegemoetkoming verspeeld.

Pensioen en alimentatie

De rechtspraak die in de periode 2008-2009 werd gepubliceerd in het raakvlak tussen het pensioenrecht en het alimentatierecht is casuïstisch, maar voor de praktijk wel relevant.

Draagkracht; pensioenopbouw door alimentatieplichtige

De Rechtbank Roermond oordeelde op 18 juni 2008, *PJ 2008/89* dat de noodzaak een verzekering te sluiten in verband met het ontbreken van pensioenopbouw als gevolg van ontbinding van de arbeidsovereenkomst van de alimentatieplichtige reden was voor wijziging van de te betalen alimentatie. Naar het oordeel van Hof Amsterdam 30 december 2008, *PJ 2009/94* kwam vrijwillig door een alimentatieplichtige betaalde pensioenpremie voor 'extra' pensioenopbouw echter niet ten laste van zijn draagkracht, daar geen sprake was van een pensioentekort.

Draagkracht; vermindering inkomen als gevolg van pensionering

Een wijziging van omstandigheden die tot vermindering van alimentatie leidt, doet zich volgens Rechtbank Leeuwarden 10 december 2008, *PJ 2009/12* niet voor indien de draagkracht van de alimentatieplichtige vermindert omdat hij vrijwillig voor het bereiken van de leeftijd van 65 jaar met pensioen is gegaan.

Draagkracht; berekening wettelijke indexering

Uit Hof Leeuwarden 10 maart 2009, *PJ 2009/95* blijkt dat de uitkering uit pensioenverrekening onderdeel uitmaakt van een lopende alimentatie zodat de wettelijke indexering dient te worden berekend over de som van deze uitkering en de alimentatie. Dit kan knellend zijn voor de alimentatieplichtige indien de indexering van het pensioen achterblijft bij de wettelijke indexering voor alimentaties. Over deze problematiek zijn Kamervragen gesteld (Kamervragen ingezonden 1 april 2009, 2009Zo6066).

Behoeft; ontvangen AOW en betalingen uit pensioenverevening

In HR 19 januari 2007, *PJ 2008/5* werd geoordeeld dat een alimentatieverplichting moest worden gewijzigd omdat de alimentatiegerechtigde de eigen AOW en daarnaast betalingen uit pensioenverevening ging ontvangen.

Behoeft; premie risicoverzekering

Uit HR 20 maart 2009, *PJ 2009/93* blijkt dat premie voor het sluiten van een risicoverzekering op het leven van de alimentatieplichtige op grond van art. 157 lid 2 BW ook dan onderdeel kan uitmaken van de behoefte van de alimentatiegerechtigde, indien recht op bijzonder partnerpensioen bestaat.

Behoeft; afbouw

Uit Hof 's-Hertogenbosch 28 mei 2009, *PJ 2009/135* bleek dat beëindiging van een alimentatie die onder de overgangs-

regeling Wet limitering alimentatie viel, na vijftien jaar te ingrijpend was. De alimentatie diende te worden afgebouwd tot het bedrag waarop uit pensioenverevening recht zou hebben bestaan indien de WVPS van toepassing zou zijn geweest.

Behoeft; dwaling in verband met 'vergeten' pensioen

In Rechtbank Arnhem 8 december 2008, *PJ 2009/136* werd een beroep op dwaling gedaan ten aanzien van een overeengekomen alimentatieregeling terwijl een niet-wijzigingsbeding gold. Dit bleek mogelijk omdat geen rekening was gehouden met het in de toekomst ontvangen door de alimentatiegerechtigde van AOW indien het inkomen van de alimentatiegerechtigde daardoor zou stijgen tot een substantieel hoger niveau dan voor ingang van de AOW.

Wij hebben M

dé arbeidsongeschiktheidsverzekering voor u

Middels een verzekering exclusief ontwikkeld voor advocaten en notarissen bieden wij u een oplossing met uitgebreide voorwaarden en met verreweg de scherpste premiestelling. **Dit scheelt u 25 tot 70% over de gehele looptijd**, afhankelijk van de aanvangsleeftijd.

- beroepsarbeidsongeschiktheid gedurende de hele looptijd
- gerenommeerde verzekeraar
- zowel individueel mogelijk als op collectieve basis voor de hele maatschap
- hoge verzekerde bedragen mogelijk (maximaal 350.000 euro op jaarbasis)

Premievergelijking gehele looptijd

Verzekerd bedrag 100.000 euro • Wachtijd 1 jaar

	Totaal	looptijd	Traditionele partij	Mutsaerts	% verschil
60 jaar 0% index	35 jaar	tot einde	139.652	91.330	35 %
	40 jaar	tot einde	119.336	73.806	38 %
	45 jaar	tot einde	90.821	52.518	42 %
	50 jaar	tot einde	58.393	29.364	50 %
	55 jaar	tot einde	25.853	9.201	64 %

	Totaal	looptijd	Traditionele partij	Mutsaerts	% verschil
65 jaar 0% index	35 jaar	tot einde	215.551	143.174	34 %
	40 jaar	tot einde	190.244	123.835	35 %
	45 jaar	tot einde	154.635	99.161	36 %
	50 jaar	tot einde	114.009	69.738	39 %
	55 jaar	tot einde	73.154	38.279	48 %

“Sinds enige jaren ontwikkelt Mutsaerts voor advocaten speciale verzekeringen. Dit heeft er toe geleid dat we inmiddels een bekende naam in de advocatuur en het notariaat zijn. We kunnen met gepaste trots vaststellen dat we in een behoefte voorzien. Veel van uw collegae zijn inmiddels klant geworden. Het marktaandeel is in een razendsnel tempo gestegen naar een huidige 10 procent van zelfstandige advocaten en partners van advocatenkantoren in Nederland.

M ontwikkelt en verzorgt voor u verzekeringen die u bij een andere verzekeraar niet kunt krijgen en u substantiële voordelen kunnen bieden. Wij realiseren deze voordelen doordat wij weten wat in uw branche leeft en geen genoegen nemen met standaardoplossingen die verzekeraars en geldverstrekkers u voorschotelen.”

Drs. Freek Njio

M is een produkt van Mutsaerts BV
 Ringbaan West 240 • Tilburg
 Postbus 9102 • 5000 HC Tilburg
 T 013 594 28 28
www.m-aov.nl

**ARBEIDS
 ONGESCHIKTHEIDS
 VERZEKERING**

PRODUKT VAN MUTSAERTS • SINDS 1926

Ex-dekenkandidaat Herbert Cotterell
vertrekt na vier jaar Algemene Raad

‘Me niet kandidaat
stellen, dat had ik
zwak gevonden’

.....
‘Mijn omgeving zei: “Je hebt
altijd afgegeven op Den
Haag” maar je bent toch
vereerd met zo’n verzoek’
.....

Helemaal heeft Herbert Cotterell zich er nooit van kunnen losmaken: een zeker wantrouwen tegenover Den Haag, de stad die hij associeerde met bureaucratie en centralisatie. Toch waagde hij een gooi naar de vacature van algemeen deken. En verloor. Maar: ‘Als ik het niet had gedaan – dat had ik zwak gevonden. Ik heb de nederlaag ervoor overgehad.’

.....
 Cotterell verloor, maar ‘de stem-
 verhouding was geen vijftientig
 tegen een, en ik had precies
 gezegd wat ik wilde’

.....
Lars Kuipers
 journalist

Kijk, daar breekt de lach door in het gelaat van Cotterell. Even zit hij niet meer in de passerkamer van Rassers Advocaten en Notarissen te Breda, nee, Herbert Cotterell ziet zichzelf terug in de rechtswinkel in Groningen, bijna veertig jaar terug, als rechtenstudent, en blikt in het gezicht van mevrouw Gjaltema.

‘Ik zie het nog voor me. Haar auto was aangereden, ze moest de schade verhalen. Voor haar heb ik een brief geschreven. Het ging om een paar honderd gulden, maar ik kreeg er een enorme kick van. Het was begin jaren zeventig, de rechtswinkel was net begonnen. Toen ik daar een paar maanden zat, wist ik: dit is het.’

Kleine zaken waren het, zichtbare cliënten, tastbare belangen. Het was vruchtbare aarde waarin Cotterells diepe overtuiging over het vak groeide: dat alles draait om de vertrouwensrelatie met de cliënt. ‘De cliënt en het probleem zijn één, die mag je nooit van elkaar los weken. Je moet het probleem altijd benaderen vanuit de positie van de cliënt. De onderlinge vertrouwensbasis is de allerbelangrijkste wet van de advocatuur. Als die relatie goed is, krijg je alles voor elkaar.’

Ook hoog in het vaandel bij Cotterell: de beroepsethiek. Vroeger, mijmert hij, had je coryfeeën op kantoor. Voorbeelden, inspiratoren, mensen met wie je anderhalf uur kon bomen over het vak om je ineens te realiseren dat je nu toch echt aan het werk moest. Dat is minder geworden. Zonde, vindt hij, want daarmee staat de ethiek onder druk. En juist dat vindt hij spannend, de deontologie, de ongeschreven regels van het beroep.

Romantische gedachten over het vak zijn hem niet vreemd. ‘Er zit een zekere heroïek in dit vak. Je moet echt in de branding staan voor je cliënt. Je bent een strijder. Een jager, uit op prooi. Daar zit de passie in.’

Liefst met open vizier

Op het moment dat Cotterell in 2004 werd gevraagd toe te treden tot de Algemene Raad, verraste hem dat enorm. ‘Ik had tien jaar in de Raad van Toezicht in Breda gezeten, waarvan twee jaar als deken, en in die periode had ik me nogal eens relativerend uitgelaten over Den Haag. Zo van: wij weten waar het om draait in de advocatuur, we regelen onze zaken hier zelf wel. Mijn omgeving zei dat ook: ‘Je hebt altijd afgegeven op Den Haag’. Maar ja, je bent toch vereerd met zo’n verzoek. Ik dacht: die kans krijg ik nooit meer. Dus ik heb het gedaan.’ Vier jaar lang hield hij zich vooral bezig met toezicht en tuchtrecht.

Als landelijk bestuurder doorliep hij verschillende fasen. ‘De eerste maanden in Den Haag is alles nieuw. Je komt in aanraking met allerlei mensen die je anders nooit gesproken zou hebben. Geweldig, fascinerend. Maar snel daarna kwamen andere gedachten: ze weten niet hoe het er aan toe gaat in het land, wat is het hier bureaucratisch. Centraal voor mij stond daarin de besteldiscussie die toen werd gevoerd, dat was jargon om tot een zekere centralisatie te komen, tot hiërarchische verhoudingen. Dat leidde bij mij tot een kleine crisis. Ik dacht: als dit gebeurt, moet ik niet meer hier zijn. Het greep me echt aan. Ik moest afstand nemen, deze kwestie behandelen alsof het een willekeurige zaak was.’

De besteldiscussie leverde geen duidelijke uitkomst op, het onderwerp verdween van de agenda, en Herbert Cotterell vond steeds beter zijn draai in het bestuur. Zo goed zelfs dat, toen voorjaar 2008 de opvolging van algemeen deken Willem Bekkers ter sprake kwam, Cotterell dacht: zou dat niets voor mij zijn?

‘Toen de opvolgingskwestie aan de orde kwam, noemde Bekkers meteen de naam van Jan Loorbach. Hij vroeg me ook of ik kandidaat zou zijn. Ik heb daar met hem over gepraat. Ik heb toen gezegd: ‘Ik acht mezelf een competent kandidaat, maar of ik wil, hangt af van de steun die ik heb binnen de Algemene Raad’.’

Het liefst, zegt Cotterell, had hij over die kwestie met open vizier gesproken met zijn collega-bestuurders. ‘Dat kan pijnlijk zijn, maar dat moet je dan maar doen. Het is er niet van gekomen. In plaats daarvan kwam er een informatieronde. Twee leden van de Algemene Raad zijn gaan sonderen bij de collega’s: zijn er kandidaten binnen het bestuur en kunnen die op steun rekenen?’

Meer moeite

Over zijn eigen kandidatuur was Cotterell op dat moment ambivalent, zegt hij. ‘Want ik wist dat er een kandidaat van buiten klaar stond. Daaruit leidde ik af dat ik niet de onverdeelde steun van de Algemene Raad had, en dat werd me later ook bevestigd. Uiteindelijk heb ik me toch kandidaat gesteld. Ik dacht: het College van Afgevaardigden maakt uit wie er algemeen deken wordt, niet de Algemene Raad, ik neem het risico. Want de kans bestond dat ik het niet zou halen. Jan Loorbach was natuurlijk een kandidaat met een cv dat klinkt als een klok. Daar tegenover meldde de website Advocatie dat ik de gedoodverfde kandidaat was. Op zo’n moment denk je: Jezus ja, ik ben de man.’

De verkiezingsdag zal Cotterell niet snel vergeten. Hij had om een losse microfoon gevraagd, wilde niet achter de tafel van de Algemene Raad blijven zitten. ‘Ik had het gevoel dat je soms kunt hebben als je pleit: zo is het precies goed.’ De stemming kwam. Cotterell verloor, met negen stemmen verschil. ‘Ik was blij met de stemverhouding, het was geen vijftientig tegen een. Ik had precies gezegd wat ik wilde. Ik ben met een tevreden gevoel naar huis gegaan.’

Toch: het laatste halfjaar van zijn lidmaatschap van de Algemene Raad werd getekend door de verloren verkiezing. ‘Ik heb er een maand of twee last van gehad. Je voelt je toch afgewezen. Dat laatste halfjaar was de motivatie zwakker. Ik heb gedaan wat ik moest doen, maar het kostte me meer moeite. Maar ik heb er nooit spijt van gehad dat ik me kandidaat heb gesteld. Als ik het niet had gedaan – dat had ik zwak gevonden. Ik heb de nederlaag ervoor overgehad. Goed – de meerderheid van de Algemene Raad vond Jan Loorbach dé kandidaat. Dat mogen ze vinden. Ik heb de consequenties aanvaard.’

‘Er vinden voortdurend incidenten plaats tussen rechters en advocaten, de zaak-Enait is een kleine rimpel in de rechtsstaat’

Bang voor bureaucratie

Terug op zijn kantoor in Breda, niet langer Ordebestuurder, kiest Cotterell opnieuw zijn vertrouwde positie: die van de advocaat die hartgrondig hoopt dat de Haagse ontwikkelingen zich op een goede manier verbinden met de praktijk van alledag. Zo kijkt hij bijvoorbeeld uit naar het komende advies van de commissie-Huydecoper, die zich deze dagen buigt over de vraag hoe de Orde in de toekomst het best kan worden bestuurd.

Voor alles hecht hij aan een stevige positie van de lokale, gekozen deken. ‘In een arrondissement als Breda ken je als deken iedere advocaat, dat kan nog net. Op die schaal kun je nog toezicht houden. In grote steden kan de deken veel doen met delegatiepatronen. Maar op centrale schaal toezicht houden, vanuit een centraal punt de wereld met circulaire regeren, dat lukt je niet.

Ik vind dat je als lokaal deken de vrijheid moet hebben om gevallen individueel te beoordelen. Als een advocaat zijn opleidingspunten niet heeft gehaald, moet je kijken naar de omstandigheden en eventueel kunnen zeggen: oké, volgend jaar haal je die achterstand in. Dat verdwijnt als je met circulaire gaat voorschrijven wat er in zo’n geval moet gebeuren.’

De opdracht om te adviseren over de ontwikkeling van het toezicht binnen de advocatuur kwam terecht bij Arthur Docters van Leeuwen. Aanvankelijk had Cotterell zijn bedenkingen. ‘Ik dacht: is het zo slecht met ons gesteld dat we iemand uit het OM nodig hebben om dit te be-

denken? Maar ik heb me laten overtuigen. Docters is bij ons geweest. Hij zei: ‘Passie en gedrevenheid, die kun je ook hebben als loodgieter; partijdigheid en onafhankelijkheid, dat is de kern van jullie vak, die moet je verdedigen.’ Dat heeft hij heel goed begrepen. En als hij met goede suggesties komt: prima.’

Toch: in grote lijnen mankeert er niet veel aan het systeem van toezicht, meent Cotterell. Bang voor ingrijpen vanuit Den Haag is hij dan ook niet. ‘De eigenstandige positie van de advocatuur is wettelijk en op verdragsniveau gewaarborgd. Daarin kun je niet zomaar inbreken, al denkt de politiek daar heel makkelijk over.’

Grotesk

Geërgerd heeft Cotterell zich bijvoorbeeld aan het debat over de kwestie van advocaat Enait, die weigerde op te staan voor de rechter. ‘Grotesk hoe de politiek daarmee omspringt. Aanvankelijk dacht ik ook: dit kunnen we niet over onze kant laten gaan. Maar toen kwam de beslissing van het Hof van Discipline. Die uitspraak heeft me verrast, maar ik heb me laten overtuigen. De vrijheid van godsdienst is in het geding. Die zet je niet met een gedragsregel aan de kant, met een wet ook niet en zelfs met de Grondwet niet. Dat is Europees vastgelegd. Kunnen we zo’n uitspraak van onze tuchtrechter nou niet gewoon aanvaarden? Dát zou pas van respect voor de rechter getuigen.

Ik vind het eigenlijk onaanvaardbaar dat politiek Den Haag vlak na de uitspraak van het hof roept dat men wettelijke maatregelen wil nemen. Typisch Haags denken: we nemen een wet aan en dan hebben we het geregeld. Er vliegt in Winschoten een school in brand, dan vaardigen we een wet uit dat je scholen niet in brand mag steken. De politiek mag zich niet bemoeien met onze deontologie, want dat is het namelijk: hoe moet een advocaat zich gedragen? Opstaan voor de rechter is een afgesloten regel. Wát zeg ik, het is helemaal geen regel, het staat nergens dat je dat moet doen, het is een gebruik.

Wat me heeft verbaasd, is de massale reactie. Iedereen sprong er bovenop en het was zo’n beetje: het is erop of eronder met die islam. Maar er vinden voortdurend incidenten plaats tussen rechters en advocaten. Deze zaak, het is een kleine rimpel in de rechtsstaat, meer niet.’

HIER GEBEURT HET BEN JIJ ERBIJ?

WIJ ZOEKEN EEN ADVOCaat-MEDEWERKER EN ADVOCaat-STAGIAIRE IE & ICT (M/V)

ARBEIDSRECHT

HANDEL, INDUSTRIE & LOGISTIEK

INSOLVENTIERECHT

INTELLECTUEEL EIGENDOM & ICT

MEDEDINGINGSRECHT

ONDERNEMINGSRECHT

VASTGOED & BESTUURSRECHT

Heb je een eigen praktijk of aantoonbare affiniteit met IE en ICT recht, ben je een uitstekende advocaat of wil je die worden, dan nemen wij je mee in de wereld van onze cliënten, jouw cliënten! Samen met hen werk je aan oplossingen voor hun problemen en zorg je dat bedrijfsprocessen doorgaan. Dat maakt jou uitstekend!

Ben jij erbij? Stuur dan je sollicitatiebrief met cijferlijst en C.V. aan onze HR Manager Francine de Roos (f.de.roos@kneppelhout.nl). Wil je meer informatie kijk dan op onze website.

010 - 400 51 00 | www.kneppelhout.nl

gaat per 1 maart 2010 samen met Kneppelhout & Korthals Advocaten

**KNEPPELHOUT
KORTHALS
ADVOCATEN**

Nooit wijken (3)

Waar staat de advocaat voor en hoe maakt hij het waar? In opdracht van de Orde hebben studenten fotografie het antwoord op de vraag naar de identiteit van de advocaat verbeeld. Dit blad publiceert in zeven afleveringen een selectie van foto's die verschenen in het boekje *Nooit wijken*. (Dit is te bestellen bij de Orde: 070-335 35 35.)

Theo Captein was voor zijn fotoserie te gast bij Duijnstee Van Der Wilk Advocaten in Den Haag en Rotterdam. 'Ik wilde de veelzijdigheid van het kantoor laten zien. Het bedrijf probeert een zo persoonlijk mogelijke band

met de cliënt en met de maatschappij te hebben. Vandaar dat ik de portretten heel close heb gemaakt. Mijn serie heet ook Manifest: hoe manifesteert het kantoor zich in de samenleving?'

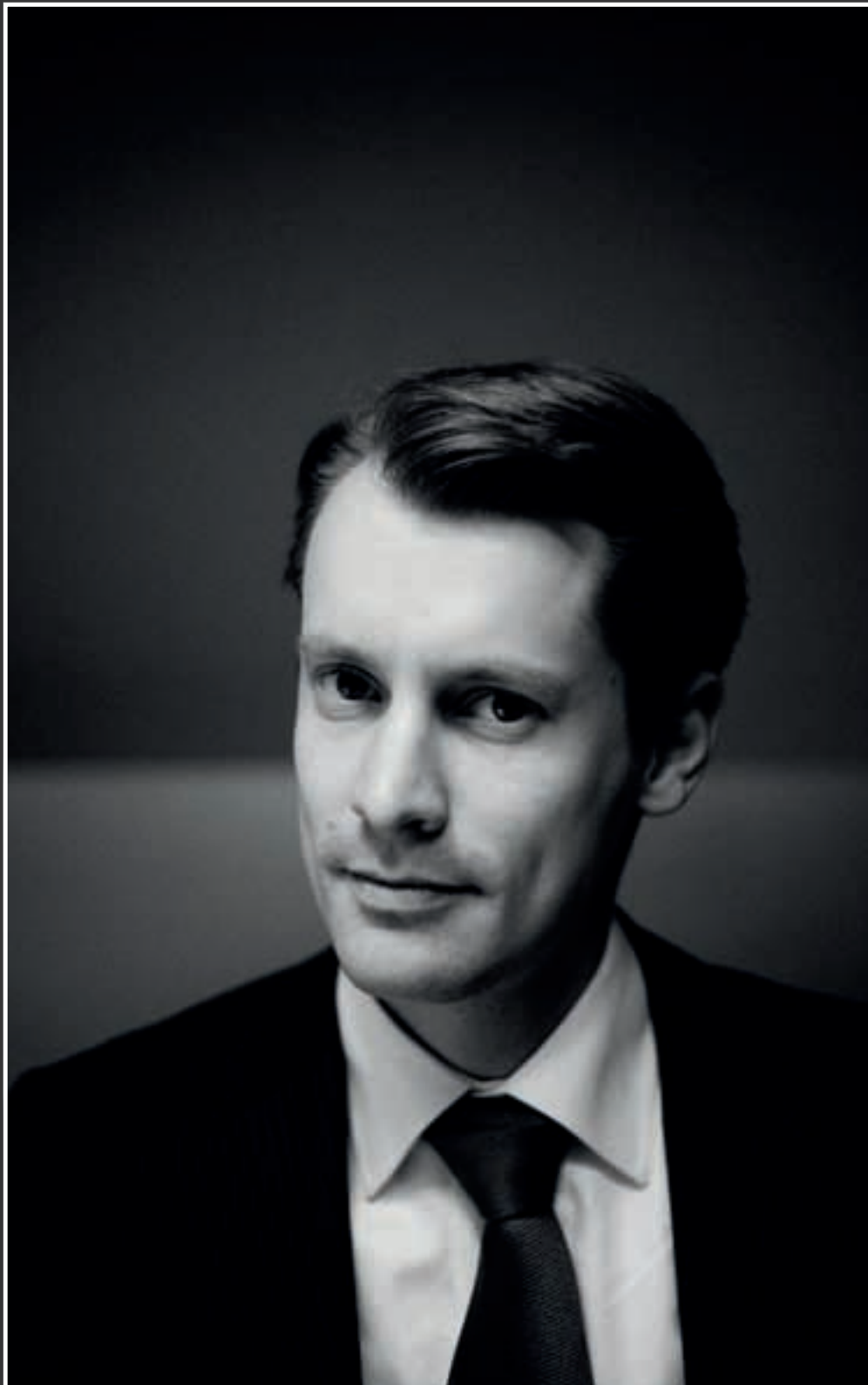

Foto: Theo Captein
De advocaten op de foto zijn Evert Jan Heijnen (rechts) en Luitzen van der Sluis (links). Beiden werken bij de afdeling corporate recovery & corporate litigation van de Rotterdamse vestiging van DVDW advocaten.

.....
'Je zult je nooit meer advocaat voelen dan wanneer je in de rechtszaal de degens kruist met de officier. Dan gaat het niet over geld. Het gaat over mensen, mensen met een verhaal. Het is een heerlijk leven. Wat ik doe, is het mooiste beroep van de wereld.'
.....

Jan Vlug

.....
'Het grootste gevaar voor de advocaat van boven de 40, 45 is de automatische piloot'
.....

Simeon Burmeister

.....
'Het mooiste is als je een zaak hebt waarbij je van tevoren denkt: red ik dit? En daar dan als winnaar uit te komen, waarbij de cliënt tevreden naar huis gaat. Dat is de kick.'
.....

Lineke Dam-Haan

In memoriam

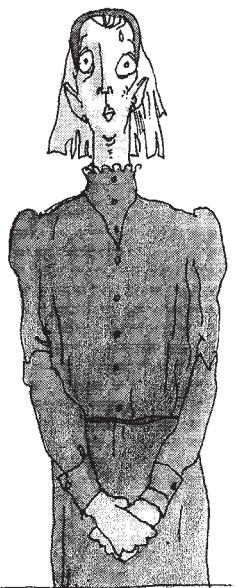
Lowik Eykman 1931-2009

In 1981, 1999 en 2003 publiceerde Lowik Eykman inmiddels beroemde series karakterschetsen van advocaten, stagiaires, patroons en cliënten, waarvan hier twee fragmenten.

Het Quod-nonnetje

Het Quod-nonnetje is tot op de botjes bevreesd dat het iets verkeerd zal zeggen. Zou het iets verkeerd zeggen dan wordt het gepakt en het is het kuise ideaal van ieder nonnetje om nimmer gepakt te worden. Met het Quod-nonnetje valt niet te schikken. Het begint reeds *sans praejudice* te krijten, als je het een hand geeft, en is verstart in de gedachte, dat je het op de rug zal willen leggen, quod non.

Het Quod-nonnetje heeft vooral geleerd dat men niet teveel moet zeggen. Het is door de patroon grootgebracht met de OEN-regel: eerst Ontkennen, dan Erkennen, dan Nader toelichten. Reeds het eerste deel van deze trilogie slokt het Quodnonnetje op. Het komt tot zulke waterdichte – maar misschien toch niet helemaal waterdichte – ontkenningen als: gedaagde zou, indien hij gedaagde en rechts-

Het Ritselbeertje en de Billijkbuiker

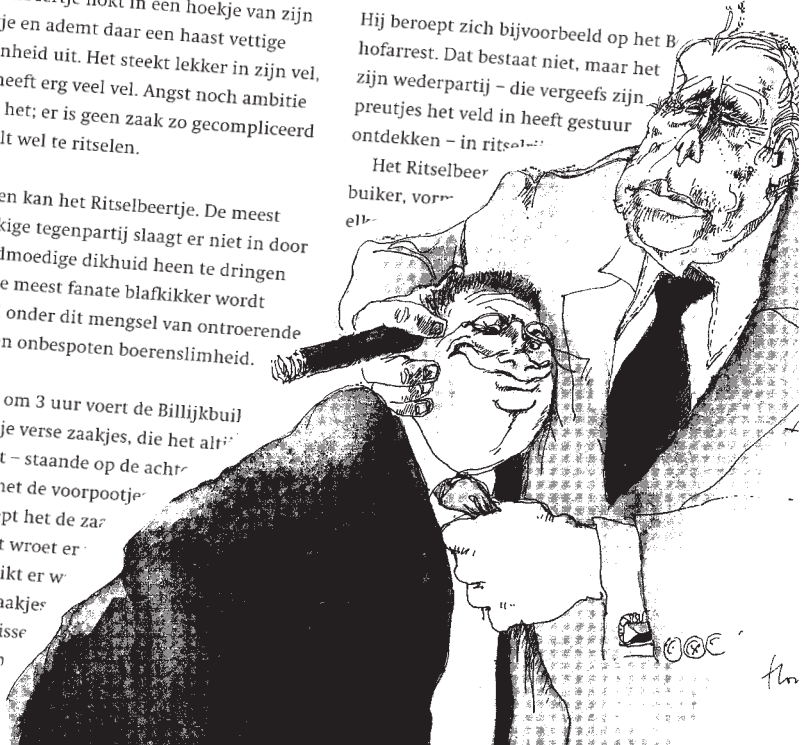
Het Ritselbeertje hokt in een hoekje van zijn kamertje en ademt daar een haast vette tevredenheid uit. Het steekt lekker in zijn vel, en het heeft erg veel vel. Angst noch ambitie belagen het; er is geen zaak zo gecompliceerd of hij valt wel te ritselen.

En ritselen kan het Ritselbeertje. De meest hardnekkige tegenpartij slaagt er niet in door deze goedmoedige dikhuid heen te dringen en zelfs de meest fanate blafkikker wordt gesmoord onder dit mengsel van ontroerende naïviteit en onbespoten boerenslimheid.

Iedere dag om 3 uur voert de Billijkbuil Ritselbeertje verse zaakjes, die het althans enthousiast – staande op de achterklappend met de voorpootje – Daarna sleept het de zacht holletje. Het wroet erin en ligt erin te liggen, het likt er wat op de pootje. De zaakjes zijn van, maar frisse Soms moeten melen om 't

Hij beroept zich bijvoorbeeld op het Bofarrest. Dat bestaat niet, maar het zijn wederpartij – die vergeefs zijn preutjes het veld in heeft gestuur ontdekken – in ritselen...

Het Ritselbeertje buiker, vormt el-

H.A. Bouman

oud-advocaat, compagnon van Lowik Eykman bij Trenité Van Doorne

Op 19 oktober 2009 overleed mr. L.G. – Lowik – Eykman, een van de markantste advocaten uit de jaren zestig tot negentig. Begonnen in Rotterdam bij Mrs. Swart c.s. verruilde hij na de fusiegolf van de jaren zeventig binnen dezelfde maatschap de voor hem te zakelijke havenstad voor het meer musische Amsterdam, waar hij tot 1996 onder de vlag van Trenité Van Doorne de praktijk bleef uitoefenen. Lowik Eykman was een allround advocaat. Zijn specialisme was aansprakelijkheid en verzekering in de ruimste zin, van verkeer via medisch en milieu naar commissarissen. Daarover advi-

seedte en procedeerde hij en schreef hij in de vakpers. En hij hield er lezingen over en sprak op seminars. Want zijn grote kracht lag in de mondelinge overdracht van kennis en gedachten. Hij was een geboren entertainer, schijnbaar moeiteloos meester van onnavolgbare zinswendingen en pakkende aforismen.

Hij was een wijs raadsman en zo nodig een scherp procedeerder, met een sterk gevoel voor het ritueel en het spel in het rechtsbedrijf. En hij was een van de zeldzame – althans in Nederland – advocaten die kon pleiten, pleiten zonder verwaarlozing van wat daarbij hoort aan klassieke retorica. Een lid van de Ondernemingskamer herinnerde zich nog jaren later Eykmans overkoepelend pleidooi uit 1987 in de OGEM-zaak, een indrukwekkend betoog over verantwoordelijkheid en

aansprakelijkheid. En van zijn DES-pleidooi uit 1990 in feitelijke instantie zijn sporen in het HR-arrest te vinden.

Hoe een advocaat

Tallose stagiairs zien hem nog als de man van wie zij op Woudschoten hoorden – en leerden – hoe een advocaat in het leven hoort te staan: niet enkel als jurist die ervoor geleerd heeft, maar ook en vooral als beoefenaar van een oud beroep, een ambacht, als drager van een mantel die veel ruimer is dan de Advocatenwet doet vermoeden. Hij doceerde nuchter en zonder ethische gewichtigdoenerij. Hij voerde een cliënt ten tonele die van het forse smartengeld waarmee deze werd verrijkt terstond een rode Porsche kocht. 'Daarmee heb jij, als advocaat, geen donder te maken', gooide hij, uitdagend rondkijkend, als steen in de discussievijver.

... van hebben. Het gaat, dat staat tro
... in de wet, om de billijkheid en daar
... zijn adagia voor; eigen schuld dikke
... zijn billen brandt moet op de blaren
... en wie een kuil graaft voor een an
... zelf geen kuil.

... avond om halfzeven komen Billij
... Ritselbeertje bijeen, met Grolsch
... kje Chipito's. Dan bespreken zij n
... belijks-juridisch gerelateerde vraag

.....
**'Zolang ik er ben,
ben ik in leven'**
.....

Hij was geen bestuursman, wel een verspreider van de gedachte dat de wetenschappelijke en vooral de culturele dimensie van het vak zeker zo belangrijk is als de dorre broodwinning. Dat deed hij niet alleen in ons land. Op zijn initiatief is het Belgisch-Nederlands Verzekeringsrechtelijk Genootschap op – ongeschreven – gastronomische grondslag opgericht. Het bestaat inmiddels twintig jaar en heeft als schutpatroon Willem Elsschot, de grootste grensoverschrijdende auteur van ons taalgebied.

Tot een traan geroerd

Bij zijn afscheid is hem een bundel van zijn verspreide geschriften aangeboden onder de titel *À tort et à travers, de vijf faculteiten van Lowik Eykman*. Want zijn geschriften, erudiet en vol inzicht in de menselijke psyche en niet in de laatste

plaats in het recht en de rechtsfilosofie, laten zich onderbrengen in de vijf klassieke academische faculteiten: Theologie, Wijsbegeerte, Rechten, Medicijnen en Letteren. En elke faculteit wordt besloten met een kerstverhaal. Hij schreef er jaarlijks één en droeg het voor op de kerstlunch. Hij bezat de gave van de ware clown – van Chaplin tot Toon Hermans – om zijn gehoor niet alleen aan het lachen te krijgen, maar ook stil, en tot een traan geroerd.

De man die deze faculteiten in zich borg, had ondanks zijn schijnbare bonhomie zijn ondoordringelijke kanten. Over zijn persoon valt hier weinig zinnigers te zeggen dan dat hij niet altijd gemakkelijk was, niet voor zichzelf en ook niet voor anderen. Zijn leven verliep niet rimpelloos.

Na zijn vertrek heeft hij nog weinig aan het balieleven deelgenomen. Zijn

lichamelijke toestand werd allengs slechter. Hij had roekeloos voor het lichaam geleefd, veelal als Winston Churchill: alcohol en tabak 'and absolutely no sports'. Maar zijn geest is tot het einde toe jong en alert gebleven. Bij zijn begrafenis dichtte zijn broer Karel Eykman, vrij naar Psalm 90:

*Ik ga elk uur beleven, zodat ik elk uur leef.
Ik zal maken dat ik elke minuut meemaak
die mij rest.*

*Want zolang ik er ben, ben ik in leven.
Doodgaan is voor later, doodgaan kan
altijd nog.*

Maar altijd is niet eeuwig. Lowik Eykman laat in eigen land en in België, in de balie en daarbuiten, een onuitwisbare indruk achter.

Wij leveren u medische argumenten

Al twintig jaren zijn wij advocaten behulpzaam bij het oplossen van problemen met een medisch aspect, zoals:

- De operatie van mijn cliënt liep slecht af. Was de behandeling zorgvuldig?
- De erfgenamen van mevrouw stellen dat zij na de brand langer bleef leven dan meneer. Is dat juist?
- Is de lichamelijke schade van mijn cliënt juist getaxeerd en hoe waardeer ik zijn smart?
- De verzekeringsmaatschappij stelt dat de betrokkene zelfmoord pleegde. Was het geen ongeval?
- De werknemer van mijn cliënt beweert dat hij niet meer kan werken. Kan hij niet net zoveel als vroeger?
- De verzekeringspolis schrijft arbitrage voor. Kunt u een arbiter leveren?

MEDISCH ADVIESBUREAU

BINS

Bertus Rimaweg 18
2597 BV Den Haag
tel 070 345 98 08
fax 070 345 98 11
e-mail j.w.bins@wxs.nl

dr. mr. J.W. Bins, arts RGA

BjL BERGMANN
Attorneys at Law

Your Lawyers in Finland

Our firm is at your disposal for full range legal services, litigation, and debt collection in Finland.

www.bjl-legal.com

BjL Bergmann Attorneys at Law
Eteläkatu 4 B 9
00130 Helsinki, Finland
Tel. +358 9 696207 0

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE ?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Procederen in Duitsland?

Duitse advocaten, vloeiend tweetalig, gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.
Postbus 619, 7550 AP HENGELO
Telefoon 074 - 259 38 67
Fax 074 - 259 38 68
www.blankestijjenoortman.nl

kleermakerij sinds 1937

Bernard Poelman

o.a. leverancier van toga's aan het Internationaal Gerechtshof der Verenigde Naties

Superieure toga's

- op uw maat gemaakt
- leverbaar in wol/terlenka (lichtgewicht)
- of in zuiver wol (ultra-lichtgewicht)
- voldoende beffen in voorraad
- eventueel levering binnen enkele dagen mogelijk

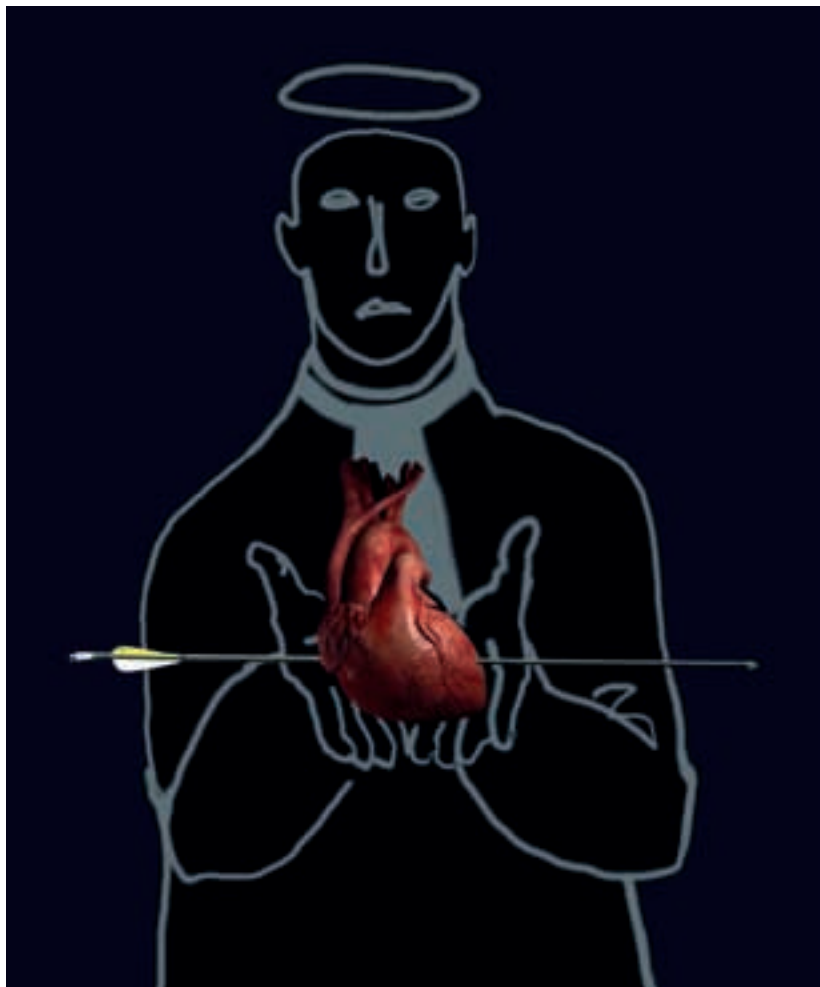

Lange Poten 19
2511 CM 's-Gravenhage
telefoon: (070) 346 17 42
fax: (070) 362 11 70
E-mail: info@bernard-poelman.nl
www.bernard-poelman.nl

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Heb lief, en doe wat je wilt

Het zwijgen had goud moeten opleveren, en het advies om te zwijgen had zeker goud gekost, maar de uitkomst zal die gevoelswaarde niet hebben gehad.

De Marokkaanse verdachte moest zich verweren tegen beschuldigingen die neerkwamen op betrokkenheid bij een zedenzaak. Bij de politie had hij met vuur ontkend en dit kracht bijgezet met dramatische bezweringen. Zo zwoer hij op het graf van zijn moeder dat hij er niets mee te maken had. 'Ik zweer het, ik zweer het!' Intussen stapelden de bewijsmiddelen zich op, en zijn raadsman had hem geadviseerd om ter zitting een beroep te doen op het recht om te zwijgen. De raadsman was een bekende Nederlander, wat betekende dat de ontkenning met andersoortige magische formules werd

voortgezet. 'Wie kent niet de missers van Schiedam, en van Putten, en van Zutphen, en moet er nu een misser met een volgende plaatsnaam aan worden toegevoegd? Aan plaatsnamen geen gebrek, maar willen wij dat?' Een dergelijke tragiek kon alleen worden voorkomen, aldus de raadsman, door een keur van deskundigen te horen, want zonder deskundigen zou men niet van waarheidsvinding kunnen spreken, maar alleen van giswerk, van staren in een glazen bol, om het woord 'broddelwerk' maar niet in de mond te nemen.

Een week later was er een andere Marokkaan die zich moest verantwoorden, voor een vechtpartij, en ook bij hem waren er veel bewijsmiddelen. En ook hij ontkende met een bozige emotie. Er was echter één verschil: de verdachte sprak en de advocaat zweeg. De verdachte bleef spreken: over zijn verbijstering over zoveel onrecht, over de politie die niets moest hebben van Marokkanen – en de advocaat bleef zwijgen. Pas bij het pleidooi nam deze het woord en sprak: 'Natuurlijk heeft mijn cliënt het gedaan.'

Het was een onverwachte wending. Tot dan toe had het verloop van de zitting een zekere voorspelbaarheid gehad, maar die paar woorden vormden een keerpunt. De oren waren gespitst. De rechters observeerden vanuit hun ooghoek het effect op de verdachte, maar deze vertoonde geen extra emotie, alsof het hem niet aanging. De raadsman ging vervolgens uitvoerig in op de achtergronden van zijn cliënt, die hij al tien jaar kende, en hij nam rustig alle scenario's door. Wat stond de rechtbank te doen, bij deze man, met deze achtergrond en deze vaardigheden, en welke keuzes deden zich voor?

De opstelling van de raadsman was van grote klasse. Of het Hof van Discipline gecharmeerd zou zijn van deze wijze van verdediging, was natuurlijk de vraag. Als het mis zou gaan, en de cliënt diende een klacht in, dan waren de rapen gaar. Uit alles sprak echter een grote betrokkenheid. En verder het besef dat regels niet voor zichzelf zijn, maar om een groter belang te dienen.

'Heb lief, en doe wat je wilt.' Het zal de raadsman verrassen, maar aan dit citaat van kerkvader Augustinus deed zijn optreden denken. Waarbij 'liefde' duidt op inzicht in de persoon, en op toewijding, respect en verantwoordelijkheid. Vanuit die opstelling is het voorstelbaar dat een advocaat vrijheid van handelen wint door de procedureregels steeds meer te doorgronden vanuit hun diepste bedoeling: garanties bieden voor een op maat gesneden en correcte bejegening in een zakelijke wereld. Alleen op die voorwaarde kan een advocaat tevens rechter zijn over zijn cliënt.

In beide zaken werden de ten laste gelegde feiten bewezen verklaard. In de laatste zaak lag er een overvloed aan gegevens die van pas kwam bij de uiteindelijke beslissing over de verdachte. In de eerste zaak ontbrak elk zicht op motief en achtergronden. De persoon was achter het zwijgen verdwenen. Het laat zich raden dat dit gevolgen had voor de overige beslissingen.

De VEB NCVB (Vereniging van Effectenbezitters) is een snel groeiende en actieve organisatie die de belangen van beleggers behartigt. De VEB, met ruim 45.000 leden, geeft actief vorm aan deze belangenbehartiging. Zij doet dat onder andere door veelvuldig bezoek van aandeelhoudersvergaderingen van beursfondsen, het voeren van procedures (waaronder tegen Fortis, World Online, KPNQwest, Landis, LCI en Van der Moolen), het treffen van schikkingen (waaronder met Shell, Ahold, Numico en Vedior), de participatie in wetgevingsprocessen en overleg met relevante marktpartijen. De VEB zoekt op korte termijn een:

ERVAREN ADVOCAAT (m/v) met drie tot vijf jaar ervaring

Functie omschrijving

De beoogde advocaat levert binnen de afdeling juridische zaken een actieve bijdrage aan de proces- en adviespraktijk van de VEB. De activiteiten bestaan uit:

- het concipiëren van processtukken
- interne advisering aan directie en raad van toezicht
- contact met en aansturing van externe advocaten
- juridische ondersteuning van de afdelingen economische zaken en beleggersservice
- het bezoeken van aandeelhoudersvergaderingen

Persoonlijke kenmerken

- goede en bewezen proceservaring
- (ruime) ervaring in het vennootschaps- en effectenrecht
- kennis op het gebied van beurs en economie
- affiniteit met beleggen en beleggers
- een afgeronde stage

Acquisitie n.a.v. deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.
www.veb.net

Onze propositie

- gevarieerde en afwisselende functie met vrijheid en ruimte voor eigen inbreng
- een belangrijke en deels sturende rol bij de juridische procedures van de VEB
- een jonge en actieve organisatie
- een interessante werkomgeving in de effectenwereld
- goede arbeidsvoorwaarden, waaronder een premievrij pensioen
- gevestigd te Den Haag

Uw reactie

Indien u geïnteresseerd bent in deze vacature verzoeken wij u een sollicitatiebrief met curriculum vitae te sturen aan:

VEB NCVB
T.a.v. de heer mr. P.W.J. Coenen, hoofd juridische zaken
Postbus 240
2501 CE Den Haag

Actie Service Kennis Actie Service Kennis Actie Service Kennis

CIB. Juist als partner

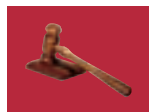
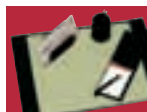
Dé kantoorespecialist voor advocaten

met **CIB** komt
u volledig tot
uw recht

CIB, uw partner voor:

- gewaarmerkt papier
- luxe schrijf- en lederwaren
- archiefmaterialen, zoals gekleurde (hang)mappen
- kantoorartikelen
- computer- en printsupplies
- facilitaire producten
- kantoormeubilair

CIB. Juist als partner

CIB Centraal Inkoopbureau BV Postbus 330 2700 AH Zoetermeer

www.cib.nl

Telefoon (079) 36 38 440 Fax (079) 36 15 144 advocaten@cib.nl

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis

www.toga.net

- Rijksleverancier
- Toga's op maat van eerste kwaliteit stof
- Korte levertijd
- Bef cadeau bij bestelling toga

Industrieweg 51
Tel. 010 - 245 07 66

3044 AS Rotterdam
Fax 010 - 245 07 67

Van Brakel Advocaten

Van Brakel Advocaten te Utrecht zoekt voor spoedige indiensttreding een:

juridisch medewerker (m/v)
WO-recht (ondernemingsrecht/arbeidsrecht)

Informatie over ons kantoor en de volledige tekst van de vacature is te vinden op www.vanbrakeladvocaten.nl

Reacties voorzien van cv en cijferlijst graag uiterlijk 15 februari 2010 aan Mr. Roland Wolters (rwolters@vanbrakeladvocaten.nl), bij wie u ook terecht kunt voor inlichtingen.

Geen acquisitie naar aanleiding van deze advertentie.

Getekende mannen

.....
Patrick van IJzendoorn
journalist
.....

Als rechtbankverslaggever ging ik altijd liever naar een fraudezaak of een burentwist over coniferen dan naar een zedenzaak. Zodra '242' in het spel was, be kroop me altijd het gevoel een onwelkome gast te zijn, wat werd benadrukt wanneer de advocaat de verwijdering van de pers verzocht. De sfeer was altijd gespannen, met een bevoogdende aanklager, empathische rechters, snikkende getuigen, pompeuze psychiaters, boze familieleden en nerveuze verdachten. Voor de advocaat is de rol van boeman weggelegd. Ik moet bekennen dat ik weleens een pleidooi oversloeg, soms omdat er een deadline was, soms omdat je na zoveel ellende te hebben aangehoord het idee had dat het onverdedigbare werd verdedigd.

Het pas verschenen boek *Zeden. Strafprocessen-van-de-eeuw*, het tweede deel uit de serie *Topadvocaten schrijven misdaadgeschiedenis*, toont aan dat ook, juist ook, zedenzaken twee kanten hebben. Plus de kant van de waarheid. Dat laatste is zaak van de rechters, maar meer nog dan bij moord-, fraude- of drugsprocessen is de bewijsvoering er een *crime* op zich. Er zijn nogal wat zaken waar het woord van de aangeefster, zonder steunbewijs, tegenover dat van de verdachte staat, wat niet genoeg behoort te zijn voor een veroordeling. Sommige rechtbanken laten zich bij zulke zaken leiden tot ethische overwegingen in plaats van juridische, zoals blijkt uit Esther Vroeghs relaas 'De veelbelovende spits en het meisje' over vier jonge voetballers die *buitenseks* had-

den gehad met een meisje. Nergens uit het dossier bleek dat er sprake was van dwang, een bejaarde getuige beweerde zelfs het tegenovergestelde, maar toch werden de vier op basis van een aangifte veroordeeld voor verkrachting.

In de twintig bijdragen worden allerlei soorten zedenzaken belicht, van een Loverboy-zaak tot een uit een hand gelopen sm-spel; van een jongeman uit Papoea Nieuw-Guinea die in een volle tram per ongeluk met zijn peniskoker tegen het achterwerk van een vrouw kwam tot de gestolen foto's van Manon Thomas; van een Marokkaanse Nederlander die na een lustmoord vluchtte naar zijn geboorteland waar hij de galg ternauwernood ontliet tot een voor ontucht veroordeelde zeilleraar die een uitzending van Peter R. de Vries probeerde tegen te houden. Een deel van de twintig meewerkende advocaten had ook al een bijdrage geleverd aan de *Moord*-bundel die een jaar geleden is uitgekomen, onder wie de jonge leden van de 'Geniale Generatie' (Ausma, Vroegh), alsmede de gevestigde orde met onder meer Plasman, Van Oosten en Knoops. Laatstgenoemde belichtte een zaak waarin een ondernemer werd beschuldigd van aanranding. Tijdens de verhoren bij de rechter-commissaris was echter gebleken dat de minnaar van één van de aangeefsters als politieagent een dubieuze rol had gespeeld bij het onderzoek. Uiteindelijk werd de verdachte vrijgesproken, maar hij bleef een getekend man.

Dat thema komt bij meer zaken voor. John Peters schrijft over een 54-jarige zakenman die als een kluizenaar leeft nadat hij was aangeklaagd voor incest. Er bleek niets van te kloppen, maar zijn normale bestaan was voorbij. Zijn collega Job Knoester stond een tbs'er

.....
Zeden. Strafprocessen-van-de-eeuw

208 pagina's
Vuyk & Co, 2009
€ 12,95

bij wiens situatie uitzichtloos is, mede dankzij een zenuwarts die meer denkt aan zijn eigen loopbaan dan het lot van zijn patiënt. Het boek eindigt in mineur met een Engelsman die perverse seks had met Marokkaanse schandknepen. Zijn advocaat Han Jahae – die de zaak zo smerig vond (letterlijk) dat hij hem wilde opgeven – schrijft dat de man niet zozeer de straf vreesde (die viel mee, met negen maanden cel) als wel de Engelse schandaalpers die inderdaad een heksenjacht op hem zou openen. De veroordeelde verhing zichzelf kort voor kerst.

Het is een extreem voorbeeld, maar het geeft aan hoe belangrijk een evenwichtige verslaggeving is. Dat heb ik van dit boek geleerd, mocht ik ooit in de rechtbankjournalistiek terugkeren.

Het bureau van de orde

Onderwerp	Telefoonnummer	E-mailadres
Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070-335 35 71	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23/21	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl

Helpdesk

BalieNet-certificaten	070-335 35 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 54	helpdesk@advocatenorde.nl

Opleiding

Beroepsopleiding (09.00-12.00 u)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58/78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (PO)	070-335 35 58/78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (onthefingen)	070-335 35 41	pb@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41	pb@advocatenorde.nl
Besluit Aanmerken Als Opleiding (BAAO)	070-335 35 43	pb@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

Opleidingen

PO

Ambtenarenrecht

Recente ontwikkelingen en rechtspraak in het ambtenarenrecht

04-02-2010: 15:00 - 20:30 uur
Plaats: Tilburg
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: OSR Juridische Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en): mr. M.J.M. Schoonhoven
Cursusprijs: € 295 geen btw
Opleidingspunten
- Juridisch
04: Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
04: Totaal

Arbeidsrecht

Postacademische Leergang Arbeidsrecht

11-02-2010: 10:00 - 17:30 uur
12-02-2010: 10:00 - 17:30 uur
11-03-2010: 10:00 - 17:30 uur
12-03-2010: 10:00 - 17:30 uur
01-04-2010: 10:00 - 17:30 uur
02-04-2010: 10:00 - 17:30 uur
22-04-2010: 10:00 - 17:30 uur
23-04-2010: 10:00 - 17:30 uur
14-05-2010: 10:00 - 17:30 uur

Plaats: Rotterdam
Doelgroep: PO
Niveau: *** Actualiteiten
Instelling: ORP Erasmus Universiteit Rotterdam,
tel. 010-4081597
Docent(en): mr. E.S. de Bock, mr. G.C. Boot, mr. R.A.A. Duk, mr. J.H. Even, mr. dr. P.S. Fluit, mr. J.J.M. Grapperhaus, prof. mr. T. Hartlief, mr. A.R. Houweling, prof. mr. C.J. Loonstra, dr. S.S.M. Peters, mr. dr. W.G.M. Plessen, mr. P.R.W. Schaink, prof. mr. J.M. van Slooten, prof. mr. L.G. Verburg, prof. mr. E. Verhulp, mr. W.J.J. Wetzels, mr. D.J.B. de Wolff, mr. W.A. Zondag
Cursusprijs: € 4.495 geen btw
Opleidingspunten
54: Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
54: Totaal

Medezeggenschap in de praktijk

09-03-2010: 13:00 - 17:30 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: *
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en): mr. E. Nunes
Cursusprijs: € 575 exclusief btw
Opleidingspunten
04: Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
04: Totaal

Bestuurs(proces)recht

Dienstenwet - directe gevolgen na indirecte werking

09-02-2010: 13:00 - 17:45 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en): prof. mr. J. van de Gronden, prof. mr. E. Steyger
Cursusprijs: € 575 exclusief btw
Opleidingspunten
04: Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
04: Totaal

Ondernemingsrecht

Actualiteiten aansprakelijkheidsrecht, arbeidsrecht en ondernemingsrecht
11-02-2010: 14:00 - 17:15 uur
Plaats: Rotterdam
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en): mr. F. 't Hart, prof. mr. A.I.M. van Mierlo
Cursusprijs: € 225 exclusief btw
Opleidingspunten
03: Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
03: Totaal

Onroerendgoedrecht

Evaluatie Wet verkoop Onroerende Zaken
18-02-2010: 13:00 - 17:00 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: ** Actualiteiten

Instelling: Molengraaff Instituut,
tel. 030-2537150
Docent(en): prof. mr. A.L.M. Keirse, prof. mr. N.C. van Oostrom, mr. M.Y. Schaub, mr. M. Steegmans
Cursusprijs: € 225 geen btw
Opleidingspunten
03: Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
03: Totaal

Straf(proces)recht

Piketcursus Strafpiket
26-02-2010: 13:30 - 19:00 uur
Plaats: Den Haag
Doelgroep: PO
Niveau: *
Instelling: Haagrecht Advocaten,
tel. 070-3141900
Docent(en): mr. H. Oldenhof, mr. W. Römelingh
Cursusprijs: € 297,50 inclusief btw
Opleidingspunten
05: Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
05: Totaal

Overige vaardigheden voor de advocatuur

Time Management voor juristen
04-02-2010: 09:00 - 17:00 uur
Plaats: Bussum
Doelgroep: PO
Niveau: *
Instelling: Dialogue BV,
tel. 035-5411844
Docent(en): mr. A. Geertsema, mr. C. Schippers
Cursusprijs: € 695 exclusief btw
Opleidingspunten
- Juridisch
06: Beroepsvaardigheden

- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
06: Totaal

Time Management voor juristen

04-02-2010: 09:00 - 17:00 uur
Plaats: Bussum
Doelgroep: PO
Niveau: *
Instelling: Dialogue BV,
tel. 035-5411844
Docent(en): mr. A. Geertsema
Cursusprijs: € 695 exclusief btw
Opleidingspunten
- Juridisch
06: Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
06: Totaal

Patroonscursus: Coachend begeleiden van Advocaten
16-02-2010: 09:00 - 17:30 uur
Plaats: Haarlem
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: GROEI.NU,
tel. 06-46341650
Docent(en): mr. C.A.T.E. Bun, mr. L.T. Leusink LLM
Cursusprijs: € 645 exclusief btw
Opleidingspunten
- Juridisch
06: Beroepsvaardigheden
- Organisatie van de Juridische Dienstverlening
06: Totaal

In deze rubriek vindt u het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). De door de Orde erkende opleidingsinstellingen kunnen naast PO-cursussen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren. Het meest recente cursusaanbod en de Cursuswijzer VSO/PO is te vinden op <http://www.advocatenorde.nl/advocaten/opleiding/cursusaanbod.asp>.

Sinds januari wordt de deelrubriek 'Beëdigd als advocaat' niet meer gepubliceerd in dit blad, maar wel op www.alleadvocaten.nl.

Praktijk neergelegd

Arendsen de Wolff, mw. mr. R.A. Amsterdam 28-11-2009
Avendaño Canto, mr. C.S. Amsterdam 01-12-2009
Bergmann, mr. J.M. Heerlen 20-11-2009
Boland – van Hal, mw. mr. W.F. Zevenaar 01-12-2009
Bosman, mw. mr. M. Utrecht 05-12-2009
Brants, mr. W.J. Amsterdam 30-11-2009
Brink, mw. mr. L.M. van den Apeldoorn 01-12-2009
Bronckers, mr. M.C.E.J. Brussel/BE 18-11-2009
Bruijne, mr. drs B.B. van Amsterdam 11-12-2009
Büller, mw. mr. B.O. Amsterdam 01-12-2009
Corthals, mr. J. Amsterdam 10-12-2009
Dávila Talavera, mw. mr. L.R. Rotterdam 07-09-2009
Dirkes, mr. M.J.C. Amsterdam 24-11-2009
Drinkhill, mw. mr. J.E. London/GB 01-12-2009
Dijk, mw. mr. G.A.M. van Alkmaar 01-12-2009
Dijks, mr. R.J. Assen 09-12-2009
Everdingen, mw. mr. D.C.C. van Amsterdam 01-12-2009
Froger – Zeeuwen, mw. mr. D.S.G. Eindhoven 01-12-2009
Gompen, mr. P.M. Den Haag 01-12-2009
Groot, mw. mr. A.M.F. de Amsterdam 30-11-2009
Havermans, mr. A.H.M. Den Haag 02-12-2009
Hooven, mr. T. van Amsterdam 30-11-2009
Hijmans van den Bergh, mr. L.J. Amsterdam 01-12-2009
Janssens, mw. mr. M.E.U. Amsterdam 24-11-2009
Jonker, mw. mr. S.L. Den Haag 30-11-2009
Kentgens – Hoenson, mw. mr. P.R.L. Amsterdam 30-11-2009
Kröner, mr. H.R.T. Amsterdam 10-12-2009

Leeuwen, mr. C.H.J. Amsterdam 27-11-2009
Leij, mw. mr. D. van der Almere 07-12-2009
Liem, mw. mr. J.Y. Amsterdam 30-11-2009
Medema, mr. J. Amsterdam 08-12-2009
Meij, mw. mr. K. van der Amsterdam 17-11-2009
Nobel, mw. mr. D. Den Haag 16-12-2009
Nood, mw. mr. A.G. van Amsterdam 21-11-2009
Oosterhout, mr. T.A.M. van Maastricht 17-12-2009
Pas, mw. mr. L. Rotterdam 14-12-2009
Pennings, mw. mr. E.M. Dorrecht 01-12-2009
Put, mw. mr. M.J.M.A. van der Heeswijk Dinther 01-12-2009
Putten, mr. M.C. van Voorburg 01-12-2009
Roos, mr. P.J. de Amsterdam 30-11-2009
Ruijter, mr. G.J. de Utrecht 04-12-2009
Sikkens, mw. mr. M.G.V. Den Haag 01-12-2009
Simonis, mr. H.M.J. Breda 16-11-2009
Sint Truiden, mr. M.P. van 's Graveland 19-11-2009
Smit, mr. G.A. Amsterdam 01-12-2009
Smits – Cabooter, mw. mr. N.M. Amsterdam 23-11-2009
Soullié, mr. R.P. Amsterdam 25-11-2009
Timmermans, mr. W.W.H. Amsterdam 17-12-2009
Toorman, mr. J.C. Amsterdam 24-11-2009
Vandenbergh, mw. mr. B.J.G. Den Bosch 25-11-2009
Velde, mw. mr. A.C. van de Amsterdam 01-12-2009
Veraart, mr. C.J.W. Alkmaar 15-12-2009
Verhelst, mw. mr. D.M.A. Breda 07-12-2009
Verhoeven, mr. M.J.H.M. Waalre 30-11-2009
Volker, mw. mr. P. Amsterdam 01-12-2009
Werner, mw. mr. A.P. Huizen 30-11-2009
Westphal, mw. mr. E.J.A. Eindhoven 01-04-2009
Wiersma, mr. E.D. Amsterdam 01-12-2009
Woltjer, mr. R.H. Amsterdam 30-11-2009

Kantoorverplaatsing

Bouwman, mr. M.J.: Westzijde 154 (1506 EK) Zaandam, tel. 075-6704106, fax 075-6350731, e-mail bouwman@bhv-advocaten.nl, website www.bhv-advocaten.nl

Bijloo, mr. T.F.W.: Anna Paulownastraat 105 (2518 BD) Den Haag

Cools, mr. I.A.C. (Rijen): Nimrodstraat 29-a (5042 WX) Tilburg, tel. 013-5910718, fax 013-4688794, website www.mollerencoools.nl

Feenstra, mw. mr. I.I.: Anna Paulownastraat 105 (2518 BD) Den Haag

Fontein, mr. D. (Amsterdam): Cornelis van Uitgeeststraat 1-a (1508 EG) Zaandam, tel. 088-5444333, fax 088-5444321, e-mail fontein@ftwadvocaten.nl, website www.ftwadvocaten.nl

Hemert, mr. E.M. van: Westzijde 154 (1506 EK) Zaandam, tel. 075-6704106, fax 075-6350731, e-mail info@bhv-advocaten.nl, website www.bhv-advocaten.nl

Möller, mr. T. (Rijen): Nimrodstraat 29-a (5042 WX) Tilburg, tel. 013-5910718, fax 013-4688794, website www.mollerencoools.nl

Tijkotte, mr. B.J.W.: Cornelis van Uitgeeststraat 1-a (1508 EG) Zaandam, tel. 088-5444333, fax 088-5444321, e-mail info@ftwadvocaten.nl, website www.ftwadvocaten.nl

Visser, mr. A. de: Westzijde 154 (1506 EK) Zaandam, tel. 075-6704106, fax 075-6350731, e-mail info@bhv-advocaten.nl, website www.bhv-advocaten.nl

Witte, mr. M.W. (Amsterdam): Cornelis van Uitgeeststraat 1-a (1508 EG) Zaandam, tel. 088-5444333, fax 088-5444321, e-mail witte@ftwadvocaten.nl, website www.ftwadvocaten.nl

Nieuw kantoor/associatie

Bouwman Van Hemert De Visser, advocaten en mediation (mrs. M.J. Bouwman, E.M. van Hemert en A. de Visser) Westzijde 154 (1506 EK) Zaandam, tel. 075-6704106, fax 075-6350731, e-mail info@bhv-advocaten.nl, website www.bhv-advocaten.nl

FTW Advocaten (mrs. D. Fontein, B.J.W. Tijkotte en M.W. Witte) Cornelis van Uitgeeststraat 1-a (1508 EG) Zaandam, tel. 088-5444333, fax 088-5444321, e-mail info@ftwadvocaten.nl, website www.ftwadvocaten.nl

Möller en Cools Advocaten (mrs. T. Möller en I.A.C. Cools) Nimrodstraat 29-a (5042 WX) Tilburg, tel. 013-5910718, fax 013-4688794, website www.mollerencoools.nl

Trevi Advocaten (mrs. T.F.W. Bijloo en I.I. Feenstra) Anna Paulownastraat 105 (2518 BD) Den Haag

Naamswijziging

AKD Prinsen Van Wijmen N.V. te Amsterdam thans: **AKD**

AKD Prinsen Van Wijmen N.V. te Breda thans: **AKD**

AKD Prinsen Van Wijmen N.V. te Brussel/BE thans: **AKD**

AKD Prinsen Van Wijmen N.V. te Eindhoven thans: **AKD**

AKD Prinsen Van Wijmen N.V. te Rotterdam thans: **AKD**

Advocatenkantoor VDV Law B.V. te Amsterdam thans: **ABLD Advocatuur B.V.**

Derks Fabisch Advocaten en Adviseurs te Woerden thans: **Derks advocaten en adviseurs**

Duyser, mw. mr. M. te Den Haag thans: **Duyser Mediation | Legal Services**

GVK Adure agro advocaten te Deventer thans: **GVK Adure advocaten**

Advocatenkantoor Hidding te Nieuw-Amsterdam thans: **Hidding & Breuls advocaten**

Advocatenkantoor Huyzer te Amsterdam thans: **Huyzer Doornik Advocaten**

Kanik & De Visser te Zaandam thans: **Kanik**

Sewdajal Advocaten te Zoetermeer thans: **Nieuwstaete Advocaten**

Advocatenkantoor Stam te Amsterdam thans: **Stam Advocaten**

Toxopeus & Cox te Zoetermeer thans: **Toxopeus**

IP Contract Support te Den Helder thans: **Tunzi Legal**

Van Ewijk Van de Wouw Advocaten Mediators te Den Bosch thans: **Van Ewijk Advocaten Mediators**

Van Ewijk Van de Wouw Advocaten Mediators te Oss thans: **Van Ewijk Advocaten Mediators**

Zinnicq Bergmann, mr. F.Y.M. van te Wassenaar thans: **Vicme Advocatuur BV**

De Waal & Zumpolle Advocaten te Utrecht thans: **Zumpolle Advocaten**

Bezoekadres/postbus/tel./fax/e-mail

ABLD Advocatuur B.V. te Amsterdam: tel. 088-0078000, fax 088-0078099, e-mail info@abld.nl, website www.abld.nl

AdvocatenCollectief zakelijk te Tilburg: e-mail info@advocatencollectief.nl

Advocatenkantoor Apistola te Zwijndrecht: Koninginneweg 1 (3331 CD) Zwijndrecht, tel. 078-6122968, fax 078-6126431

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl.

Advocatenkantoor De Raadt te Bussum: Brinklaan 109-II (1404 GA) Bussum, tel. 035-6980970

Advocatenkantoor Dictus te Oudenbosch: website www.advocatenkantoordictus.nl

Advocatenkantoor Kant B.V. te Krommenie: Weverstraat 9-a (1561 EE) Krommenie

Advocatenkantoor Kloppenburg te Rotterdam: Mijnsheerenlaan 67-d (3081 GD) Rotterdam, tel. 010-4863050, fax 010-4863051

Advocatenkantoor mr. Hendrik D. van de Roemer te Amsterdam: tel. 06-23022709

Advocatenkantoor Neijzen te Amsterdam: Amsteldijk 44 (1074 HV) Amsterdam

Advocatenkantoor Reuvers te Groningen: Adriaan Pauwstraat 59 (9716 CR) Groningen

Advocatenkantoor Rijdsdijk te Rotterdam: Handelsplein 13 (3071 PR) Rotterdam, fax 084-215166

Advocatenkantoor Schuerman te Rotterdam: Kobelaan 5 (3067 MD) Rotterdam, tel. 010-2207955, fax 010-8187776

Advocatenkantoor Smit te Apeldoorn: tel. 055-3015379

Advocatenkantoor Willemsen – de Vries te Alphen aan den Rijn: W M Offringalaan 43 (2406 JA) Alphen aan den Rijn, tel. 0172-494419

Advocatenpraktijk Den Hollander te Poortugaal: e-mail info@advocatenpraktijkdenhollander.nl, website www.advocatenpraktijkdenhollander.nl

Advocatuur Smid te Enschede: Raadhuisplein 6 (7581 AG) Losser

Ahee, mr. V.C. van te Zwolle: Schermerhornstraat 80 (8015 AL) Zwolle, postbus is opgeheven

Bernard, mr. B.S. te Laren/NH: e-mail mrbernard@hetnet.nl

Bhadai Advocaten te Den Haag: Jonckbloetplein 1 (2523 AP) Den Haag, e-mail bhadaiaadvocaten@gmail.com

Bokhorst & Van Elst Advocaten te Veenendaal: Scheepjeshof 122 (3901 CX) Veenendaal

Broeke, mr. P.J. van den; advocaat te Haarlem: fax 023-5763291, e-mail mail@advocaatbroeke.nl, website www.advocaatbroeke.nl

Brussee Lindeboom Advocaten te Den Haag: Nassau Ouwkerkstraat 3 (2596 CC) Den Haag, website www.onderwijsrecht.com

CareProof advocat voor de zorg te Zeist: Laan van Beek en Royen 1-a (3701 AH) Zeist, postbus is opgeheven

Collet Advocaten 's-Hertogenbosch te Den Bosch: e-mail denbosch@colletinternational.com

De Bont en Bos Advocaten te Doetinchem: tel. 0314-366220, fax 0314-366334, e-mail info@debondebosadvocaten.nl, website www.debondebosadvocaten.nl

De Jong & Zuidema c.s. te Groningen: Oude Boteringstraat 71 (9712 GG) Groningen, postbus is opgeheven

Dogan & Öntas Advocaten te Amsterdam: Amsteldijk 44 (1074 HV) Amsterdam

Drenthe Wergers Advocaten te Amsterdam Zuidoost: fax 020-3113660

Gravendeel Advocaten te Hilversum: e-mail hafkamp@gravendeeladvocaten.nl

GVK Adure advocaten te Zwolle: Zwartewaterallee 14 (8031 DX) postbus 850 (8000 AW) Zwolle, tel. 088-8886650, fax 088-8886651

Hagg & Van Koesveld te Amsterdam: postbus 10263 (1001 EG) Amsterdam

Hidding & Breuls advocaten te Nieuw-Amsterdam: e-mail office@hiddingbreuls.nl, website www.hiddingbreuls.nl

Holland van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Den Haag: tel. 088-4074444, fax 088-4070305

Hoogbergen Advocaten te Hengevelde: tel. 0575-491560, fax 0575-491559

Huineman – Lindt, mw. mr. E. te Den Haag: e-mail evadvo@xs4all.nl

Huyzer Doornik Advocaten te Amsterdam: e-mail info@hdkadvocaten.nl, website www.hdkadvocaten.nl

Jager Kuiper Advocaten te Hattum: Lindenhof 5 (8051 DD) Hattum

Juribus advocatuur te Hilversum: e-mail secretariaat@juribusadvocatuur.nl, website www.juribusadvocatuur.nl

Kanik te Zaandam: website www.kanik.nl

Kruijdenberg Advocatuur te Den Haag: Parkstraat 83/Haagsche Hof, 2^e verdieping (2514 JG) Den Haag, tel. 070-3538229, fax 084-8328921

Lassere advocaten te Den Haag: Carolina van Nassaustraat 169 (2595 SX) Den Haag

Lookeren Campagne, mr. H.L. van te Den Haag: postbus 91472 (2509 EB) Den Haag

Menonides Meuleman Advocaten te Amsterdam: Oostenburgergracht 15 (1018 NA) Amsterdam

Nieuwstaete Advocaten te Zoetermeer: e-mail info@nieuwstaete-advocaten.nl, website www.nieuwstaete-advocaten.nl

Oorsprong Advocaten te Utrecht: Maliesingel 55 (3581 BR) Utrecht

People & Company Advocaten te Rotterdam: tel. 010-2908400, fax 010-2909409, e-mail myrtheestehuis@peopleandcompany.nl, website www.peopleandcompany.nl

Regts Advocaten te Den Haag: e-mail info@regtsadvocaten.nl

Robin Lane Masters of Laws te Den Haag: Huijgensstraat 16 (2515 BD) Doornstraat 176 (2584 AP) Den Haag, tel. 070-3883527

Scholte Advocaat te Apeldoorn: tel. 055-5997815, fax 055-5997816

Stam Advocaten te Amsterdam: Prins Hendrikkade 120 (1011 AM) postbus 16448 (1001 RM) Amsterdam

Strok Kantoor, mw. mr. M.F.C. te Den Haag: Apeldoornsesteen 91 (2573 LD) Den Haag

Struycken Advocaten te Amsterdam: Tweede Oosterparkstraat 167 (1092 BE) Amsterdam

Taekema, mr. W. te Den Haag: e-mail taek@ziggo.nl

Tegenbosch & den Boer Advocaten te Eindhoven: e-mail info@tendb-advocaten.nl, website www.tendb-advocaten.nl

Ten Broek & Dijkstra te Amsterdam: Kerkstraat 158-II (1017 GS) Amsterdam

Toxoepus te Zoetermeer: Engelandlaan 328 (2711 DZ) postbus 7353 (2701 AI) Zoetermeer, tel. 079-3510234, fax 079-3516774, e-mail toxoepus@bendersadvocaten.nl, website www.toxoepusadvocaten.nl

Tunzi Legal te Den Helder: tel. 085-0020225, fax 084-7334647, e-mail info@tunzilegal.com, website www.tunzilegal.com

Vallenduik Advocaten te Haarlem: Sint Jorisveld 10 (2023 GD) Haarlem

Van der Put Advocatuur te Breda: Verlengde Poolseweg 16 (4818 CL) postbus 1914 (4801 BX) Breda, tel. 076-5244638, fax 076-8890492, e-mail info@vanderputadvocatuur.nl, website www.vanderputadvocatuur.nl

Van Ewijk Advocaten Mediators te Den Bosch: tel. 073-7600100, fax 073-7600101, e-mail info@vanewijkadvocaten.nl, website www.vanewijkadvocaten.nl

Van Ewijk Advocaten Media-torste Oss: website www.vanewijkadvocaten.nl

VAROSSIEAU IP te Amsterdam: Herengracht 141 (1015 BH) Amsterdam, tel. 020-6201525, fax 020-4283876

Vulpes Advocatuur te Amsterdam: Sloterkade 182-hs (1059 EB) Amsterdam, e-mail info@vulpeslegal.nl

Berte, Maalsté en Blom Advocaten

BMB Advocaten is gevestigd in Utrecht en Tilburg en richt zich sinds vier jaar met succes op onder meer (jeugd)strafrecht, arbeids-, huur- en familierecht en vreemdelingenrecht. Er heerst een informele en ongedwongen werksfeer met een uitstekende balans tussen werk en privéleven waar alle 9 medewerkers (28 tot 40 jaar) met plezier en inzet werkzaam zijn. Persoonlijke aandacht, laagdrempeligheid en professionaliteit zijn de sterke punten waar het kantoor op beide locaties zijn succes aan heeft te danken.

Voor ons kantoor in Tilburg zoeken wij een:

ADVOCAAT MEDEWERKER en/of GEVORDERDE ADVOCAAT-STAGIAIRE

Wij zoeken een enthousiaste, ambitieuze en zelfstandige collega/ confrère die zich kan verenigen met de voornoemde sterke punten van ons kantoor en met verve een algemene praktijk kan voeren met de nadruk op civiel- en strafrecht. Wij bieden uitdrukkelijk de mogelijkheid tot verdere specialisatie en een eigen opleidingsbudget. Daarnaast bieden wij een goede beloning met daarboven een omzetgerelateerde bonusregeling en een bijzonder prettige werkplek en werksfeer.

Sollicitaties voorzien van een curriculum vitae en bij voorkeur referenties kunnen worden gericht aan:

B. van Nimwegen
Postbus 2245, 3500 GE Utrecht
www.bmbadvocaten.nl

RAMDIHAL ADVOCATEN

Zoekt een:

- **advocaat**
- **advocaat-stagiaire**

om een bestaande civiele- en familierechtpraktijk verder uit te bouwen op basis van kostendeling.

Ramdihal Advocaten is een klein en dynamisch advocatenkantoor gevestigd in hartje Amsterdam.

Wij onderscheiden ons door een cliëntgerichte werkwijze en specialistische kennis van strafrecht, vreemdelingenrecht, bijstands- en echtscheidingszaken.

Uw schriftelijke reactie met CV kunt u richten aan:
Mw. A.A. Jusia
Postbus 93510,
1090 EA Amsterdam
a.jusia@ramdihal.nl
020 - 6940466

Ramdihal Advocaten - gebouw 'Sarphati Plaza' - Rhijnspoorplein 30 - 1018 TX Amsterdam

Cursuskalender

februari en maart 2010

VSO-cursussen

Vennootschapsrecht basis 11 en 12 februari	13 VSO/PO-punten
Effectief argumenteren 9 en 23 maart	11 VSO/PO-punten
Aansprakelijkheid en schadevergoeding 16 en 30 maart	11 VSO/PO-punten
Scherp reageren in repliek en dupliek 16 en 30 maart	11 VSO/PO-punten
Arbeidsrecht 18 en 19 maart	13 VSO/PO-punten
Burgerlijk procesrecht 25 en 26 maart	13 VSO/PO-punten
Intellectuele eigendom basis 25 en 26 maart	13 VSO/PO-punten
Vennootschapsrecht voortgezet 29 en 30 maart	12 VSO/PO-punten

PAO-cursussen

Toezicht op advisering, effectenbemiddeling en vermogensbeheer 10 februari	5 PO-punten
Hoogtepunten Goederen- en verbintenissenrecht 22 t/m 26 februari (Curaçao)	18 PO-punten
Actualiteiten Ondernemingsrecht 22 t/m 26 februari (Curaçao)	18 PO-punten
Masterclass Onroerend goed 22 t/m 26 februari (Curaçao)	18 PO-punten
Toezicht op beleggingsinstellingen 3 maart	5 PO-punten
De gemoderniseerde successiewetgeving 4 maart	6 PO-punten
Actualiteiten Personen- en familierecht 11 maart	4 PO-punten
Toezicht op banken, verzekeraars en financiële conglomeraten 17 maart	5 PO-punten
De gemoderniseerde successiewetgeving 19 maart	6 PO-punten
Financiering van de MKB-onderneming 23 en 30 maart	12 PO-punten

Voor meer informatie en/of inschrijving: www.cpo.nl

Zeker van uw zaak

Centrum voor Professioneel Juridisch Onderwijs

Het CPO is onderdeel van de Radboud Universiteit Nijmegen

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet.
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. P.J.M. Drion, mr. H.J. de Groot, mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius en H. Uhlenbroek.

Geen eigen en geen algemeen belang

Hof van Discipline 28 maart 2008

(mrs. Van Griensven, Beker, Creutzberg, Den Hartog Jager en Van Schendel)

Raad van Discipline Amsterdam 8 mei 2007

(mrs. Brouwer, Van den Berg, Pannevis, Romijn en Voorhoeve)

Uitlatingen van de algemeen deken zijn in beginsel onderworpen aan gedragsrechtelijke toetsing (aldus het hof: anders in eerste aanleg). Een individuele advocaat kan zonder concreet eigen belang niet klagen over de schending van verordeningen en gedragsregels voor zover die dienen ter bescherming van een buiten die advocaat liggend (algemeen) belang. Een dergelijke klacht strandt op niet-ontvankelijkheid.

- Art. 46 Advocatenwet
- Art. 12 Verordening op de Publiciteit

Feiten

Klager is advocaat geweest en drijft thans onder eigen naam een algemeen juridisch en belastingadvieskantoor. De klacht richt zich tegen de ten tijde van de klacht fungerend algemeen deken, die in die hoedanigheid in maart 2006 aan een dagblad een interview heeft gegeven. In dat interview wordt gesproken over ‘honderd à tweehonderd “foute advocaten”’. In dat verband is klager – als enig advocaat – bij name genoemd.

Klacht

De klacht kent drie onderdelen; deze luiden:

- 1 in het artikel in het dagblad Z van maart 2006 waarin mr. X (de algemeen deken) zich in het algemeen heeft uitgelaten over niet goed functionerende advocaten, heeft hij klager als enige in dat verband bij name genoemd;
- 2 op de website van zijn kantoor werft mr. X met zijn dekenambt cliënten, hetgeen in de visie van klager in strijd is met art. 12 van de Verordening op de Publiciteit;
- 3 mr. X weigert klager te antwoorden op de vraag of hij met de diverse deken in den lande heeft gesproken over het voornemen 100 à 200 advocaten van het tableau te doen verwijderen.

Overwegingen raad

Met betrekking tot onderdeel 1 van de klacht, te weten dat mr. X in strijd met art. 46 van de Advocatenwet heeft gehandeld door in het artikel in het dagblad Z van maart 2006 klager als enige bij name te noemen in verband met zijn uitlatingen over niet goed functionerende advocaten, is de raad van oordeel dat klager niet-ontvankelijk is. Reden hiervoor is gelegen in het feit dat dit klachtonderdeel de grenzen van het tuchtrecht te buiten gaat, aangezien het optreden niet als advocaat maar als deken niet onder tuchtrechtelijke controle staat. Mr. X heeft het interview met Z gegeven in zijn hoedanigheid van algemeen deken. In de stukken, noch ter zitting, zijn feiten en omstandigheden genoemd die maken dat het handelen van mr. X in deze anders zou moeten worden beoordeeld. Onderdeel 1 van de klacht is dan ook niet-ontvankelijk.

Aangaande onderdeel 2 van de klacht, te weten dat mr. X op de website van zijn kantoor cliënten tracht te werven met zijn dekenambt, stelt de raad zich op het standpunt dat klager geen belang heeft bij dit klachtonderdeel. Art. 12 van de Verordening op de Publiciteit heeft een tweeledig doel. Het eerste doel is het vermijden dat bij het publiek de indruk ontstaat dat een advocaat extra invloed

heeft bij rechterlijke instanties. Daarnaast beoogt het verbod om functies binnen de Orde in reclame te vermelden, te vermijden dat dergelijke functies wegens oneigenlijke motieven worden nagestreefd. Klachtonderdeel 2 heeft betrekking op het tweede doel van art. 12. Door klager zijn echter geen argumenten aangevoerd om te kunnen vaststellen in welk opzicht hij belang heeft bij dit klachtonderdeel. Daarnaast maakt het feit dat klager inmiddels geen advocaat meer is, dat klager geen belang (meer) heeft bij dit klachtonderdeel. Onderdeel 2 van de klacht is dan ook ongegrond.

Met betrekking tot onderdeel 3 van de klacht, te weten dat mr. X weigert klager te antwoorden op de vraag of hij met de diverse deken in den lande heeft gesproken over het voornemen 100 à 200 advocaten van het tableau te doen verwijderen, is de raad wederom van oordeel dat klager geen belang heeft. Mr. X heeft aangegeven dat tijdens het overleg met de lokale deken individuele zaken niet worden besproken, hetgeen door klager niet is betwist. Het voorgaande leidt ertoe dat onderdeel 3 van de klacht ongegrond is.

Beslissing

De raad verklaart klachtonderdeel 1 niet-ontvankelijk en verklaart klachtonderdelen 2 en 3 ongegrond.

Hoger beroep

In beroep gaat het hof uit van de omschrijving van de drie klachtonderdelen in eerste aanleg en ook van de in eerste aanleg vastgestelde feiten.

Overwegingen hof

Met betrekking tot klachtonderdeel 1 wordt overwogen dat klager wel in dit onderdeel van zijn klacht kan worden ontvangen. Volgens art. 46 Advocatenwet is immers (ook) aan tuchtrechtspraak onderworpen ‘enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt’. Daarvan zal in het algemeen sprake zijn indien een advocaat die in een andere hoedanigheid optreedt, zoals in dit geval die van algemeen deken, zich daarbij zodanig gedraagt dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad.

Naar het oordeel van het hof is daarvan in dit geval, waarin overigens als vaststaand moet worden aangenomen dat mr. X de naam van klager in het interview niet heeft genoemd, geen sprake. Dit onderdeel van de klacht is daarom ongegrond.

Met betrekking tot klachtonderdeel 2 luidt de grief van klager dat ten onrechte is overwogen dat hij geen belang meer heeft bij zijn klacht aangezien hij geen advocaat meer is.

Volgens klager miskent de raad daarmee dat art. 12 van de Verordening op de publiciteit blijkens de toelichting niet is geschreven als branchebeschermende maatregel ten behoeve van advocaten die zich niet op een gewichtige functie kunnen beroepen, maar als maatregel ter bescherming van het publiek. Klager stelt dat hij met zijn schrapping van het tableau deel is gaan uitmaken van het publiek en daarmee belanghebbende is geworden. Voorts stelt klager dat hij, voor zover art. 12 van de genoemde verordening al (mede) het karakter van branchebeschermingsmaatregel zou dragen, eveneens op de markt van de juridische dienstverlening werkzaam is en als zodanig evenzeer te lijden heeft van advocaten die door het vermelden van functies bij rechtbank en orde een bijzondere mate van invloed bij de rechterlijke autoriteiten weten te suggereren.

Het hof overweegt dat het in de Advocatenwet voorziene recht om een klacht in te dienen tegen een advocaat niet aan eenieder toekomt, doch slechts aan diegene die door het handelen of nalaten waarover wordt geklaagd rechtstreeks in zijn belang is of kan worden getroffen. Voor zover in het algemeen belang een tuchtrechtelijke procedure is vereist, wordt het klachtrecht uitgeoefend door de deken.

Art. 12 van de (per 1 april 2008 ingetrokken) Verordening op de Publiciteit beoogde blijkens de toelichting op dit artikel te vermijden dat bij het publiek de indruk zou ontstaan dat een advocaat extra invloed zou hebben bij rechterlijke instanties. Het verbod om functies binnen de Orde in reclame te vermelden, beoogde te vermijden dat

dergelijke functies wegens oneigenlijke motieven zouden worden nagestreefd.

Met betrekking tot de overtreding van dit in het algemeen belang gegeven voorschrift heeft klager niet (voldoende gemotiveerd) gesteld in welk belang dat voormelde bepaling beoogt te beschermen hij rechtstreeks is of kan worden getroffen. Dat is ook niet gebleken.

Het hof zal daarom klager in dit klachtonderdeel (anders dan de raad die het ongegrond heeft verklaard) niet-ontvankelijk verklaren.

Wat betreft klachtonderdeel 3: het onderzoek in hoger beroep heeft niet geleid tot andere beschouwingen en gevolgtrekkingen dan die vervat in de beslissing van de raad, waarmee het hof zich verenigt.

Beslissing

Het hof vernietigt de beslissing van de raad voor zover betreffende klachtonderdeel 1 en klachtonderdeel 2 en, op nieuw rechtdoende:

- verklaart klachtonderdeel 1 ongegrond,
- verklaart klager niet-ontvankelijk in klachtonderdeel 2,
- bekrachtigt de beslissing voor het overige.

Geen daadwerkelijk gebruik van de derdengeldrekening

Hof van Discipline 4 april 2008, nr. 5045

(mrs. Peepkorn, Sterk, Boumans, Paulussen en Renckens)

Raad van Discipline 's-Gravenhage

12 november 2007

(mrs. Veling, Brussaard, Van Stigt, Van Utenhove, De Weerd)

Het publieke belang van een goede beroepsuitoefening door de advocatuur vereist een strikte handhaving van de door de advocatuur volgens

de Boekhoudverordening in acht te nemen waarborgen. Het staat advocaten niet vrij om zelfstandig te beslissen of, en zo ja, in hoeverre strijdigheid met de Boekhoudverordening als (on)overkomelijk kan worden beschouwd, bijvoorbeeld in het geval dat van de derdengeldrekening geen daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt.

- Art. 46 Advocatenwet

- Art. 3 lid 1 Boekhoudverordening

Feiten

Bij brieven van 8 november en 6 december 2006 heeft de deken, klager, mr. X gewezen op zijn verplichting een Stichting Beheer Derdengelden ter beschikking te hebben.

De deken heeft mr. X in de gelegenheid gesteld ervoor te zorgen dat hij voor het einde van het jaar 2006 over een Stichting Beheer Derdengelden zou kunnen beschikken.

Mr. X heeft bij brief van 26 januari 2007 aan klager laten weten een proefproces over de Stichting Beheer Derdengelden voor ogen te hebben.

Klacht

De deken verwijt mr. X dat hij niet voldoet aan de vereisten van de Boekhoudverordening 1998 (BHV). Mr. X beschikt niet meer over een Stichting Beheer Derdengelden en handelt daarmee in strijd met art. 3 lid 1 BHV.

Verweer

Mr. X stelt dat hij vanaf de invoering van de BHV een Stichting Beheer Derdengelden heeft gehad. Gedurende de tijd waarin deze stichting heeft bestaan, ruim 7,5 jaar, is er nimmer gebruik van gemaakt. Mr. X laat betalingen binnen zijn praktijkvoering altijd rechtstreeks verrichten aan de rechthebbende. Indien er door een ongelukkig toeval toch derdengeld op zijn kantoorekening terecht komt, wordt dat binnen twee dagen doorbetaald aan de rechthebbende. Mr. X is van mening dat het enige wat hij van de stichting heeft, last is; het kost hem een bijdrage aan de Kamer van Koophandel en de inschrijving levert ontzettend veel ongewenste reclame op.

Mr. X stelt dat, nu de ervaring leert dat hij een Stichting Beheer Derdengelden niet nodig heeft en het alleen maar geld kost, een redelijke uitleg van de Verordening met zich brengt dat, zolang mr. X maar zorgt dat derdengelden rechtstreeks bij de rechthebbende terechtkomen, voldaan is aan het doel van de Verordening, namelijk voorkomen dat de bedrijfsvoering van de advocaat wordt gefinancierd met derdengelden of dat rechthebbenden de dupe worden van een deconfiture van de advocaat.

Overwegingen raad

De raad stelt vast dat mr. X handelt in strijd met de Boekhoudverordening 1998. De door mr. X aangevoerde gronden maken het vorenstaande niet anders. De klacht is derhalve gegrond. Gelet op de aard en de ernst van de begane overtreding – en in aanmerking nemende dat mr. X ter zitting heeft toegezegd bij gegrondverklaring van de klacht prompt zorg te dragen voor een rekening Stichting Beheer Derdengelden – acht de Raad de maatregel van enkele waarschuwing passend en geboden.

Beslissing raad

Verklaart de klacht gegrond en legt ter zake aan mr. X de maatregel van enkele waarschuwing op.

Overwegingen hof

De door de raad vastgestelde feiten, welke niet zijn betwist, vormen ook in hoger beroep het uitgangspunt. Voorts heeft mr. X in hoger beroep een op 15 januari 2008 gedateerde overeenkomst met een Stichting Beheer Derdengelden overgelegd.

Mr. X heeft in hoger beroep zijn bij de raad gevoerde verweer herhaald, te weten dat zijn bedrijfsvoering erop is gericht om in het geheel geen gelden van cliënten onder zich te hebben zodat hij zijn praktijk in de geest van de Boekhoudverordening uitvoert.

Voorts heeft hij aangevoerd dat het, gezien het strikt principiële karakter van deze, door hem ook als proefproces aangeduide zaak, niet terecht is dat een maatregel wordt opgelegd.

Het onderzoek in hoger beroep heeft niet geleid tot andere beschouwingen en gevolgtrekkingen dan die vervat in de beslissing van de raad, waarmee het hof zich verenigt.

Met betrekking tot het hiervoor weergegeven verweer wordt nog overwogen dat het hof zich reeds eerder omtrent aard en belang van de verplichtingen op grond van de Boekhoudverordening 1998 heeft uitgesproken: ‘Deze verplichtingen zijn voor de advocatuur wezenlijk en dienen onder andere ter bescherming van het belang van derden van wie een advocaat in het kader van zijn beroepsuitoefening gelden onder zich heeft. Het publieke belang van een goede beroepsuitoefening door de advocatuur vereist daarom een strikte handhaving van de door de advocatuur volgens de Boekhoudverordening in acht te nemen waarborgen. Om dezelfde reden staat het advocaten niet vrij om, zoals verweerster heeft gedaan, zelfstandig te beslissen of en zo ja in hoeverre strijdigheid met de Boekhoudverordening als (on)overkomelijk kan worden beschouwd, bijvoorbeeld in het geval dat van de derdengeldrekening geen daadwerkelijk gebruik zou worden gemaakt’ (Hof van Discipline 23 augustus 2004, nr. 3984).

Het hof ziet geen aanleiding gevolg te geven aan het verzoek van mr. X te volstaan met gegrondverklaring van het bezwaar zonder oplegging van een maatregel.

Beslissing hof

Bekrachtigt de beslissing van de raad.

.....

Geen tuchtrechtelijk ontoelaatbare toonzetting in brief

Hof van Discipline 11 april 2008, nr. 4903

(mrs. Van Erp Taalman Kip-Nieuwenkamp, De Groot-Van Dijken, Schokkenbroek, De Leeuw, De Groot)

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch 27 augustus 2007

(mrs. Knaapen, Theunissen, Luchtman, Kneepkens en Geeraedts)

Wat een behoorlijk advocaat betaamt.

- Art. 46 Advocatenwet

Feiten

Op 1 april 2006 heeft op de rijksweg een aanrijding plaatsgevonden tussen een door klager en een door de echtgenote van mr. X bestuurde auto, waarbij zowel klager als de echtgenote van mr. X letsel heeft opgelopen. De bestuurders hebben elkaar over en weer aansprakelijk gesteld voor de uit het ongeval voortvloeiende schade. In het kader van de civiele zaak wordt de echtgenote van mr. X bijgestaan door een kantoorgenoot van mr. X. Daarnaast is de echtgenote van mr. X ook strafrechtelijk vervolgd voor veroorzaking van het ongeval. In deze strafzaak wordt zij bijgestaan door een niet aan het kantoor van mr. X verbonden advocaat. Ook mr. X is als advocaat opgetreden voor zijn echtgenote. Volgens hem is zijn rol als advocaat echter beperkt tot het vergaren van relevante informatie ter verdediging van zijn echtgenote in de strafzaak en ter behartiging van haar belangen in de civiele zaak.

Omdat de echtgenote van mr. X in de strafzaak – onder meer – letsel door schuld ten laste was gelegd, heeft mr. X zich bij op het briefpapier van zijn advocatenkantoor gestelde brief van 9

november 2006 gericht tot het bestuur van voetbalvereniging Y. Het was mr. X bekend geworden dat klager na het ongeval lid geworden was van voornoemde voetbalvereniging en mr. X wilde met deze brief informatie inwinnen over de fysieke activiteiten van klager.

De brief van 9 november 2006 bevat de navolgende tekst:

‘Geacht bestuur, Uit informatie van de KNVB blijkt dat klager [bew.] op 7 juni jl. lid is geworden van uw voetbalvereniging.

Op uw site geeft u aan dat u hem als nieuwe keeper heeft verwelkomd. In het kader van het voeren van een gerechtelijke procedure verneem ik gaarne uiterlijk binnen vijf dagen na heden van u of, en zo ja wanneer, klager [bew.] in de maanden juni, juli en augustus 2006 voor uw vereniging heeft gespeeld/getraind c.q. als keeper is opgetreden. Mocht u onverhoopt niet bereid zijn de gevraagde informatie aan mij te verschaffen zo zal ik u als getuige doen oproepen. In afwachting van uw spoedige berichten, tekent, hoogachtend, mr. X [bew.]’

De voetbalvereniging heeft de brief van mr. X niet beantwoord, maar na ontvangst in handen gesteld van klager en zijn raadsman.

De klacht

De klacht houdt zakelijk weergegeven het volgende in.

Met zijn brief van 9 november 2006 aan de voetbalvereniging Y heeft mr. X in tweërlei opzicht gehandeld in strijd met de door advocaten in acht te nemen betamelijkheid:

- mr. X heeft op dreigende toon informatie over een privéaangelegenheid van klager gevraagd terwijl die met de schuldvraag in kwestie niets te maken had;
- mr. X heeft bij derden de indruk gewekt dat klager iets op zijn kerfstok had.

Overwegingen van de raad

Met betrekking tot de klacht heeft de raad, kort weergegeven, geoordeeld dat het mr. X in beginsel vrij stond om in

het kader van de belangenbehartiging van zijn echtgenote de informatie in te winnen die hij nodig achtte. Vanuit dit standpunt komt het de raad evenmin onredelijk voor dat mr. X zich tot de voetbalvereniging van klager heeft gewend teneinde bepaalde informatie over het letsel van klager in te winnen.

Niettemin heeft de raad geoordeeld dat mr. X met de betreffende brief de grenzen van hetgeen hem als een behoorlijk advocaat betaamt, heeft overschreden. Volgens de raad is de toon van de brief zodanig dat deze agressief bij de ontvanger moet zijn overgekomen, terwijl bovendien de indruk werd gewekt dat klager bij een minder aangename kwestie betrokken was. De raad meent dat het op de weg van mr. X had gelegen om de omstandigheden van het geval waarover mr. X inlichtingen vroeg, nader uiteen te zetten, zodat elke verkeerde indruk ten aanzien van klager zou zijn voorkomen. De raad acht derhalve de klacht gegrond doch ziet in de gegeven omstandigheden – met name de beperkte ernst van de gewraakte handelwijze – geen reden om een maatregel aan mr. X op te leggen.

Beslissing van de raad

De klacht wordt gegrond bevonden zonder het opleggen van een maatregel.

Grief

Tegen dit oordeel van de raad heeft mr. X als grief aangevoerd dat de inhoud van de betreffende brief niet als agressief of anderszins onbehoorlijk kan worden gekwalificeerd. Ook betwist mr. X dat de brief de indruk wekt dat klager bij een minder aangename kwestie betrokken is. Mr. X stelt dat hij om tactische redenen het schetsen van de omstandigheden van het geval in de brief bewust achterwege heeft gelaten: volgens mr. X was de brief gericht aan een belangrijke getuige in de strafzaak van zijn echtgenote. Om die reden meent mr. X dat de voetbalvereniging niet op voorhand geïnformeerd diende te worden omtrent het doel van de in de brief gestelde vraag.

Overwegingen van het hof

De grief van mr. X slaagt. Het hof stelt

voorop dat een advocaat grote vrijheid geniet om de belangen van zijn cliënt te behartigen op een wijze die hem passend voorkomt en dat deze vrijheid in beginsel niet ten gunste van een wederpartij mag worden ingeperkt, tenzij de belangen van de wederpartij door het handelen van de advocaat nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad. Meer concreet betekent dit dat het hof de vraag moet beantwoorden of mr. X zich met de betreffende brief heeft uitgelaten op een wijze die in strijd is met de tegenover klager in acht te nemen zorgvuldigheid.

Anders dan de raad is het hof van oordeel dat mr. X met de weergegeven uitlatingen de grenzen die door de norm van art. 46 Advocatenwet worden gesteld aan de hem als advocaat bij de behartiging van de belangen van zijn cliënte toekomende vrijheid, niet heeft overschreden. Ten behoeve van het voeren van verweer in de straf- en aansprakelijkheidszaak heeft mr. X het van belang geacht bij de voetbalvereniging van klager informatie in te winnen over de (mate van) deelname van klager aan het voetbalspel. Het stond mr. X vrij zich met dat doel rechtstreeks tot de voetbalvereniging van klager te wenden. Van de door mr. X in zijn betreffende brief gebezigde bewoordingen gaat niet een zodanige dreiging uit dat sprake is van een tuchtrechtelijk ontoelaatbare toonzetting. Dat het verzoek bij de ontvanger vragen zou kunnen oproepen met betrekking tot de in de brief genoemde gerechtelijke procedure en de betrokkenheid van klager daarbij, brengt nog niet mee dat mr. X daarover en over de achterliggende redenen van zijn verzoek nadere mededelingen had behoren te doen. Dit zou mogelijk anders liggen indien, zoals klager mr. X verwijt, door de inhoud van de brief de indruk zou worden gewekt dat klager iets op zijn kerfstok had, doch de neutrale formulering van het verzoek geeft daartoe geen aanleiding.

Beslissing van het hof

Het hof vernietigt de beslissing van de raad en, opnieuw rechtdoende, verklaart de klacht ongegrond.

Jong en dynamisch kantoor in het hart van Nederland zoekt

ADVOCAAT- MEDEWERKER
en
(GEVORDERD) ADVOCAAT- STAGIAIRE
beiden met affiniteit met het arbeidsrecht en ondernemingsrecht

Sollicitaties richten aan:
Van Loon advocaten, t.a.v. mr A.A. Bart
Kerkewijk 82
3904 JG VEENENDAAL
website: www.vanloon-advocaten.nl

WIJ ZOEKEN EEN (BEGINNEND) MEDEWERKER / GEVORDERD STAGIAIR VOOR ONZE VESTIGING IN DRONTEN (M/V)

Voor de algemene praktijk, met de nadruk op civiel.

De geschikte kandidaat heeft een goede mix tussen intelligentie en enthousiasme, om de commerciële praktijk uit de bouwen. Specialisatie is mogelijk.

Telefonische informatie kan worden ingewonnen bij mr David Warnink. Uw schriftelijke reactie ontvangen wij graag per e-mail of per post binnen veertien dagen na het verschijnen van dit blad.

Warnink & Both Advocaten
Postbus 161
8260 AD KAMPEN
info@wb-advocaten.nl
www.wb-advocaten.nl
Tel: 038 - 33 16 777

ZIYA TOGA'S

- Eerste kwaliteit stoffen, secure afwerking
- Maatneming op kantoor / thuis mogelijk
- Beffen op voorraad

Toga in zeer lichtgewicht 100% Cool Wool en incl. bef naar keuze in 2010

Advocaat	€ 385,- ex. BTW
Rechter / O.v.J.	€ 475,- ex. BTW
Raadsheer / Adv. Gen.	€ 485,- ex. BTW

Leeghwaterlaan 76
5223 BA 's-Hertogenbosch
(Bij Paleis van Justitie)

073 - 6234526
www.ziyatoga.nl
info@ziyatoga.nl

**SNIJDERS
ENTOEMEN
ADVOCATEN**

In verband met uitbreiding van de praktijk zijn wij op zoek naar een **ervaren allround advocaat**

met hart voor de sociale advocatuur en ruime ervaring in het vreemdelingenrecht.

Snijders en Toemen Advocaten is een kantoor gelegen in het centrum van Brabant waardoor het zeer goed te bereiken is met openbaar vervoer en auto. Op dit moment zijn er drie advocaten werkzaam. Al meer dan 25 jaar zijn wij een laagdrempelig, sociaal kantoor met een bijzondere specialisatie op het gebied van het vreemdelingenrecht.

Sollicitaties: Snijders en Toemen Advocaten
t.a.v. mr. B.W.M. Toemen
Postbus 195
5280 AD Boxtel
b.toemen@snijdersentoemen.nl
Voor meer informatie 0411-674499

Anker & Anker Opleidingen organiseert in het jaar 2010 wederom actuele cursussen op het gebied van het Straf(proces)recht en het Jeugdstraf(proces)recht.

Wij zoeken de advocaat weer op in de regio op verrassende locaties!

Bij ons kunt u binnen één dagdeel 4 PO-punten vergaren.

Hieronder een overzicht van de reguliere cursussen van januari t/m december 2010 en de cursussen Jeugdstraf(proces)recht in 2010:

- 27 januari 2010 : Breda, Hotel Mastbosch
- 10 februari 2010 : Wageningen, Hotel De Wereld
- 10 maart 2010 : Bergen (NH), Het Huis Met De Pilaren
- 21 april 2010 : Holten, Hotel Hoog Holten
- 19 mei 2010 : Schiermonnikoog, Hotel Van der Werff} eendaagse cursus en nieuwe onderwerpen
- 20 mei 2010 : Schiermonnikoog, Hotel Van der Werff} idem (vol)
- 16 juni 2010 : Maastricht, Chateau Neercanne} eendaagse cursus
- 17 juni 2010 : Maastricht, Chateau Neercanne} idem
- 23 juni 2010 : Maastricht, Chateau Neercanne} idem
- 7 juli 2010 : Zwolle, De Koperen Hoogte
- 15 september 2010 : Provincie Zeeland
- 14 oktober 2010 : Utrecht (stad)
- 10 november 2010 : Amsterdam
- 1 december 2010 : Den Haag
- 15 december 2010 : Rotterdam

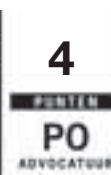
Cursussen Jeugdstraf(proces)recht in 2010:

- 13 januari 2010 : Utrecht, Het Spoorwegmuseum (vol)
- 14 juli 2010 : Utrecht, Het Spoorwegmuseum (nieuwe reader)
- 22 september 2010 : Antwerpen
- 17 november 2010 : Amsterdam
- 22 december 2010 : Rotterdam

De inleiders zijn prof. dr. J. Boksem, mr. H. Anker en mr. W. Anker.

Voor alle cursussen geldt als aanvangstijd 13.00 uur. Bij aankomst zijn er voor de cursisten broodjes beschikbaar. Er zijn twee pauzes en de cursus eindigt om 17.30 uur. Vanaf 17.30 uur tot ± 18.30 uur wordt er gezamenlijk geborrelt in de met zorg uitgekozen markante en sfeervolle etablissementen. De kosten bedragen € 450,= (incl. btw) per cursus. Per 1 augustus 2010 per cursus € 500,= (incl. btw.). Aanmelding kan via onderstaande website.

Anker & Anker Opleidingen
Contactpersoon: mw. M.A. Nicolai
Postbus 324
8901 BC Leeuwarden
Tel. 058-2442500
Website: www.ankerenanker.nl
E-mail: info@ankerenanker.nl

O.a. onderstaande bedrijven en kantoren, bekend op 8 januari 2010, zijn aanwezig op Het Nationaal Juristencongres. Kijk voor een update op www.juristencongres.nl

12 MAART - AMSTERDAM RAI

VOOR MEER INFORMATIE EN GRATIS ENTREE GA JE NAAR WWW.JURISTENCONGRES.NL

PROGRAMMA

- Een beursvloer met een groot aantal topadvocatenkantoren
- Vakinhoudelijke en carrièrerichte workshops waaronder:
Trio in toga, Insolvency XL, De strafpleiter spreekt, Help ik ben afgestudeerd!
- Tijdens 'The Road to Success' kun jij in discussie gaan met o.a. Bas Boris Visser (managing partner Clifford Chance). Onder leiding van gastvrouw Nicolette van Dam en Arne van der Wal.
- Een groot aantal kantoorpresentaties
- Beursborrel van 16.00 – 17.30 uur

HET NATIONAAL
JURISTEN
CONGRES

INTERBEST

rechtenstudie.nl
THE LAW IS ON OUR SITE

MEMORY MAGAZINE

Jobnet
Matching YOUR Career

HET GROOTSTE JURIDISCHE CARRIÈRE-EVENEMENT VAN NEDERLAND!